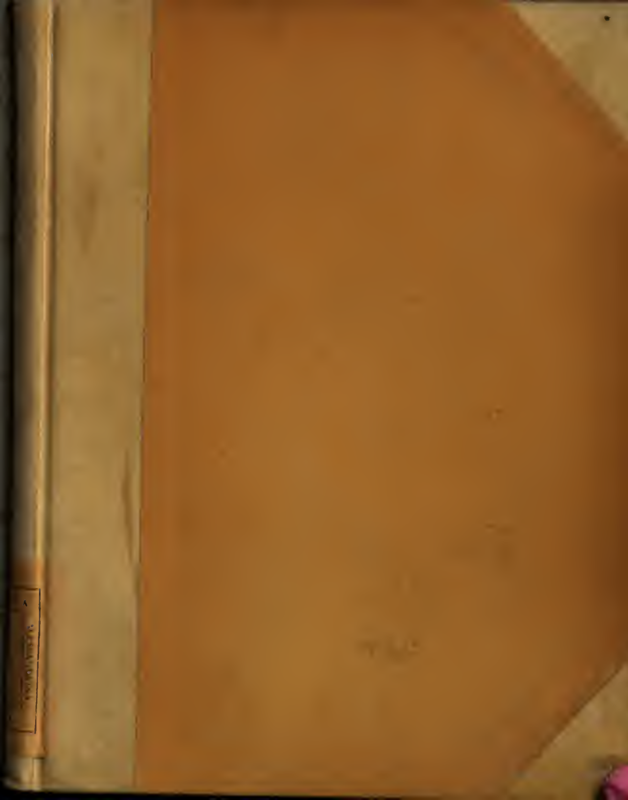

UNIVERSITARIA
BIBLIOTECA
ALESSANDRINA
F
e
18
ROMA

XII PRIMORVM CAESARVM ET LXIIII. IPSORVM VXORVM ET PARENTVM EX

antiquis Numismatibus, in ære incisæ, effigies: atq; eorundem earundemq; Vitæ & res gestæ, ex varijs Authoribus collectæ

per

LEVINVM HVLSIVM Gandauensem.

SPIRÆ

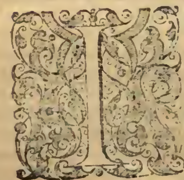
Typis Bernardi Albini.

Impensis Authoris.

1599.

MAGNIFICO, NOBILI, ATQVE CLARISSIMO VIRO, DOMINO CAROLO VASOLDO, VTRIVSQVE IVRIS Doctori, Illustriss. Principis Bambergensis à Consiliis & Cancellario Domino suo obseruandissimo.

NTER tot & varias delectationes & exercitia homini in hoc vltimo seculo concessa, ad recreandum interdum animum, in medio occupationum aliarum & studijs necessarijs, nulla (meo quidem iudicio) comparanda est (excepto studio sacro) lecturæ historiarum: Nam præter delectationes, quæ ex ea innumeræ percipiuntur, etiam vberrimum fructum inde colligere possumus, vt nos admonet Cato:

Multorum disce exemplo, quæ facta sequaris
Quæ fugias: vita est nobis aliena magistra.

Atque hæc res, Clarissime Vir, me permouit, cum nuper in Italia ex quodam vetusto exemplari Numismatum, Romanorum effigies Imperatricum recuperauerim, vt has, cum illis ipsorum Cæsarum & parentum, quorum numismata ex parte habeo, de nouo in ære incidere iuberem, & exiguum hoc Opusculum ipsorum Vitarum, & rerum gestarum, colligerem: & collectum, sub eximiæ Dom. V. Auspicio, cum id certo constet, eximiam Dom. V. in omni scientiarum studio versatissimam, harum fautorem & mecœnatem maximum esse, in lucem emittere. In hoc igitur breuiter recensentur XII. primorum Imperat. Rom. Vitæ & Res gestæ, quæ intra annos plus minus C. XLV. quibus Monarchia quarta maximè floruit, summæ rerum præfuerunt: Horum honesta & turpia facta, vt & eorum vxorum & parentum laude dignissima, ex parte quoque probrosa, reperiuntur. Si enim fortitudinem Aureliæ, quæ filium Iulium ipsamet educauit & omnis generis disciplinis erudiuit: si excellentiam Liuiæ: si castitatem Antoniæ: honestatem Agrippinæ vxoris Germanici: & multarum aliarum insignes virtutes respiciemus, satis materiæ ad laudes earum (quibus digniss. fuerunt) decantandas, habebimus: ita vt facta ipsarum virtuosa, licet ab ethnicis gesta, omnibus honestis matronis, etiam nostro seculo, pro exemplo proponi possint. Improbas ex aduerso quod attinet, quarum ex numero sunt Messalina, Drusilla, Poppæa, &c. earum quoque mentio necessaria est, vt, quoniam vitam pro voluptatibus profuderunt, omnes intelligant, si pœnas & calamitates, quæ hasce consecutæ sunt, euitare velint, etiam facta, quibus talia commeruerunt, ipsis fugienda esse: Nam vt vulgati habent versus:

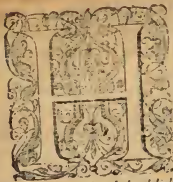
Oderunt peccare boni, virtutis amore,
Oderunt peccare mali, formidine pœnæ.

Quod reliquum est exim. Dom. V. quâ par est, oro, vt tenuem hunc meum laborem beneuolo animo accipere dignetur. Deus Opt. Max. exim. Dom. V. animi & corporis dotes augeat & confirmet, & longa ac tranquilla vitæ spatia largiatur. Ex musæo XXII. die Februarij. M. D. XCVIII.

Exim. D. V. Obseruandiss.

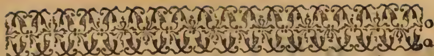
LEVINVS HVLSIVS
Gandauensis.

L. Hulsius beneuolo Lectori. S.

O C in opusculo, amice Lector, effigies, vitas & res gestas XII. Primorum Cæsar. Rom. ipsorumq; vxorum & Parentum, succincte exhibemus. Sed obiiciat forte mihi aliquis, me nimis in viciis eorum, earumq; incontinentia enumerandis fuisse, quippè quod satius sit, illa silentio tegi, quam scriptis publicari: Cui respondeo primum nihil hic noui, neq; de meo esse, meq; nihil addidisse, præter quod illa quæ varij approbatiss. & fide digni scriptores in variis libris memoriæ prodiderunt, à me, in vnum quasi fasciculum collecta sunt: Deinde cāndidum colorem splendidiorem nullo modo reddi posse, quàm addito colore aterrimo. Quo fine Lacedæmonij in festis & pōpis nuptialib. (vt refert Plutarchus) Iuuentuti suæ temulentos & ebrios ante oculos posuisse, leguntur, vt eos ab hoc abusu & vini ingurgitatione nimia absterrerent: Quemadmodum & Genorias Thebanus discipulos suos eruditurus, bonos iuxta & inertes Tibicines [illegible] fuit, illos imitandos, hos auersandos, præcipiens. Eò quod virtus [illegible] vitia ac dedecus collocata, tantò illustrior appareat, & cō[illegible] ipsis discernatur, vtq; gratiora omnia forent, in margine semper loca authoris adieci, vt si forsitan quispiam historiam prolixiorem, & ex ipsis fontibus optaret, in promptu eam haberet. Propriis scriptorum verbis, quantum fieri potuit, etsi phrases interdum coactæ videbuntur, vsi sumus, ne verus ipsorum sensus mutaretur.

Imagines verò, ex antiquis numismatibus desumptæ, ad viuum in ære (non absq; sumptu) incisæ sunt. Hisce igitur te recrea, atq; vt ea placeant opto: ne Corui prouerbio cogar dicere: Opera & impensa perijt, vale.

CATALOGVS AVTHORVM, QVORVM SCRIPTIS IN HOC opuſculo vſus ſum, quique in eo allegantur.

Appianus Alexandrinus.	Suetonius.
Aurelius Victor.	C. Tacitus.
Alex. Alexandrinus.	T. Liuius.
Cicero.	Valerius Maximus.
Dio.	Adolphus Occo.
L. Florus.	Aeneas Vicus.
Iuuenalis.	Iacobus de Strada.
Macrobius.	Læuinus Torrentius.
Plinius.	Lipſius.
Plutarchus.	Ludo. Viues.

HISTORIA.

MARTIA, AVIA C. IVL. CAESARIS, PRIMI ROMAN. IMPER.

ARTIA, C. Iulij Cæſaris Dict. Auia, ex nobiliſſima & antiqua familia Marcia, ab Anco Marcio, IIII. Roman. Rege, orta. Id quod ipſe C. Cæſar in laudatione amitæ ſuæ Iuliæ, quæ fuit filia iſtius Marciæ, teſtatur, dicens: a Amitæ meæ Iuliæ maternum genus à Regibus ortum, &c. nam ab Anco Marcio, ſunt Marcij reges, quo nomine fuit b mater. c Ab iſta familia nomen accepit aqua Martia, à Quinto Marcio Rege facta, non quod iſte Quintus Marcius Rex fuerit, ſed d Rex, gentis Martiæ cognomen eſt, cùm, vt dictum, à Regibus ſint orti. Sed ad demonſtrandum, quomodo hæc Martia originem ex hac ſtirpe ſumpſerit, aut quis ipſius fuerit maritus, authores mihi deſunt. De duobus liberis (maſculo & fœmella) quos habuit, ſatis conſtat. Maſculus e Lucius Iulius Cæſar, pater C. Iulij Cæſaris Dictat: & fœmella f Iulia, uxor Caij Marij, fuit.

a C. Suet. in Iul. ca. 6.

b Scilicet hæc Martia.

c Plin. lib. 37. cap. 15.

d Lau. Tor. Comm. in Suet. c. 6.

e de quo pag. 5.

f de qua pag. 3.

IVLIA, AMITA C. IVLII CÆSAR.

Iulia

Vlia, filia prædictæ Martiæ, Lucij Cæsaris, patris C. Iulij Cæs. Dictatoris, soror, eiusq; Dictatoris Amita, uxor a Caij Marij septies consulis, qui Iugurtham captum ante currum egit. Teutones in Gallia, Cimbros in Italia vicit, deq; his triumphauit. Sexies consul per ordinem factus, Apuleium Saturnium Trib. plebis, & Glauciam prætorem seditiosos ex Senatusconsulto interemit. Appian. Alex. dicit, quod crudeliter corpora Senatorum & Prætorum, canibus & auibus tradiderit, & cum Sulpitiâ rogatione prouinciam Sullæ eriperet, armis ab eo victus, Minturnis in palude delituit. Inuentus & in carcerem conjectus, immissum b carnificem Gallum, vultus authoritate deterruit; & solus nauicula in Africam trajecit: ibi diu exulauit. Mox Cinnana dominatione reuocatus, septimo suo consulatu, voluntaria morte, ut ferunt, decessit. Vnicum ex Iulia habuit filium, c eiusdem C. Marij nominis, qui ætate 25. annorum, consulatum inuasit: quem honorem tam immaturum mater fleuit. Hic patri sæuitia similis, Prænestæ à factionibus Syllæ necatus est. Sic Iulia triumphum & miseriam mariti, posteà infelicitatem & mortem filij, cum maxima ruina vrbis vidit. Moritur, nepote suo d C. Iulio Cæsare Quæstore, qui eam defunctam laudauit ex more pro rostris: & in amitæ quidem laudatione, de eius ac patris sui vtraque origine, sic retulit: Amitæ meæ Iuliæ maternum genus à regibus ortum, paternum cum Dijs immortalibus conjunctum est. Nam ab Anco e Martio sunt Martij Reges, quo nomine fuit mater: â Venere Iulij, cuius gentis familia est nostra. f Et fuit corpus Iuliæ positum in tumulo familiæ Iulij, in campo Martio, juxta quod C. Cæsar. Dictatoris corpus arsum est.

a *Plutarch. in vita Cæs. Aurel. Vict. de viris illustribus num. 67.*

b *App. Alex. de bello ciui. li. 1. pag. 24.*

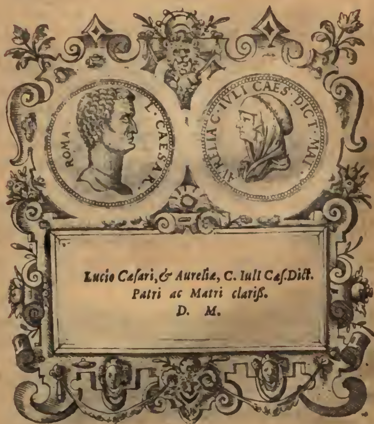
c *Aur. Vict. Num. 68.*

d *C. Suet. in Iulio, cap. 6.*

e *quartus fuit Roman. rex.*

f *Suet. in Iul. cap. 84.*

L. CAESAR, ET AVRELIA, PATER ET MATER, C. IVLII CÆS.

Lucius,

Vcius Cæſar, maritus Aureliæ, C. I. Cæſaris Dictatoris pater, prætor & conſul, *a* An. V. C. 664. cum P. Rutilio Lupo, prætura populi Romani functus, filio agente annum decimum ſextum. *b* Piſis dum matutino calciaretur (nullis euidentibus cauſis, nulloq; manifeſto morbo) exanimatus eſt. *c* C. Iulius in ædilitate numero patris funebri, primus omni apparatu harenæ argenteo uſus eſt, ferasq; argenteis vaſis inceſſere tum primùm viſum.

a Glare. Chronol. A. V. C. 664. & C. Suet. in Iul. cap. 1.
b Plin. lib. 7. cap. 53.
c Idem lib. 33. cap. 3.

Vrelia, C. Cottæ filia, Lucij Cæſ. Prætoris & conſulis uxor, Dictatoris perpet. *d* mater. Hæc Aurelia ex antiqua & honorata familia Aurelia fuit, quæ initio Auſelia dicta eſt, & originem trahit *e* à Sabinis. Quantum ad vitam & virtutem ſuam, vixit pudiciſſimè, & absq; macula omne tempus vitæ: *f* ipſamet nutriuit, educauit, & inſtituit filium ſuum C. Cæſarem, eodem modo, quo illa in æternum laude digna, Cornelia, educauerat filios ſuos Grachos. A Plutarcho *g* Aurelia Cæſaris mater, honeſta matrona dicitur. In ſummo honore ſuum filium Cæſarem vidit; nam defuncto Metello Pontifice Maximo, quod ſacerdotium L. Iſauricus & Catulus, clariſſimi viri, & in Senatu principes, maximè petebant, Cæſar quoque ambijt. Comitiorum *h* die matrē, eum cum lachrymis ad fores proſequentem, cùm ſalutaſſet: Hodie (inquit) mater, filium tuum, aut Pontificem Maximum, aut exulem videbis. Tamen Sacerdotium obtinuit. *i* Moritur eodem temporis ſpatio, quo filius eius Cæſar bellum cum Gallis geſſit.

d C. Suet. in Iul. cap. 74.
e Al. ab Alex. die. Genialis li. 1. cap. 11.
f Lud. Viues. addit. in Suet. de ortu Cæſ. & C. Taci. in dialo. Orato.
g Plutar. in vita Cæſ. Numer. 7.
h Idem Plut. Num. 6.
i C. Suet. in Iul. cap. 26.

C. IVLIVS CAESAR, PRIMVS ROMANORVM IMPERATOR.

Adeptus est imperium, anno ante IESV CHRISTI nativitatem, 47.

CAIVS

Aius Iulius Cæſar, I. Rom. Imperator, Lucij Cæſaris Conſ: ex Aurelia filius, natus eſt Romæ, *a* C. Mario & L. Valerio Flacco Coſs. ad IIII. Idus *b* Quinctileis, qui menſis poſt ab eo Iulius dictus. Educatus eſt apud Aureliam matrem, C. Cottæ filiam, & Iuliam amitam. Literas Latinas Græcasq; à M. Antonio Griphone Gallo, edoctus eſt. Sermo eius Latinus excultus eſt domeſtica conſuetudine ab Aurelia matre, quæ purè ac eleganter Romanè loquebatur. *c* Annum agens XVI. patrē amiſit. Stipendia primò in Aſia fecit, deinde in Bithyniam miſſus; in expugnatione Mitylenarum corona ciuica donatus eſt. *d* Ad declinandam inuidiam in vrbe, & ut Apollonio Moloni clariſſimo magiſtro tunc dicendi operam daret, Rhodum iuit. Tribunatu militum, per ſuffragia populi, honor obtigit. *e* Tum Quæſtor creatus, vlteriorem Hiſpaniam ſortitus eſt.

Aedilis, præter comitium, ac forum baſilicasq;, etiam Capitolium ornauit: ſpectacula gladiatorum, venationes et ludos, exhibuit.

Conciliato populi fauore, tentauit, vt prouincia Aegypti ſibi daretur, ſed non obtinuit: quare hac ſpe depoſita, Pontificatum maximum exercuit, & Præturam meruit.

Comitiali morbo laborauit. Delectabatur geſtare *f* coronam lauream. Appetijt margaritas & gemmas. *g* Cum ſæpè ad Nicomedem regem Bithyniæ commearet, impudicitiæ infamatus eſt. Nam cùm ſemel Pompeium Regem appellaret, Pompeius ipſum Reginam ſalutauit. *h* Pronus & ſumptuoſus fuit in libidines, corrupit plurimas et illuſtres fœminas: Poſthumiam S. Sulpitij, Lolliam A. Gabinij, Tertullam M. Craſſi, etiam Cn. Pompeij Muciam, ſed ante alias dilexit M. Bruti matrem *i* Seruiliam, & filiam eius Tertiam: mercatus eſt Seruiliæ margaritam *k* ſexagies ſeſtertijs. De quibus Macrobius: Mater M. Bruti,

Lud. Viues, addita. in Sueto. de ortu Caſ.
a A.V.C. 654. ante natiuitat. Chriſti 98. an.
b Plutar. in vita Num. Pompilij, & Macrob. Satur. libr. 1. capite 10.
c C. Sue. in Iulio, cap. 1.
d 5.
e 6.
7.
10.
11.
13. 14.
f & Plin. li. 15. cap. 30.
g Suet. ca. 49.
h 50.
i Vxor Iunij Silani. Plutar. in Cato Vtic.
k C. L. mille ▽ aurea.

ti, Seruilia, cum pretiosum ære paruo fundum abstulisset à Cæsare, subijciente hastæ bona ciuium, non effugit dictum tale Ciceronis; Equidem quò meliùs emptum sciatis; comparauit Seruilia hunc fundum tertia deducta: filia autem Seruiliæ erat Iunia tertia, eademq; C. Crassi vxor: Lasciuiente dictatore tam in matrem, quàm in puellam.

Saturnal.lib.2. capite 2.

a 52. b 54. & Plin. lib. 33. cap. 3. c 55. d 56.

a Dilexit et reginas, inter quas Eunoën Mauram, Bogudis vxorem: sed maximè Cleopatram. *b* Auro abundauit, nam tria millia pondo auri furatus est è Capitolio. Societates & regna pretio dedit. *c* Omnibus oratoribus fuit anteponendus. *d* Conscripsit & libros.

Lib. 7. cap. 25.

e Dio Rom. hist. lib. 43. A. V. C. 707.

f 40. & Macrob. lib. 2. cap. 17. Satur. et Pl. li. 18. c. 25. et Dio Ro. hist. lib. 43.

Plinius in laudem Cæsaris, ait: Dictare & audire simul potuit Cæsar. Epistolas verò tantarum rerum quaternas pariter librarijs dictare: aut si nihil aliud ageret, septenas. Præter ciuiles victorias, vndecies C. & X C II. M. hominum occisa prælijs ab eo. Cæsari proprium fuit clementiæ insigne: magnanimitate omnes superauit. Captis apud Pharsaliam Pompeij Mag. scrinijs Epistolarum, iterumq; apud Thapsum *e* Scipionis, ea optima concremasse fide, atque non legisse dicitur.

g Dio Roman. hist. L. 40. in ipso initio, A. V. C. 700.

h 61. & Plinius li. 8. cap. 42.

i 64. & Xiphil. epit. è Dion. in Iulio.

k Val. Max. li. 7. cap. 6.

l cap. 24. 25.

m 35. Val. Max. lib. 5. cap. 1.

n Adolp. Occo, in numismat.

f Annum ad cursum Solis accomodauit. *g* Per notas scripsit, vt nullus verbum intelligere posset. *h* Vtebatur equo insigni, pedibus anterioribus prope humanis, nec patientem sessoris alterius. *i* Natavit semel 200. passus, elata læua, ne libelli, quos tenebat, madefierent. Prætor *k* Lusitaniam, & post *l* Galliam ab Alpibus usque, & Oceanum bis classe transgressus, Britanniam subegit. Cum ei triumphus à *m* Pompeio negaretur, armis eum, vrbe pulsum, *n* in Pharsalia Cæsar deuicit. Anno orbis 3914. A. V. C. 704. ant. Chr. 48.

o Capite eius allato, fleuit, & honorificè eum sepeliri fecit. *p* Hoc anno Cæsar Trib. pot. cum annua dictatura in perpetuum accepit. Et sic Romanor. Aristocratiæ imperium, in Monarchiam

o Plut. in vita Cæs. num. 25, Dio Rom, hist. lib. 42. V. C, 707. p Idem Occo.

am redegit. Dio tamen, *a* Monarchiam Romanam inceptam ait, A. V. C. 725. cùm Augustus Antonium deuicit. *a Rom. hist. li. 52. in ipso initio.*

b Nomen autem Imperatoris, à Iulio, quemadmodum etiam Cęsaris, tanquam peculiare summi Imperij cognomentum, ad omnes deinceps Imperatores, dimanauit. Regis nomen semper recusauit. Nam cùm pro rostris *c* aurea in sella Cæsar semel consedisset, regia veste, aureaq; corona exornatus, Antonius Lupercalib. eum cum collegis sacerdotib. regem salutauit, diademaq; imponens: Hoc (inquit) populus tibi per me exhibet: Cęsar, responso dato; solum Iouem Rom. regem esse: missoq; in Capitolium diademate, nihil omninò succensuit. *b Dio Roman. hist. lib. 44.* *c & Plin. lib. 11. cap. 37.*

Iubam & Scipionem in Africa: Pompeios iuuenes in Hispania, apud Mundam oppidum, ingenti pręlio vicit. *d* Deinde, ignoscendo amicis, odia cum armis deposuit: *e* Lentulum tantùm & Afranium, & Faustum Sullę filium iussit occidi. Dictator in perpetuum factus est à Senatu. Vxores habuit quatuor, scilicet, Cossutiam, Corneliam, Pompeiam & Calphurniam, & ex Cornelia filiam Iuliam. Nullos habuit filios: etsi aliqui opinantur, Ptolemeũ Cleopatrę filium, cui cognomen *f* Cæsario erat, ex ipso fuisse procreatum. Octauianum in familiam nomenq; adoptauit. In curia à Cassio & Bruto, cædis auctoribus, tribus & viginti vulneribus occisus est: *g* Pridie quàm occideretur, in cœna apud M. Lepidum, talem mortem inopinatam in sermone prætulerat. *h* Dum intraret in curiam, libellus conspirationis ipsi datus fuit, quem quidem non legit, sed fuit inuent⁹ in sua manu post mortem. *i* Percussorum ferè, neque triennio quisquam ampliùs superuixit, neque sicca morte defunctus est. Cuius corpore pro rostris posito, iuxta tumulum amitę suæ Iulię; Sol orbem suum eclasse, dicitur. *k* Perijt anno ætatis LVI. Imperij verò, an. V. *l* atque in Deorum numerum relatus est. *d 72.* *e 75.* *f Plutarch. in vita Cæs. num. 15. in fine.* *g 87.* *h Appia. Alex. de B. C. lib. 2.* *i Plut. in Iulio.* *k 88.* *l & Plin. lib. 2. cap. 25.*

COSSVTIA, I. SPONSA CAII IVLII CÆSARIS.

Cossutia,

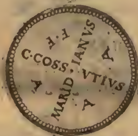
Cossutia, prima vxor Caij Iulij Cæsaris, nondum Imperat. admodum diues erat, ex equestri familia: Iulius autem, annum XVI. agens *a* flamen Dialis destinatus, hanc Cossutiam dimisit. Illa verò Prætextato desponsata fuerat. *b* Cossutij, secundùm opinionem alicuius, sic à rugitate corporis, & certis vermibus, Cossi dicti, qui in ligno generantur, nominati sunt.

C. Suet. in Iul. cap. 1.

a Sacerdos Iouis.

b Æneas Vic. in vita Cossutij.

Inter vetera numismata Diui Iulij, quidam est nummus argenteus, in cuius auersa parte legitur nomen cuiusdam C. Cossutij, cognomento Meridiani, qui ex principalioribus inspectoribus monetæ fuit, & forsitan frater istius Cossutiæ, quod præsens nummus satis demonstrat. Effigiem istius Cossutiæ ex thesauro antiquitatum, Iacob. de Strada, sumpsi.

CORNELIA, II. VXOR CAII IVLII CÆSARIS.

Cornelia,

Ornelia, *a* secunda vxor Caij Iulij Cæsaris, Lucij Cornelij Cinnæ, & Anniæ ipsius vxoris filia. Ipse Cinna IIII. fuit cons. & etiam *b* dictator, sed à suis, cùm contra Sullam exercitum præpararet, etsi consul, *c* lapidatus, et corp⁹ in partes diuisum est. Vnum relinquens filium eiusdem L. *d* Cinnæ nominis istius Cornelij frater, qui cum Cæsare ciuili discordia Lepidum secutus, & ad Sertorium confugerat, cui Cæsar in ciuitatem reditum fecit. *e* Annia verò post mortem Cinnæ, Marcum Pisonem cons. maritum habuit, à quo autem coactò à Dictatore Sulla repudiata fuit. Qui etiam Cajum Cæsarem, vt repudiaret Corneliam, *f* compellere voluit, sed nullo modo potuit. Quare & Sacerdotio & vxoris dote, (*g* quod maximam causauit inimicitiam) à Sulla priuatus fuit. Cæsare ex Cornelia filia Iulia nata est, de qua sequente folio.

C. Suet. in Iulio, capite 1.
a Plut. in Iulio hanc 1. vxorem dicit: tamen Pompeiam quã Cæ. post Corneliam duxit, dicit fuisse tertiã.
b Idem Plut.
c App. Alex. bel. ciu. l. 1. p. 31.
d Suet. cap. 5.
e Patercu.
f Suet. cap. 1.
g Plut. in Iul.

Post mortem Corneliæ, Cæsar tunc temporis *h* Quæstor, *i* eam pro Rostris ex more laudauit. Et scribit Plutarchus, *k* Cæsarem primum fuisse, qui vxorem suam, cum iuniores laudari non esset receptum, mortuam oratione funebri decorauit: quo facto, animos multitudinis sibi fauore obstrinxit, vt tanquam mansuetum, placidissimisq; moribus, virum amarent.

h Thesaurarius.
i Suet. cap. 6.
k in vita Iulij num. 5.

IVLIA, FILIA CAII IVLII CÆSARIS.

Iulia,

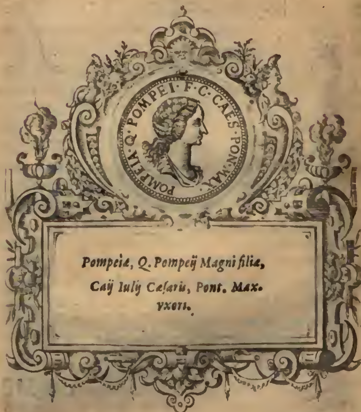
Vlia, C. Iulij Cæſaris, ex Cornelia filia, nata ætate patris anno XVIII. An. Cn. Papirio, & C. Mario Coſs. ab vrbe condita 671. Repudiato Seruilio Cępione, priore marito, juſſu patris tunc Pontificis Maximi & conſulis, Q. Pompeio Mag. *a* collocata fuit. *b* Quem adeò dilexit, vt cum ædilitijs comitijs Q. Pompei Mag. conjugis ſui veſtem, cruore reſperſam, è campo ſcil. Martio, domum relatam vidiſſet, territa metu, ne quando vis ei eſſet illata, exanimis concidit, partumq; quem in vtero conceptum habebat, ſubita animi conſternatione, & graui dolore corporis ejicere coacta eſt; atque ità expirauit, magno quidem cum totius terrarum orbis detrimento, cuius tranquillitas tot ciuilium bellorum truculentiſſimo furore perturbata non eſſet, ſi Cęſaris & Pompeij concordia communis ſanguinis vinculo conſtricta manſiſſet. *c* Plutarchus autem ſcribit, ipſam Iuliam tunc temporis non obijſſe, etſi deliquium animi paſsa eſt, ægreq; ad ſe redijt, iſq; terror abortus ei cauſa fuit: Sed quod iterùm grauida facta, filiolam enixa è dolorib. partus expirauit, ac filiolę paucis poſt dieb. mors ſubſecuta eſt. Cum in Albano conjugē ſepelire Pomp. ſtatuiſſet, populus vi eum coëgit, in campum Martium fun⁹ ducere, magis adeò miſeratione Iulię, quàm in Pompeij, Cęſariſue gratiam: ſtatim enim à morte Iulię, ciuitas fluctuabat.

d Monumentum eius fulmine poſt ictum eſt.

C. Suet. in Iul. cap. 1.
a idem cap. 21.
b Val. Max. li. 4. cap. 6.
c In vita Pompeij, Num. 18. Dio Rom. hiſt. libro 39. in ipſo fine.
d C. Suet. in Octa. cap. 95.

POMPEIA

POMPEIA, III. VXOR CAII IVLII CÆSARIS.

Pompeia,

Ompeia, tertia vxor C. Iulij Cæsaris, post obitum Corneliæ, filia Q. Pompei Magni. Cæsar autem a ad retinendam Pompeij necessitudinem & voluntatem, hanc Pompeiam, filiam eius, in matrimonium sibi petijt, quæ Fausto Sullæ destinata erat, & Octauiam, sororis suæ neptem, quæ C. Marcello nupta erat, ei detulit. b Cum ea Pompeia Cæsar deinde diuortium fecit, adulteratam opinatus à P. Clodio, patricio genere nato. c Is Pompeiam Cæsaris vxorem deperiebat, cui ne ipsi quidem voluntas deërat: sed & gynæceum accuratè custodiebatur, & Aurelia Cæsaris mater, honesta matrona, murum vbique comitans, congressui eorum obstabat. Sed in festo Deæ bonæ (vbi virum accedere, aut in ædibus esse nefas ducitur) Pompeia tum sacra administrante, Clodius imberbis adhuc, eoq; se latère posse sperans, habitu Psaltriæ, specie mulieris juuenis, ad ædes venit: cumq; fores apertas offendisset, ab ancilla, rei conscia, tutò introducitur.

a C. Suet. in Iulio, cap.27.
b Idem cap.6.
c Plut. in Iul. num.7.

Hæc dum ad Pompeiam accurrit, rei indicandæ causa, & mora fit, Clodius manere, vbi relictus erat, non sustinens, magna in domo hinc inde oberrat, lucem fugiens. In eum Aureliæ pedissequa incidit, & virum esse ex voce agnouit, quod ipsa subitò vociferatione ad turbam clamauit. Aurelia fores occludi jussit; Clodium inuenerunt, agnitusq; à mulieribus, domo eijcitur. Et posteà fama tam constans erat, d vt Senatus quæstionem de pollutis sacris decreuerit. e Tamen Cæsar in P. Clodium, huius Pompeiæ adulterum, atque eadem de causa polluta rum cæremoniarum reum, testis citatus, negauit se quicquam comperisse: quamuis & mater Aurelia, & soror Iulia, apud eosdem judices, omnia ex fide retulissent. Interrogatusq;, cur igitur repudiasset vxorem? Quoniam (inquit) meos tam suspitione, quàm crimine, judico carere oportere.

d Suet. cap.6.
e capite 74.

CALPHVRNIA, IV. ET VLTIMA VXOR CAII IVLII CÆSARIS.

Calphur-

Alphurnia, quarta & vltima vxor C. Iulij Cæſaris, L. Piſonis filia, cui *a* conſulatum in ſequentem annum confecit, licèt Catone vociferante & teſtante, ferendos non eſſe, qui nuptijs principatum proſtituant, & mulierum cauſa prouincias copiasq; mutuò ſibi tradant.

C. Suet. in Iul. cap. 21.
a Plut. in Iul. Cæſ. num. 7.

b Familia Calphurnij à regibus orta fuit, à Calpo, Numæ Pompilij II. regis Romanorum filio. Appianus Alex. *c* non rectè ſenſit, hanc Calphurniam à Clodio adulteratam fuiſſe; cum id cum Pompeia, vt præcedente folio dictum, & non cum Calphurnia, omnes authores conſentiant factum fuiſſe. *d* Iſta Calphurnia imaginata eſt, ea nocte, cui illuxit dies cædis Cæſaris, collabi faſtigium domus, maritumq; in gremio ſuo confodi. Plutar. *e* ait: More deinde ſuo cum vxore dormiens, omnibus janius & valuis feneſtrarum conclauis ſubitò apertis, ſtrepitu ſimul & luce perterritus, Luna ſplendente, vidit Calphurniam vxorem grauiter dormire, & voces obſcuras, gemituſq; inarticulatos edere per ſomnum. Ea enim imaginabatur per quietẽ, ſe mariti trucidati corpus in vlnis tenere atque deplorare.

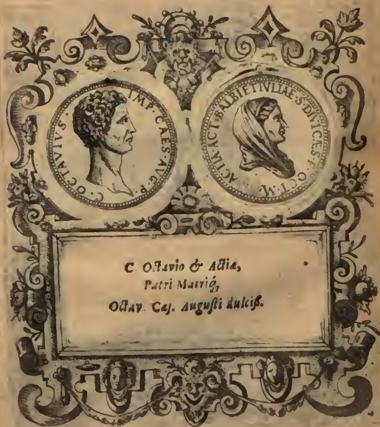
b idem in vita Num. Pompilij num. 27.
c de bel. ci. l. 2.
d Suet. in Iul. cap. 8.
e in Iul. Cæſ. num. 17.

Poſt cædem Cæſaris, omnes ejus amici in domo Antonij refugium habuerunt, etiam & Calphurnia, afferens ſecum IIII. millia talent. argenti, & libros chartaſq; Cæſaris, quibus Antonius poſtea abuſus eſt.

Plut. in vit. Iul. num. 4. in Gallica editione, nam non habetur in Latina.

FINIS IVLII.

C. OCTAVIVS, ET ACTIA, PATER ET MATER OCTAVIANI AVgusti, II. Rom. Imperatoris.

CAIVS

Aius Octauius, Octauiani Cæsaris Augusti pater, ex antiqua gente Octauiorum, quam olim præcipuā Velitris fuisse, multa declarant. Nam & vicus celeberrima parte oppidi jampridem Octauius vocabatur: & ostendebātur ara, Octauio consecrata. C. Sue. in Octa. cap. 1.

Ea gens à Tarquinio Prisco rege, inter minores gentes (scilicet Patriciorum) allecta, in Senatum mox à Ser. Tullio in patricias transducta, procedente tempore, ad plebem se contulit, ac rursus magna vi per D. Iulium in Patriciatum redijt. Primus ex hac magistratum populi suffragio cepit C. Rufus. Is Quæstorius Cneum & Cajum procreauit: à quibus duplex Octauiorum familia, conditione diuersa. Siquidem Cn. & deinceps ab eo descendentes, functi sunt honoribus summis. At Cajus eiusq; posteri, seu fortuna seu voluntate, in equestri ordine constitêre, usque ad hunc Octauium. Auus eius, secundo Punico bello, stipendia in Sicilia Tribunus militum fecit, Aemilio Pappo Imperatore. Pater autem municipalibus magisterijs contentus, abundante patrimonio, tranquillissimè senuit. Idem cap. 2. Gens Octauia à Veliterna Romã traducitur. Lau. Tor. Comment. in Suet. cap. 2.

a Is Octauius, re & æstimatione magnus fuit. Ex prætura Macedoniam sortitus, fugitiuos residuam Spartaci & Catilinæ manum, Turinum agrum tenentes, in itinere deleuit, negotio in Senatu sibi extra ordinem dato. Prouinciæ præfuit, non minore justitia, quàm fortitudine. *b* Eo tempore, quòd Metellus in Creta esset, Octauius eò, ad accipiendas in fidem populi Romani vrbes, missus fuit. *c* Decedens Macedonia priùs, quàm confiteri se candidatum consulatus posset, morte obijt repentina superstitib. liberis, Octauia majore, quam ex Ancharia, & Octauia minore, Item, Octauiano Augusto Cæs. quos ex Actia tulerat. *d* Somniauit, ex vtero Actiæ vxoris suæ jubar Solis exortum. *e* Obijt Nolæ, in eadem domo & cubiculo, vbi postea filius eius Octauianus Cæsar Augustus vitam finiuit. *a* Suet. cap. 3. *b* Dio Rom. hi. lib. 36. in ipso initio. A. V. C. 686. *c* idem cap. 4. *d* Sue. in Octa. cap. 94. *e* Cor. Tacit. Ann. lib. 1. ca. 8.

a Plin. lib. 36. cap. 5.

a D. Augustus ex opere Lysiæ Statuarij, in palatio super arcum honori Octauij patris sui dicauit in ædicula columnis adornata, id est, quadriga currusq;, & Apollo & Diana ex vno lapide.

C. Sue. in Octa. cap. 4.

b in Com. Sue. probat ex Virg. lib. 5.

Ctia (vel vt vult Læuin. Torrent. b Atia) Mater Octauiani Augusti Cæsaris, C. Octauij vxor II. M. Actij Balbi, & Iuliæ sororis Cæsaris, filia. Balbus paterna stirpe Aricinus, multis in familia Senatoriis imaginibus, à matre Pompeium Magnum, arctissimo contingebat gradu, functusq; honore Præturæ, inter XX viros agrum Campanum plebi Iulia lege diuisit. Verùm M. Antonius despiciens maternam Augusti originem, Proauum eius Afrum genere fuisse, & modò vnguentariam tabernam, modò pistrinum Ariciæ exercuisse, objecit.

c al. finxit.

d collybus est, quod pro pecunia permutatione argentario soluitur. Laun. Torr. Comm.

e idem quod Argentarius.

f in tert. Philip.

g Suet. ca. 94.

Cassius quidem Parmensis quadam epistola, non tantùm vt pistoris, sed etiam vt nummularij nepotem, sic taxat Augustum: Materna tibi farina, siquidem ex crudissimo Ariciæ pistrino hanc c pinsit manibus d collybo decoloratis Nerulonensis e Mensarius. Sed Cicero f arguens M. Antonium, quòd Octauiano per contumeliam objecerit, matrem ejus Aricianam fuisse, cum hoc oppidum propter antiquitatem nobile fuerit, & locus honoratus; in laudem Balbi & Actiæ sic scribit: Hujusce sanctissimę fœminæ, atque optimus pater, Mar. Accius Balbus inprimis honestus prætorius fuit.

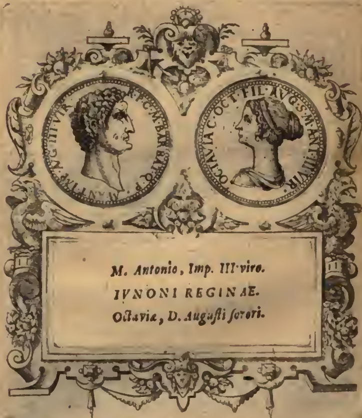
g In Asclepiadis Mendetis libris lego, Actiam, cùm ad solenne Apollinis sacrum media nocte venisset, posita in templo lectica, dum cæteræ matronæ dormirent, obdormisse, Draconemq; repentè irrepsisse ad eam, pauloq; post egressum, illam expergefactam, quasi à concubitu mariti purificasse se, & statim in corpore ejus extitisse maculam, velut depicti Draconis, nec potuisse

potuisse vnquam eximi, adeò, vt mox publicis Balneis perpetuò abstinuerit. Eadem Actia, priusquam pareret, somniauit, intestina sua ferri ad sydera, explicariq; per omnem terrarum & cœli ambitum. *a* Ipsa postea M. Philippi vxor fuit, ex quo habuit filium *b* L. Philippum, qui cum Augusto educatus, & postea à Caligula Cæsare, occisus est. Appianus Alex. *c* narrat, ipsam Actiā, & M. Philippum ejus vitricum, post mortem Iulij Cæsaris, Octauiano in Appoloniam scripsisse, ne curaret hæreditatem sibi à Iulio relictam, sed vt potiùs vitam priuatam, vt tutiorem ageret: reducens ei in memoriam mortem I. Cæsaris, qui, postquam suos superauit inimicos, ab amicis necatus. Obijt Actia, *d* primo consulatu filij sui Augusti.

a Suet. cap. 8.
b Dio Roman. hist. lib. 45.
c de bel. civil. lib. 3.
d Suet. cap. 61.

OCTA-

OCTAVIA, ET EIVS MARITVS: OCTAVIANI AVGVSTI, II. IMPERATORIS, SOROR.

Octauia,

Ctauia, C. Octauij ex priore vxore Aucharia, non autem ex Actia, filia, D. Augusti soror, Auia Claudij Cæsaris, Proauia Neronis Cæsaris, duos habuit viros: C. Marcellum, *a* cum quo nupta, à Cæsare Pompeio Mag. delata fuit. *b* Marcellus autem, *c* M. Marcelli filius fuit, qui cum Hannibale bellum gessit: *d* ex quo concepit *e* Marcellum, cui prima vxor Pompeia Sexti, secunda *f* Iulia filia Augusti fuit, ex quibus prolem non suscepit.

C. Suet. in vita Octau. cap. 4. & Plut. in Ant. num. 19.
a Suet. cap. 27.
b idem in August. cap. 63.
c Plutarch. in Marcello.
d Suet. in Oct. cap. 63.
e Plin. l. 37. c. 1.
f idem Sue. 63.

• Secundus maritus *g* Octauiæ fuit, M. Antonius III·vir, qui cum Cæsare Augusto XII. annos imperium habuit: cùm autem inter Augustum & Antonium, tunc temporis in Aegypto cum Cleopatra luxuriantem, Fuluię vxoris Antonij causa, maxima discordia orta esset, mortua Fuluia, pacem inierunt, & imperia diuiserunt. Hæc tum benè instituta, arctius fidei vinculum (vt narrat *h* Plutarchus) requirere viderentur, id fortuitò est oblatum.

g Dio hist. Roman. lib. 48.
h in vita Antonij, num. 19.

Sororem Octauiam natu majorem habebat Augustus, diuersa tamen matre (ipse Actiæ filius fuit, cùm antè ex Aucharia pater Octauiam sustulisset) editam, præstantissimam, vti memorant, mulierem, ideoq; sibi longè charissimam.

Ea cùm C. Marcello nupęr defuncto vidua esset, sed & Antonius viduus videretur morte Fuluiæ factus, post vtriusq; consensum, nuptias contraxęrunt: Senatusq; consulto permissum Octauiæ, vt ante decimum mensem à morte mariti prioris, rursum nuberet.

Antonius ex Italia abijt, Octauia vxore, ex qua ei *i* filiola jam erat nata, secum vsque ad Græciam ducta. *k* Cum autem Antonius postea aduersus Cæsarē incitatus esset, vt cum CCC. nauibus Italiam peteret: Octauia, quæ vnà ex Græcia nauigabat, grauida tunc, cum alteram jam ei *l* filiolam peperisset, obuiam Cæsari facta, pacem iterum fecit.

i Antonia maior, de qua pag. 28.
k idem Plutar. num. 22.
l Antoniam minor. de qua pag. 47.

E Antonius

Antonius, Cęsari Octauiæ & liberis suis, quos ex ea & Fuluia habebat, commissis, in Asiam trajecit, vbi Cleopatram adduci jussit: ex qua gemellos sustulit, cognomentis Solis & Lunæ; quod maximè auxit inuidiam. *a* Cùm autem Cæsar, ob hanc contumeliam, & ob testamentum Antonij offensus, per quod (ut referebat *b* Titius & Planc⁹) Octauiam repudiauit, sororem seorsim Antonij domo habitare jussit. Illa verò, mariti domo se non excessuram, respondens, fratrem orabat, vt si nullam aliam belli haberet causam, quàm in ipsam iniurias, missas illas faceret. Et sic in domo Antonij habitauit, & liberos eius, non ex ipsa modò, sed etiam ex Fuluia natos, honestè & magnificè curauit. Antonius autem Romam misit, qui Octauiam domo sua ejicerent: quæ cum omnibus Antonij liberis plorans, & fortunam suam incusans, excedebat, quod ipsa etiam in causis eius belli numerata esset. *c* Romani autem non Octauiam, sed Antonium miserabantur, præsertim qui Cleopatram vidissent, neque pulchritudine, neq; ætatis causa illi præferendam: & hæc etiam finaliter & Antonij & Cleopatræ ruina fuit, cùm & vnus & alter semetipsos interfecerunt.

d Octauianus in honorem sororis suæ, templum, porticos & forum ædificauit. Et vt refert Dion, *e* Octauiæ & Liuiæ statuas dedit, vtq; sine tutore suis ipsarum facultatibus vterentur, sacrosanctæq; codē jure quo Tribuni plebis essent. *f* Obijt Octauia A. V. C. 743. & in sacrario Iulio funus publicè exposuit Cæsar, (*g* ætatis annum agens 54.) cortinaq;, vt antè, extensa pro corpore, funebrem orationem habuit, & Drusus (qui eius filiam Antoniam minorem in vxorem habebat) pro rostris, videlicet in publico luctu, senatoriam vestem lugubri permutauit: tum funus eius generi extulerunt.

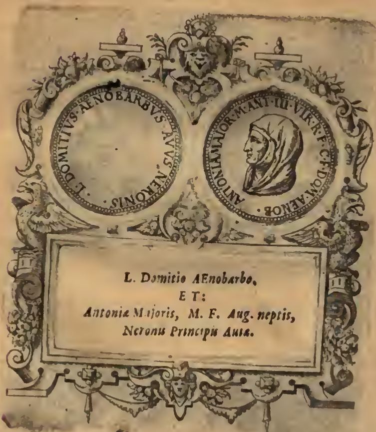
a Plut. nu. 28.
b Dio Ro. hist. lib. 50.
c Plut. in fine num. 28.
d Pli. l. 36. c. 5. Sue. in Octau. cap. 29.
e Ro. hist. l. 49.
f idem lib. 54. in ipso fine.
g Suet. in Aug. cap. 61.

NOTA. De eloquentia huius Antonij, vide Val. Max lib. 8. cap. 9.

L. DOMI-

L. DOMITIVS, ET ANTONIA MAIOR, M. ANTONII ET OCTAVIÆ

filia: auus & auia paternus, Neronis, Imperatoris.

C.Suet. in Neron. cap.4.

. Domitius Ahenobarbus, quem emptorem familiæ pecuniæque, in testamento Augusti fuisse, mox vulgò notatum est: non minùs aurigandi arte in adolescentia clarus, quam deinde ornamentis triumphalibus ex Germanico bello. Verùm arrogans, profusus, immitis: CENS. L. Plancum via sibi decedere Aedilibus coëgit: Præturę, consulatusq; honore equites R. matronasq; ad agendum mimum produxit in scenam; venationesq; & in Circo, & in omnibus vrbis regionibus dedit. Munus etiam gladiatorium: sed tanta sæuitia, vt necesse fuerit Augusto, clam frustrà monitum, edicto coërcere. Cum Siciliam propr. regeret, & ad eum aper eximiæ magnitudinis, allatus esset, adduci ad se pastorem, cuius manu occisus erat, jussit. Interrogatumq; quo telo eam bestiam confecisset, postquam comperit vsum venabulo, cruci suffixit: quia ipse ad exturbanda latrocinia, quibus prouincia vastabatur, ne quis telum haberet, edixerat. Ex Antonia majore *a* patrem *b* Neronis procreauit, omni parte vitæ detestabilem.

Val. Max. lib. 6. cap.3.

a Suet. cap.5. *b* de quo pa.45.

C.Suet. in Neron. cap.3. & 5. & Plut. in vita Anton. ij.

Ntonia, dicta major, ob causam, quod prima natu erat, soror Antoniæ minoris (de qua posteà) M. Antonij IIIviri & Octauiæ, sororis Augusti filia. Auia Neronis Imperatoris. Vxor L. Domitij Ahenobarbi, cui peperit duas filias, Lepidam, Domitiam, & Cn. Domitium patrem Neronis Imp. *c* Lepida, Galbæ Imp. Domitia, *d* Pasienis Crispi, II. cons. qui à Nerone veneno extinctus est, vxor fuit. De Antonia minore istius sorore, vide pag. 47.

c de qua infra. *d* Plin. lib.16. cap.44.

DIVVS

DIVVS OCTA-VIANVS AVGVSTVS, II. ROMANOR. IMP.

Adeptus est imperium, anno Orbis, 3920.
V. C. 710. ante CHRISTI natiuitatem, 42.

C. Sue. in Octa. capite 4.
a ca. 8.
b 9.

Ctauianus, postea Cæsar, deinde Diuus Augustus dictus: C. Octauij senatoris, ex Actia filius. a Patrem amisit quartum annum agens. b Bella ciuilia gessit quinque, vt necem Iulij Cæsaris majoris sui auunculi vindicaret. Brutum & Cassium cædis auctores in Macedonia vicit. c Sextum Pompeium, Cn. Pompei F. bona paterna repetentem, in freto Siculo superauit. d M. Antonium consulem, Syriam obtinentem, amore Cleopatræ deuinctum, in Actiaco Ambratiæ littore debellauit. e Reliquam orbis partem per legatos domuit. Indi, Scythæ, Sarmatæ, Daci, illi dona miserunt. Dictator in perpetuũ à Senatu fact' est. f Iuuenta Augusti infamiam subijt, effœminatus fuisse dicitur, & adoptionem Auunculi stupro meritam accepisse. g Adulteria quidem exercuit. Postea quoque, vt ferunt, ad vitiandas virgines promptior, quæ sibi etiam ab vxore conquirerentur. h Aleæ rumorem nullo modo expauit. i Cibi minimi erat, atque vulgaris ferè. k Parcissimus erat vini. l Septem horas dormiebat cum plurimùm. m Periculosas valetudines per omnem vitam expertus est, calculoq; laborauit. n Pila folliculoq; se exercuit. Animi laxandi causâ modò piscabatur hamo: modò talis, aut oscillatis nucibus ludebat, cum pueris minutis. o Scripsit & libros. Tonitrua & fulgura paulò infirmiùs expauescebat. p Percussit nummos argenteos, nota syderis capricorni, quo natus est. Nepotes ipsemet instruxit. Obijt ætatis anno 76. Tiberium adoptauit & hæredem reliquit. Huc vsq; Sueton.

c 16. d 17. e 21. f 68. g 69. h 71. i 76. k 77. l 78. m 81. n 83. o 85. p 94.

q Adolph. Occo, in numism. r Anno mundi 3962. A. V. C. 752. s Niceph. li. 1. cap. 17.

q Christus Saluator noster, r anno eius imperij XLII. nascitur. Oracula omnia hoc tempore desijsse, à veteribus obseruatum est. s Ipse Augustus ad Oraculum Pythij Apollinis Delphis venit, & bis sacrificio oblato, quæsiuit, quisnam post eum imperaturus esset, sed nullum habuit responsum: tum Augustus rogauit, quid ità Oraculum, plurib. verbis vti solitũ, nunc tandem obticuisset? tum illud: Me

Me puer Hebræus, Diuos Deus ipse gubernans,
Cedere sede iubet, tristemq; redire sub Orcum.
Aris ergò dehinc tacitus discedito nostris.

Tali responso accepto Cæsar, Romam est reuersus, atque ibi in Capitolio aram maximam extruxit, cum eiusmodi inscriptione :

ARA PRIMOGENITI DEI.

Augustus, instante natalis Christi tempore, omnibus suis consulatibus finem imposuit, & ab honore illo deinceps prorsus abstinuit. *a* Nomen DOMINI ipsi inuisum fuit, & prohibuit, ne quis eum hoc nomine compellaret.

Dio Rom. hist. lib. 53. in initio.
a & lib. 55. A. V.C. 748.

b Sextilis mensis ab ipso Augustum nomen accepit. *c* Iani Gemini portas ter clausit, quod more Romano, quiescentibus bellis accidebat. Cumq; esset luxuriæ seruiens (erat tamen eiusdem vitij seuerissimus vltor) Poëtam Ouidium Nasonem exilio damnauit, eò quod tres libellos amatoriæ artis conscripsit. Annum 77. ingressus, Nolæ, *d* in eadem domo & cubiculo, vbi pater ipsius antea obijt, eadem die, qua natus est, morbo interijt. Quanquam alij scribant, dolo Liuiæ extinctum. Senatus præter id, quod antea Patrē Patriæ dixerat, templa ei consecrauit. Imperauit annos 56. XII. cum Antonio, & XLIIII. solus.

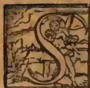
b Dio lib. 55. & Macrob. Satur. lib. 1. ca. 12.
c S. Aur. Vict. in vita Octau.
d C. Taci. li. 1. cap. 3. Ann.

SERVILIA,

SERVILIA, I.
SPONSA OCTAVIANI AVGVSTI, II. IMP.

Seruilia,

Eruilia, P. Seruilij Isaurici II. consulis (*a* qui consulatum cum Fuluia, quæ locum L. Antonij tenebat, gessit) filia, sponsa Octauiani Augusti, cùm esset adhuc adolescens: sed ipse Octauianus, reconciliatus post primam discordiam Antonio, expostulantibus vtriusq; militibus, vt ex necessitudine aliqua jungerentur, priuignam Antonij *b* Claudiam vxorem duxit, & hanc Seruiliam dimisit. *c* Patrem Isaurici nomen obtinuisse fertur, à quadam ciuitate in Pamphilia, ab eo capta.

C. Sue. in Octa. cap. 62. & Dio Ro. hist. l. 48. in ipso init.
a Dio Ro. hist. li. 48. in ipso initio. & A. V. C. 713.
b de qua pa. 35.
c Æneas Vicus in vita Seruil.

F CLAVDIA,

CLAVDIA, II.
SPONSA OCTAVIANI AVGVSTI, II. IMP.

Claudia,

CLaudia, secunda vxor Octauiani Augusti, Fuluiæ ex P. Clod. Trib. plebis filia, M. Antonij III·viri priuigna. Augustus reconciliatus post primam discordiam cum M. Antonio, hanc Claudiam, vix dum nubilem, expostulantibus vtriusq; militibus, vt ex necessitudine aliqua jungerentur, in vxorem duxit. Sed simultate cum Fuluia socru exorta, intactam adhuc & virginem dimisit. *a* Augustus Sacramento contendebat, hanc adhuc virginem esse, cum diuortium fecit; nihil curans, fidésne sibi non haberetur, tanto cum hanc tempore secum illibatam habuisse: an verò existimaretur, hoc diu antè secum ità statuisse, cùm se ad futura præpararet. Secundo hoc repudio nihil inter eos amicè actum est.

C. Sue. in Octa. capite 62. & Dio Ro. hist. l. 46. in ipso fine.

a Idem lib. 48. in ipso initio.

P. Clodius pater istius Claudiæ fuit, qui cum *b* Pompeia Iulij Cæs. vxore adulteratus est: *c* homo petulans, omnisq; superbiæ & ferociæ plenus fuit, frater Clodiæ vxoris Luculli, cum qua & incestam consuetudinem (vt erat impudicissima) habere ferebatur: etiam cum *d* Terentia vxore Martij Regis, & cum Quadrante vxore Metelli Celeris, suis sororibus; à *e* Milone obtruncatus fuit. *f* Mater autem Claudiæ, Fuluia, tres habuit maritos, P. Clodium, patrem istius Claudiæ: Curionem, qui in Africa perijt: & Antonium III·virum. Appianus *g* eam matronam inhonestam nominat. Conjurationem Catilinæ publicauit. *h* Bellum inter L. Antonium consulem, & Augustum mouit. *i* Etsi quidem Augustus cum ipsis pacem componere vellet, tamen his animus auctus euentis erat: Fuluia autem Præneste occupata, ac ad suam societatē pertracta, Senatores & equites, à sua parte stantes habebat, cum ijs de omnibus negotijs consilia miscebat: identidemq; edicta, vt ex vsu videbatur, proponebat. Id quidē mirandū adeò non est, cum gladio etiā se accinxerit ipsa, tesseram militibus dederit, sæpenumero concionem apud eos habuerit. *k* Finaliter quasi desperata mortua est.

b de qua pa. 17.

c Plut. in vita Luculli, numer. 10. in initio.

d Cic. in orat. pro Milone.

e Plut. in Cice. num. 29. & Plin. lib. 36. cap. 15.

f Lauin. Torr. com. in Suet. in Octau. cap. 62.

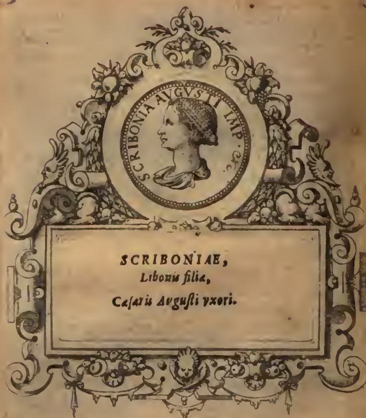
g de ciui. bello, li. 2. in ipso init.

h idem lib. 5.

i Dio Ro. hist. lib. 48. A.V.C. 713.

k App. Alex. de bell. ciuil. lib. 5.

SCRIBONIA, III. VXOR OCTAVIANI AVGVSTI, II. IMP.

Scribonia,

Cribonia, III. vxor Octauiani Augusti, post diuortium Claudiæ, fuit filia Libonis Scribonij, & a L. Libonij Scribonij Coss. Sexti Pompei soceri soror; hanc Augustus in vxorem duxit, vt ea affinitate Pompeium sibi adiungeret.

C.Sue.in Octa. cap. 62.
a Dio hist.Roman.lib.48. A.V.C.714.

b Puteal, quod erat sedes Prætoris, ab ipso L. Libone Scribonio, Libonis dictum est, qui prope arcum Fabianum tribunal & subsellia collocauit. Hæc Scribonia ante duobus consularibus nupta, & mater ex altero erat; ex ea filiam c Iuliam Augustus tulit. d Quæ Iulia, ex M. Vipsanio Agrippa, quinque proles habuit, Cajum, Lucium & Agrippam, qui & Posthumus dictus (ad quos jure hæreditas Augusti pertinebat) Iuliam & Agrippinam. e Sed Cajus & Lucius juuenes interierunt. Agrippam Augustus, etsi eum adoptauerat, ex calumnia, f relegauit in Insulam Planasiæ, ubi post mortem Augusti, jussu Liuiæ, vt eius filius Tiberius in imperio succederet, necatur.

b Phil.Beroal. Comm. in Sue. in Octau.
c de qua pa.64.
d Suet.cap.64.
e idem cap.65.
f C. Tac. An. lib.1.cap.1.

Plutarchus g eleganter narrat, Augustum conquestum fuisse cuidam amico, de solitudine domus suæ: quam historiam dignam putaui, quę hîc referretur.

g in Moralib. articulo 13.

Fuluius (ait) Cæsaris Augusti amicus, cum jam senem eum sæpiùs querentem audiret de solitudine suæ domus, quodq; duobus nepotibus fato functis, Posthumo, qui solus reliquus, ex calumnia nescio qua, exulante, cogeretur vxoris suæ filium, scilicet Tiberium, ad successionem imperij vocare: quanquam miserans & consilium captans, reuocandi ab exilio nepotis; cùm, inquam, hæc audiret Fuluius, enunciauit h vxori suæ, illa Liuiæ. Liuia autem acerbè cum Cæsare egit; cur, quoniam jampridem id decreuisset, non accerseret nepotem, sed se odio inuidiaq; successoris objiceret?.

h Martia.

Venientem igitur, de more, manè Fuluium, & solitum illud dicentem, AVE; Cæsar resalutauit, VALE, inquit, Fului:

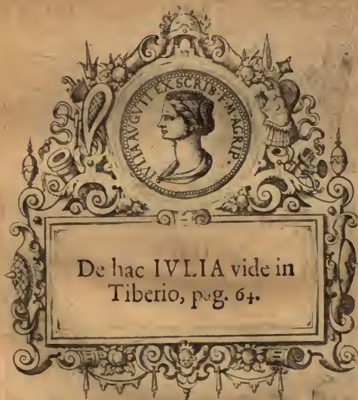
Atque ille id intelligens, domum se illicò subduxit, & vocata vxore: Resciuit, inquit, Cæsar me non siluisse arcana, ideo mori mihi decretum est. Vxor autem, Iure, ait, quoniam tam diu mecum habitans, non noueris intemperantiam meæ linguæ; sed præcedam ego: & accepto gladio, seipsam, viro coràm, interemit.

a Lipsius in Comment. Tacit. in Stem. dom. August.
b de qua p. 64.
c de qua p. 67.
d Sue. in Octa. cap. 62. & 69.
e lib. 48. A. V. C. 715. idem lib. 55. A. V. C. 748.

[a] Cæsar Augustus & ista Scribonia, Proauij Cæs. Caligulæ fuerunt, nam filia ipsorum [b] Iulia, filiam [c] Agrippinam habuit, quæ fuit mater Caligulæ. [d] Scribonia postea ab Augusto repudiata fuit, pertæso morum eius peruersitatem, & quia liberiùs doluisset nimiam potentiam pellicis: vel, vt Dio [e] ait, cum Liuiam amare ceperat, ideo Scriboniam, cùm filiolam sibi peperisset, eadem die repudiauerat. Postea eam cum sua filia in exilium misit.

IVLIA,

IVLIA, IMPER. AVGVSTI ET SCRIBONIÆ FILIA.

IVLIA, M. AGRIPPÆ ET IVLIÆ FILIA, AVGVSTI IMP. NEPTIS.

Iulia,

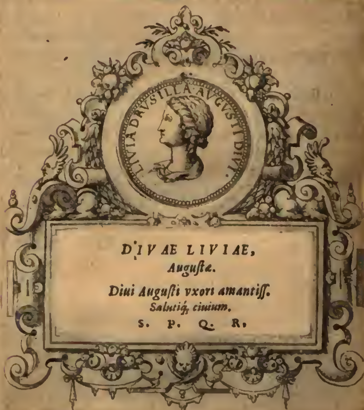

IVlia, M. Agrippæ & Iuliæ, D. Augusti filiæ, filia, sub eadem custodia & seueritate vitæ, non minùs quàm mater eius Iulia; ab auo suo Augusto educata est: qui eam L. Paulo, Censoris filio in matrimonium collocauit, ex quo coniugio *a* Aemylius Lepidus natus est, cui *b* Drusilla vxor: & *c* Aemylia Lepida, sponsa Claudij. *d* Cùm autem hæc Iulia vitam matris eius Iuliæ imitaretur, ab Augusto in Insulam Trimero relegata fuit, vbi per XX. annos, cura Liuiæ Augustæ, sustentabatur: & infantem ex ista sua nepte Iulia, post damnationem editum, Augustus agnosci alique vetuit.

C. Sue. in Octa. cap. 64.
a Lips. in stem. August. domus.
b de qua p. 76.
c de qua p. 98. Lau. Tor. Com. in Suet. ut supr.
d Suet. in Oct. cap. 65.

e Plinius scribit, ipsam minimum hominem de duobus pedibus & palmo, Conopam nomine, in delitijs habuisse. *e lib 7. cap. 16.*

f Augustus ad omnem, & eius & Iuliarum mentionem ingemiscens, proclamare solebat, nec aliter eas appellare, quàm tres vomicas, aut tria carcinomata sua. *f Sue. vt supra.*

DIVA LIVIA, IV. & VLTIMA VXOR OCTAVIANI AVGVSTI, II. IMP.

Liuia,

Iuia Drusilla, quarta & vltima vxor Octauiani Augusti, post diuortium Scriboniæ, fuit filia Liuij Drusi, Calidiani, qui post necem Iulij Cæsaris, secutus est Brurum & Cassium; cùmque ipsi ab Octauiano subjugarentur, metuens incidere in manus inimici, seipsum interemir. *a* Antè nupta fuit Tiberio Claudio Neroni, præsidij in Campaniæ quodam oppido, Præfecto, qui cùm Cæsaris res obtinerent, inter eos qui ex Italia tunc ad Antoniũ profecti sunt, cũ vxore sua Liuia Drusil. & filio Tiberio Claudio Nero. eodẽ abijt. Sed postea temporis, res quàm maximè admirabilis, ac præter omnium opinionem euenit, vt Liuia, quæ tum Cæsarem fugiebat, ei nuberet, atq; is Tiberius, qui cum parenribus tunc suis solum vertebat, Imperator post Cæsarem fierer. C.Sue.in Octa. capit.62. & Dio Ro.hist. lib.48. A.V.C. 716. *a* idem Dio li. 48. A.V.C. 714.

b Ex hac Liuia, duos habuit Tiberius filios, Tiberium, postea Cæsarem, & *c* Drusum X. Neronem, Germanicum cognominatum. *b* Suet. in Tib. capite 4. *c* de quo p. 49.

Cùmq; Liuia ex eo Tiberio Claudio iterùm esset grauida, cum consensu mariti ab Augusto abducta, & in marrimonium accepra fuit, *d* dilexitq; & probauir vnicè ac perseueranter. Nihil liberorum ex ea tulit, cùm maximè pereret. Infans qui conceprus erat, immaturat⁹ est edirus. Vel vt Dion *e* vult: cùm Liuia, conjunx verò Neronis Claudij, sextum jam mensem ex eo grauida iterùm ferebat: Cæsar eam duxit. Ambigenti autem Cæsari, ac sciscitanti à Pontificibus, fásne esset sibi, eam prægnantem ducere; responsum est: si quidem ex quo mulier concepisset, dubitaretur, opus esse vt nuptiæ differrentur; quia verò de ea constaret, nil impedire, quin statim fierent. Id quidem, vt in jure à majoribus tradito inuenerinr, fortassis fieri poruit; sed profectò sic responsuri fuêre, vt maximè non ità inuenissent. *d* idem Sue.ca. 62.& 63. *e* Ro.hist.l.48. A.V.C.716.

Elocabat autem Liuiam ipſe maritus, patris loco. In conuiuio fortè puell⁹ quidam, cum diuerſo loco Liuiam cum Cæſare, diuerſo autem Neronem cum alio quodam, accumbentem videret, accedens: Quid hîc (inquit) agis Domina? Maritus tuus (monſtrabat Neronem) iſthic accumbit. Liuia cum Cæſare agens, Claudium Druſum Neronem peperit, eumq; Cæſar tollens, patri ſuo miſit, ac idipſum in ſua commentaria ſic inſcripſit: Cæſar filiolum, quem ſua conjux Liuia peperit, a Neroni patri reddidit. Qui Nero paulò poſt moriens, Cæſarem tutorem huic ſuo filio & Tiberio reliquit.

a de quo p. 47.

Liuiæ ſtatuæ erectæ, ad templum dedicatum fuerunt. Auguſto conſuluit, quomodo regnans ab inſidijs tutior eſſet. Interrogata ſemel, quanam ratione Auguſtum ità in ſuam poteſtatem redegiſſet, reſpondit: Exquiſita pudicitia, omnia eius mandata libenter exequendo; nullas eius res ſcrutando, luſus eius Venereos neque perſequendo, ſed diſſimulando.

Dio Ro. hiſt. li. 58. in ipſo initio.

b Cùm ipſa Liuia è palatio exiret, magna & grauium & doctorum virorum multitudo eam comitabatur.

b Macrob. Saturn, lib. 2.

Dum moreretur Auguſtus, dicebat illi: c Liuia noſtri conjugij memor vive ac vale. d Quidam ſuſpicabantur, quod Auguſtum veneno in ſico parato, necauerit, quia reconciliandus cum Agrippa Poſthumo nepote ſuo videbatur. Etenim ad Agrippam Auguſtus clàm vxorem in Inſulam tranſmiſerat, viſuſq; erat omninò cum eo in gratiam redijſſe. Verita itaq; Liuia, ne eum reduceret Auguſtus, ac ei imperium traderet, Auguſto venenum propinauit, mortemq; eius texit, quoad Tiberius rerum potiretur. e Poſthumus Agrippa deinde à Centurione (Liuiæ juſſu vt opinantur) confectus fuit.

c Sue. in Octa. capit. 99.
d Dio hiſt. Ro. lib. 56. A. V. C. 767.
e C. Sue. in Tiberio, cap. 22.

Auguſtus

a Auguſtus hanc Liuiam hæredem inſtituit ex parte tertia, & Tiberium Liuiæ filium ex parte octaua, juſſitq; eos ferre nomen ſuum Auguſtum. *a Sue.in Octa. cap.99. & 101.*

Sic Auguſti Sacerdos facta, Iulia, Auguſta, & Diua cognominata fuit.

b Vixit annos LXXXVI. Eam neq; decumbentem morbo inuiſit Tiberius, neq; defunctæ exequias celebrauit, neque præter funus publicum, imaginesq; & alia leuia, ullum ei honorem tribuit. *b Dio.Ro.hiſt. lib.58. A.V.C. 784.*

Plinius c ſcribit Liuiam Auguſtam LXXXII. annis vixiſſe, Punici vini beneficio. *c lib.14. cap.6.*

FINIS OCTAVIANI.

TIBERIVS NERO, ET LIVIA, PATER ET MATER TIBERII IMP.

Tiberius,

Iberius Nero, Liuia Drusilla vxor, Tiberij Imperatoris pater materque. Hic sub Iulio Cæsare bello Alexandrino Quæstor, classi præposit⁹, plurimùm ad victoriam contulit. Quare & Pontifex in locum P. Scipionis substitutus, & ad deducendas in Galliam colonias, in quibus Narbona, & Arelate erant, missus est. Tamen Cæsare occiso, cunctis turbarum metu abolitionem facti decernentibus, etiam de præmijs tyrannicidarum referendum censuit. C.Suet. in Tib. capite 4.

Ex Liuia Drusilla sua vxore, duos tulit filios, Tiberium Imperatorem, & a Drusum X. Cùmq; iterum Liuia ex eo esset grauida, ab Augusto abducta fuit. De quibus plurima lege, in vita Liuiæ eius vxoris, pag. 43. a de quo p. 49.

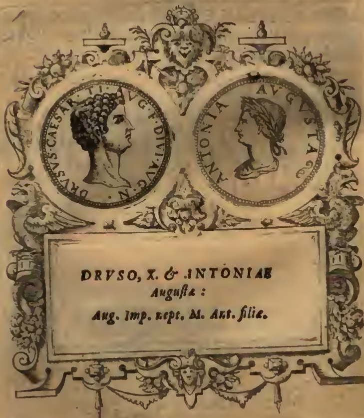
DRVSVS

DRVSVS X. TIBERII NERONIS & LIVIÆ filius, TIBERII Imp. frater.

ET,

ANTONIA MINOR:

Pater & mater CLAVDII Imp.
Auus & auia CALIGVLÆ,
Proauus & proauia materna NERONIS.

DRusus X. Nero, cognomento *a* Germanicus, quod agnomen sibi, posterisq; suis, bellica virtute peperit, Tiberij Claudij Neronis ex *b* Liuia filius, frater Tiberij Imperatoris. Suetonius scribit, *c* Liuiam, cùm Augusto Cæs. grauida nupsisset, intra mensem tertium peperisse, fuisseq; suspicionem, ex vitrico, per adulterij consuetudinem procreatum. *d* Is Drusus Antoniam minorem in vxorem habuit, ex qua complures quidem liberos tulit: Verùm tres omninò reliquit, Germanicum, Liuillam & Claudium postea Imperatorem. Is Drusus in Quæsturæ Præturæq; honore, dux Rhetici, deinde Germanici belli, Oceanum septentrionalem primus Romanorum Ducum nauigauit.

a Lau. Torren. com. in Sueton. Claud. cap. 1.
b de qua p. 43.
c in Claud. c. 1.
d Dio eũ Claudiũ Drusi Nero. vocat. Nascitur A. V. C. 716. lib. 48.

Germanos, *e* Cattos, Frisios, subegit, in *f* Sicambrorum terram, & Insulam *g* Battauorum transgressus, vsq; in *h* Sueuos peruenit. *i* Quæ fuerit callidarum gentium feritas, facilè vel mulieres ostendere, quæ deficientibus telis, infantes ipsos afflictos humo, in ora militum aduersa miserunt. Et tantum terrorem in his locis, de seipso, ad posteritatem reliquerunt, quòd adhuc hodie Germani ac Belgæ in vsu habent, cùm alicui malum optare velint, dicant:

Dio hist. Ro. lib. 54. & 55.
e HASSIA.
f GELDRIA.
g HOLLANDIA.
h POMERANOS et PRVSSOS.
i Luc. Flor. li. 4. cap. 12

Quòd Drusus te posset inuadere.

et terrore exclamant: *Qualis ille Drusus?* adhuc flagellum istius recordantes. In ciuitate Moguntiæ juxta Rhenum, videntur adhuc quædam ipsius reliquiæ: *k* Nec non Glandis lapis, in agro, sic à figura, quam nunc refert, appellatus; eam olim Pyramidalem obtinuisse, complures opinantur.

k Ad. L. Occo, in numismat.

Trans Rhenum fossas, noui & immensi operis effecit, quæ nunc adhuc Drusinæ vocantur. Initio consulatus, in æstiuis castris, quæ ex eo scelerata dicta sunt, morbo obijt. *l* Corpus eius ad vrbem deuectum, sepultum est in Martio campo. Cæterùm exercitus honorarium ei tumulum excitauit: cadauere in foro

l Suet. in Tib. capite 7.

Romano posito, duplex Drusi laudatio, vna à Tiberio in ipso foro, altera in Flaminio Circo, ab Augusto habita, Germanicique cognomen ei & filijs datum est. Titulo Imperatoris simul, & frater eius Tiberius, ab Augusto ornatus est. Tit. Liuius scribit, ipsum Drusum de equo decidentem, ex fractura cruris, die XXX. quàm id acciderat, perijsse.

C. Sue. in Claudi capite 1.

a de quo p. 25.

b Sue. in Cal. cap. 10.

Ntonia minor, sic dicta, quòd minor ætate, Antoniæ majoris suæ sororis, erat. Fuit etiam *a* M. Antonij III-viri, & Octauiæ, sororis Augusti filia. *b* Auia C. Caligulæ; mater Claudij Imperatoris, & vxor Drusi Claudij Neronis Germanici, cui peperit Germanicum, Liuiam siue Liuillam, & Claudium postea Cæsarem. De quo Claudio, *c* cum portentum hominis dictitabat, nec absolutum à natura, sed tantùm inchoatum: ac si quē socordiæ argueret, stultiorem ajebat filio suo Claudio.

c id. in Claud. capite 3.

d Val. Max. l. 4. cap. 3.

d Antonia fœmina laudibus virilem familiæ suæ claritatē supergressa, amorem mariti Drusi egregia fide pensauit, quæ post eius excessum, forma & ætate florens, cubiculum socrus pro conjugio habuit, in eodemq; toro alteri⁹ adolescentiæ vigor extinctus est, alterius viduitatis experientia consenuit.

e Sue. in Calig. capite 15.

e A nepote suo C. Caligula Antoniæ, quidquid vnquam Liuia Augusta honorum cepisset, vno Senatusconf. congessit.

f idem cap. 23.

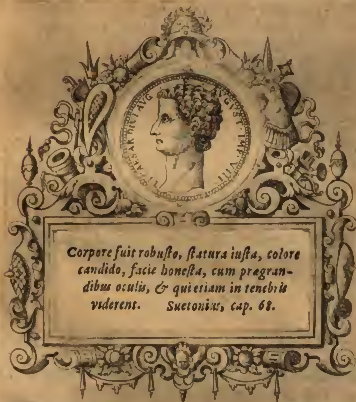
f Ipse Caligula, huic Antoniæ auiæ secretum petenti denegauit, nisi vt interueniret Macro Præfectus: Ac per istiusmodi indignitates & tædia, causa extitit mortis; dato tamen, vt quidā putant, & veneno. Nec defunctæ vllum honorem habuit: prospexitq; è triclinio ardentem rogum.

De hac Antonia, vide Iosephum de antiquit. Iudæorum, lib. 18. cap. 8.

TIBERIVS

TIBERIVS NERO, III. ROMAN. IMP.

Adeptus est Imperium, post CHRISTI natiuitatem, XVI. anno.

C. Suet. in Tib. cap. 4. & Aur. Vict. in vita Tiberij.
a A.V.C. 716. Ante natiuitatẽ Christi, 38. annos.
b Suet. cap. 6.

Tiberius Cæsar, III. Romanorum Imperator, ex Tiberio Nerone Quæstore, & Liuia, quæ postea vxor Augusti fuit, *a* natus est. *b* Infantiam pueritiamq; habuit luxuriosam & exercitatam. Nouem natus annos, defunctum patrem pro rostris laudauit. Pubescens Actiaco triumpho currum Augusti equo comitatus est. *c* Virili Toga assumpta, se ad magistratus accinxit. Quæsturam, Præ-
c 7. turam, Tribunitiamq; potestatem exercuit. *d* Bello Cantabri-
d 9. co Tribunus militum, Tigranem Armeniæ Regem regno restituit. Posthæc Comatam Galliam annum ferè rexit. Exhinc Rhæticum, Vindelicumq; bellum, inde Pannonicum & Ger-
e 15. manicum gessit. *e* Defunctis Cajo & Lucio, Liuiæ impulsu magis, quàm Augusti judicio, cùm Agrippa ab Augusto adoptatus est.

Nero, ob virtutem ac peritiam rei militaris, dictus fuit, quod Sabinorum lingua, FORTEM, significat. Satis prudens in armis, satisq; fortunatus, ante sumptum Imperium sub Augusto fuit. Inerat ei scientia literarum, eloquio clarior, sed ingenio pessimo, truci, auaro, insidioso, simulans ea se velle, quæ nollet.

f 22. *f* Excessum Augusti non priùs palam fecit, quàm Agrippi-
24. 25. na juuene intercempto. Principatum diu recusauit, tandem qua-
g A.V.C. 760. post nat. Christi annos 16. si coactus, recepit *g* imperium, metuens vndiq; pericula.

Inter initia ciuilem se admodum comportauit, recusa-
26. uit, ne mensis September Tiberius, October Liuius vocaretur, quod in Acta sua juraretur: Imperator aut dici aut appellari voluit.

28. Aduersus conuicia, malosq; rumores, & famosa de se ac suis carmina, firmus ac patiens subinde jactabat.

29. Senatum, Senatoresque omnes, vsque ad submissionem veneratus est.

Quædam

Quædam aduerſus ſententiam ſuam decerni, ne quæſtus quidem eſt. 31.

Paulatim principatum exercuit. Ludorum ac munerum impenſas corripuit, mercedibus Scenicorum reſciſſis, paribusque gladiatorum ad certum numerum redactis. 33. 34.

Biennio continuo, poſt adeptum imperium, pedem porta non extulit: ſed mortuo vtroq; filio, Germanico & Druſo, 38.
ſeceſſum Campaniæ petijt, conſtanti & opinione, quaſi rediturus nunquam. 39. 40.

Tum *a* Capreas ſeceſſit, in Inſulam Neapolitani ſinus, *a Plin.l.3.c.6.*
magnificentiſſimis ædificijs extructam. Reipublicæ curam abjecit. Hiſpaniam, Syriam per aliquot annos ſine conſularibus legatis habuit. Armeniam à Parthis occupari, Mœſiam à Dacis Sarmatisq;, Gallias à Germanis vaſtari neglexit, non ſine 41.
magno imperij dedecore. Tandem vitia, malè diu diſſimulata 42.
detexit. Portentoſæ libidinis fuit, adeò vt nudas puellas menſæ 43.
adminiſtrare juberet, & alia factu turpiſſima, nec relatu digna, perpetrauit. 44.

Fœminarum quoq;, & quidem illuſtrium capitibus, quantopere ſolitus ſit illudere, apparuit Malloniæ cujusdam exitu. 45.
b Pecuniæ parcus ac tenax fuit. Neq; ulla opera magnifica fecit, neq; ſpectacula omninò edidit. *b* 46. 47.

Procedente tempore etiam ad rapinas conuertit animũ. 49.

Odium in parentes & affines detexit. *c* Neq; Druſum naturalem, neq; Germanicum adoptiuum, charitate dilexit. *d* Nu- 50. *c* 52.
rum Agrippinam in exilium pepulit, & poſtea occidi juſſit. Nepotes miſerè necauit. Multos excellentes ingenio viros trucidauit. XX. ſuis veluti conſiliarijs conuocatis, vix tribus emiſſis, omnes perdidit. *d* 53. 54. 55.

e Mox in omne genus crudelitatis erupit, nunquam deficiente materia. *e* 61.

a Tac. Ann. li. 15. capite 10. *a* Christus nostræ salutis author, ætat. suæ 35. Tiberio imperante, Hierosolymæ passus est. Imperij eius anno 19.

b Plin. lib. 15. capite 30. *b* Tonante cœlo, Lauro coronabatur, contra fulminum metus.

c 68. Plin. l. 11. c. 37. *c* Noctevt die cernebat.

d C. Tac. Ann. lib. 1, capit. 15. *d* Legem, criminis læsæ majestatis, introduxit.

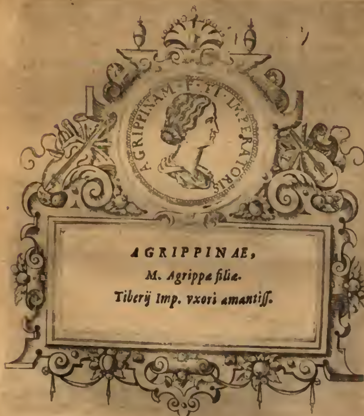
72. 73. Bis omninò toto secessus tempore, ferè per XXII. annos Romam redire conatus est, sed non peruenit. Rediens ergò, propè Campaniam in languorem incidit, & etsi Capreas peteret, tempestate, & ingrauescente morbo, retentus est. Paulò post obijt in villa Luculliana, anno ætatis LXXVIII. & mense IIII. imperij verò, XXIIII.

e Suet. in Cali. capite 12. Authores consentiunt, C. Caligulam Tiberio mortem accelerasse, *e* venenum præparasse, & spiranti adhuc, detrahere annulũ voluisse: cùm autẽ Tiberi9 signũ retinentis dabat, puluinum injici jussisse, atq; etiam fauces manu sua oppressisse.

f Ro. hist. li. 58. in ipso fine. *f* Dio autem: ipsum, tanquam calefactione Tiberio egente, cum suffocasse.

AGRIP-

AGRIPPINA, I. VXOR TIBERII, NONDVM IMPERATORIS.

Agrippina,

Grippina, soror Agrippinæ vxoris Germanici, ex vno patre M. *a* Agrippa. Sed hæc ex Pomponia, Attici equitis Romani filia, ad quem Epistolæ Ciceronis sunt scriptæ, altera ex Iulia, Augusti filia, nata fuit.

a Lips. in stem. August. dom. & Suet. in Tib. cap. 7. & Dio Ro. hist. lib. 54. A.V.C. 742.

Plinius scribit: *b* Agrippas vt ægrè partos dictos, eò, quòd M. Agrippa, isti⁹ Agrippinæ patre, nascente, eius pedes præcesserint, quod contra naturam esse dicit. Prima vxor Tiberij nondum Cæsaris fuit, ex qua filiū *c* Drusum (maritum *d* Liuiæ Drusillæ) tulit. Et quanquā bene conuenientē, rursumq; grauidam, ab Augusto tamen, eam dimittere, ac *e* Iuliam eius filiam, coact⁹ est ducere, non sine magno dolore animi, cùm & Agrippinæ cōsuetudine teneretur, & Iuliæ mores improbaret: vt quam sensisset, sui quoque sub priore marito appetentem, quod sanè vulgo etiam existimabatur. Sed Agrippinam & abegisse, post divortiū doluit, & semel omninò ex occursu visam, adeò contentis & tumentibus oculis prosecutus est, vt custodita sit, ne unquam in conspectum eius posthac veniret.

b lib. 7. cap. 8.
c d de quibus pag. 59. 60.
e de qua pa. 65.

f Tacitus, hanc Agrippinā, Vipsaniam vocat, dicitq; quòd post Tiberium Asinio Gallo, Asinij Pollionis filio nupsit, qui ob eam causam Tiberio invisus fuit.

f Ann. l. 1. c. 4.

g Dio ait: Asinium Gallum nimia libertate Tiberium semel allocutum fuisse: demulcere eum verbis cupiuisse, sed non leniuisse hominē, quin multa ac grauia ab eo perpessus, tandem jugularetur, jampridem inuisus, quod priorem ei⁹ conjugem in matrimonium duxisset, Drusumq; filij instar haberet.

g Rom. hist. lib. 57. in ipso initio.

h Gallū Asinium Tiberi⁹, propter ductā ab eo vxorē suam, ac libertatē dicendi de imperio vsurpatam, capto tempore adortus est. Cùm enim is legatus ad Tiberium venisset, conuiuio accept⁹, comiterq; habitus est, literæq; ad Senatū simul à Tiberio missæ, quib⁹ eū accusabat. Ità res inexpectata ac inusitata Gallo accidit, vt eadē die Tiberij conuiua esset, & in Senatu damnaretur, misso etiam ad hoc Prætore, qui eum vinctum ad supplicium duceret. Sed

h & lib. 58. A.V.C. 784.

Sed Tiberius vbi quæ lata esset sententia cognouit, quò diutiùs malè haberet, ac multo tempore ignominia simul & metu conflictaretur, bono animo vt esset hortatus, in libera custodia usq; ad suum in urbem aduentum haberi jussit, *a* vbi ferè per biennium custodiebatur, & inter eos, qui anno imperij 19. Tiberij necati sunt, iste Asinius Gallus fuit, cui vita pro supplicio, mors verò pro beneficio erat.

a Dio hist. Ro. lib. 58. A. V. C. 786.

b Tacitus eum fame interijsse ait, an necessaria, an voluntaria, incertum.

b Ann. l. 6. c. 6.

c Moritur Vipsania Agrippina, eodem tempore, quo eius filius Drusus ouans introiuit, vno omnium Agrippæ liberorum miti obitu. Nam cæteros vel manifestum est ferro, vel creditum est, veneno aut fame extinctos.

c idem l. 3. c. 4.

I DRVSVS,

DRVSVS, TIB. IMP. FILIVS, ET LIVIA.

Druſus,

Rusus, Cæsaris Tiberij Imperatoris, & Agrippinæ filius. Is Drusus à patre, ad sedandam militum seditionem, in Pannoniam mittitur. Patris in odio fuit, propter malitiam eius. *a* Ira tam graui erat Drusus, vt verbera etiam illustri cuidam equiti inflixerit, indeq; sit Castor cognominatus. Adeò in temulentiam effusus, vt cùm noctu cum stipatoribus suis cogeretur, aquam eis poscentibus, calidam infundi jusserit: in tantum deditus histrionibus, vt eos ad tumultuandum, legesq; Tiberij de eis latas detrectandum, concitauerit. Consul II. fuit.

C. Sue. in Tibe. capite 7.

a Dio Ro. hist. lib. 57. A.V.C. 768.

b Veneno extinctus est. Nam Sejanus potentia ac authoritate sua exturgescens, homo alioquin fastuosus, etiam Drusum aggressus jam erat, eiq; colaphum aliquando intenderat: inde Drusum timens, venenum ei per famulos eius, vxoremq; eius, cum qua consuetudinem ipse adulterij habebat (Liuillæ nomē fuisse, tradunt aliqui) exhibuit.

b idem libr. 58. A.V.C. 784. in fine libri.

a b de quibus pag. 49. & 50.

c Lips. in stem. dom. Augustæ.

d Sue. in Octa. cap. 64.

e Dio lib. 55. A.V.C. 748.

AEc Liuia Drusilla (à Dione & Tacito Liuilla dicta) *a* Antoniæ minoris, & *b* Drusi Neronis Germanici, filia, soror Claudij Imperatoris: Primùm ab Augusto *c* Cajo Cæsare, M. Agrippæ & Iuliæ filio, data fuit. Is autem Cajus Cæsar, (quem Augustus *d* adoptauerat per assem & libram, emptus à patre Agrippa) vt puta in principatu educatus, *e* patris sui Augusti mores nequaquam imitabatur, non modò delicatiùs viuente, sed insuper etiam ferociente. Deinde sacerdotium Cajo, vtq; in Senatum ire, ac inter Senatores spectaculis epulisq; interesse liceret, dedit Augustus: Vt verò aliqua ratione modestiorem eum efficeret, postea ad bellum Armeniacum mittitur, vbi breui moritur, post cujus mortem Druso Cæsari, Tiberij Imperatoris filio, etsi ei cognata esset, collocata fuit. Ei duos ex vno partu *f* filios peperit, Gajum & Tiberium; quod rarum lætumq; etiam modicis Penatibus, tanto gaudio Principem Tiberium affecit, vt non temperauerit, quin jactaret apud patres, nulli antè Romanorum eiusdem fastigij viro geminam stirpem editam; & filiam Iuliam. Hæc Liuia persuasâ à Sejano suo adultero, maritum veneno necat.

f C. Tac. Ann. lib. 2. cap. 11.

g idem l. 4. c. 2.

g Octo post annos, primò cognitum est, per Lygdum Spadonem Drusi, hoc venenum datum fuisse.

h Sue. in Tib. cap. 62.

h Exacerbatus Tiberius de morte filij sui Drusi fuit: quem cùm morbo & intemperantia perijsse existimaret, vt tandem veneno interemptum fraude Liuillæ vxoris, atque Sejani, cognouit.

i Dio Ro. hist. lib. 58. A.V.C. 784. & C. Tac. An. lib. 5.

i Sejanus à Tiberio Imperatore in vincula ductus, à Senatu mortis damnatus, capite mulctatus, & in Gemonias projectus est, cumq; totum triduum populus ludibrio habitum, in Tiberim misit. Liberi ejus ex Senatusconsulto necati sunt.

Filia, quam pactus erat Claudij filio, constuprata priùs à

carnifice

carnifice, quaſi impium eſſet, *a* virginem in carcere perire. Verùm Apicata, vxor Sejani, damnata non fuit. Hæc liberorum ſuorum morte audita, eorumq; in ſcalis corpora intuita, digreſſa inde, libellum compoſuit, in quo continebatur, quo modo Druſus eſſet interfectus, accuſatioq; Liuillæ vxoris eius, propter quam vir ipſe infenſus nuncium remiſerat: eo ad Tiberium Imperatorem libello miſſo, vita ſeipſam priuauit. Quo Tiberius lecto, req; , vt acta eſſet, perſpecta, reliquos omnes Druſianæ cædis reos, & ipſam Liuillam interfecit: accepi tamen, hunc etiam ipſum Liuillæ propter eius matrem Antoniam pepercisse, Antoniam verò ipſam ſua ſponte Liuiam inedia necaſſe. Hanc Liuillam multis exitij cauſam fuiſſe, memorat *b* Dion.

a Lipſ. Com. in Tac. nõ ſimpliciter virginem, ſed impubẽ inveſtemq, fuiſſe ſenſi . qui non maturi ſuppliciо ſunt.

b lib. 58. A. V. C. 787.

c Gajus & Tiberius, nepotes Tiberij Imper. cùm eos ſuſpectos haberet Imperator, quod ex adulterio conceptos aſpernarentur, niſi eum mors præueniſſet, nec illis quidem peperciſſet.

c Suet. in Tib. cap. 62.

Dio *d* autem refert: Tiberium Druſi filium, Tiberij Imp. nept. cùm jam ex ephebis exceſſerat, & princeps juuentutis creatus fuerat, à Cajo Caligula tum imperante, quanquam eum etiam adoptauerat, occiſum fuiſſe: eo crimine oneratum, quod mortem ipſius optaſſet & ſperaſſet.

d Rom. hiſt. li. 59. A. V. C. 790.

IVLIA, NERONIS, GERMANICI FILII, VXOR.

Iulia,

Vlia, prædicti Drusi & Liuillæ filia, Tiberij Imperatoris Neptis, vxor Neronis, Germanici filij, fuit. A Messalina, Claudij Imperatoris vxore, æmulationis causa, interficitur. *Dio Ro. hist. li. 60. A.V.C. 796.*

Suetonius *a* autem scribit: CLAVDIVM Imperatorem, hanc IVLIAM, DRVSI filiam, incerto crimine, nec defensione ulla data, occidisse. *a in Claud. capite 29.*

IVLIA,

IVLIA, AVGVSTI FILIA, TIBERII IMP. VXOR II. ET VLTIMA.

Iulia,

Vlia, Octau. Augusti ex *a* Scribonia filia, secunda & vltima vxor Tiberij Imperatoris fuit, Auia C. Caligulæ, Proauia Neronis. *a de qua p.36. C. Sue. in Octa. cap.63.*

Primùm ab Augusto *b* Marcello, Octauiæ sororis suæ filio data est, sine prole. Vt is obijt, M. *c* Vipsanius Agrippa eam duxit, ab Octauiano exorata sorore (Octauia) vt sibi genere cederet, (Nam M. Agrippa Marcellam, Octauiæ filiam, in vxorem habebat) Iulia huic Agrippæ peperit *d* CAIVM, LVCIVM, AGRIPPAM, IVLIAM & AGRIPPINAM. *b Dio Ro. hist. lib.53. A. V. C. 729.* *c idem lib.54. A. V. C. 734.* *d Sue. cap.64.*

CAIVS & LVCIVS iuuenes interierunt.

e AGRIPPA, iussu Liuiæ & Tiberij necatur. *e de quo p.44.*

IVLIA, L. Aemylio Paulo, de qua suprà 40. folio: *f* AGRIPPINA Germanico collocata est. *f de qua p.71.*

VIPS. AGRIPPA, secundo marito quoque defuncto, ista IVLIA *g* Tiberio nupsit. Nam AVGVSTVS Tiberium coëgit, vt Agrippinam dimitteret, & hanc Iuliam duceret, de quo in præcedent. folijs. *g Dio lib.54. A. V. C. 743.*

h IVLIA à iuuentute sua sic instituta fuit, vt etiam lanificio assuesceret, sed in ætatem perueniens, ità à patre Augusto regebatur, vt vetaret loqui, aut agere quicquam, nisi propalam, & quod in diurnos commentarios referretur: extraneorumq; cœtu prohibuit. *h Suet. cap.64.*

i TIBERIVS primò cum IVLIA concorditer & amore mutuo vixit, mox discessit, & aliquanto grauiùs, vt etiam perpetuò secubaret, intercepto communis filij pignore, qui Aquileiæ natus, infans extinctus est. *i in Tib. ca.7.*

a Dio lib. 55. A.V.C.748. & Pli. l.21. c.3. b Sue. in Octa. capite 65.

a Hæc IVLIA eò lasciuiæ progressa est, vt in ipso etiam foro & rostris, nocturnas comessationes ac compotationes ageret, b quod cùm depræhendisset AVGVSTVS pater, eam domi suæ non continuit, sed cum Senatu communicauit, & diu abstinuit congressu hominum, præ pudore, atq; etiam de ea necanda deliberauit.

Itaque Iulia in Pandatariam (quæ est sita ad Campaniam Insulam) relegata fuit, vltrò cum ea Scribonia matre abeunte.

IVLIVS verò ANTONIVS, quasi spe imperij occupandi id fecisset, cum alijs nonnullis, qui cum Iulia rem habuissent, morte mulctatus est.

c Tac. Ann li. 1. cap. 10.

c TIBERIVS eodem modo puniuit Sempronium Gracchum: ex nobilissima familia, eò, quòd Iuliam in matrimonio M. Agrippæ, temerauerat. Nec is libidini finis, traditam Tiberio, peruicax adulter, contumacia & odijs in maritum accendebat: literæq;, quas IVLIA patri Augusto, cum insectatione Tiberij, scripsit, à Graccho compositæ credebantur.

d Macro. li. 2. Saturn. cap. 11.

d IVLIA venerata licentiore vestitu: oculos semel offendit patris tacentis.

Mutato cultu suo postera die, & lætus pater se continere non potuit. Et quantus hic, ait, in filia Augusti probabilior est cultus: ipsa respondit: Hodie enim me patris oculis ornaui, heri, viri.

e Plin. l. 21. c. 3.

e Exemplum licentiæ fuit filia Diui Augusti, cujus luxuria noctibus coronatum Marsyam, literæ illius describunt.

f Suet. in Tib. cap. 50.

f TIBERIVS, Iuliæ vxori tantùm abfuit, vt relegatæ, quod minimum est, aut humanitatis aliquid impertiret, vt ex consti-

constitutione patris vno oppido clausam, domo quoq; egredi & comertio hominum frui, vetuerit: sed & peculio concesso à patre, præbitisq; annuis fraudauit. Quia *a* hæc Liuia cum Tiberium in matrimonio habens, eum spreuerat vt imparem, vnde Tiberius imperium adeptus, eam extorrem, infamem, & post interfectum Agrippam filium eius, omnis spei egenam, inopia & longa fame peremit.

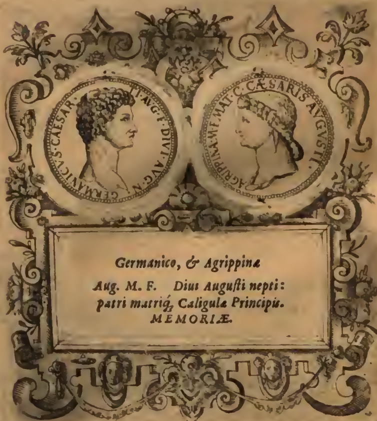
a Tac. Ann. li. 1. capite 11.

b Augustus hanc suam filiam, & *c* Iuliam filiam eius, testamento, propter illa quæ acciderant, in suum sepulchrum inferri, vetuit.

b Sue. in Octa. capit. 101.
c de qua p. 40.

FINIS TIBERII.

GERMANICVS, ET AGRIPPINA, PATER & MATER C. CALIgulæ, Imperatoris.

Germani-

Ermanicus Cæſar, maritus Agrippinæ, Druſi X. (Tiberij Imp. fratris) ex Antonia minore filius, à Tiberio juſſu Auguſti *a* adoptatus, Quæſturam conſulatumq; geſſit. *a Dio Ro. hiſt. lib. 55. A. V. C. 757.*

Miſſus ad exercitum in Germaniam, obitu Auguſti nunciato, vniuerſis legionibus, Tiberium Imperatorem pertinaciſſimè recuſantibus, & ſibi ſummam Reipub. deferentibus, *b* imperium ſuſcipere noluit. *b C. Tac. An. lib. 1. cap. 5. & Sue. in Cali. cap. 1. 2. 3. 4.*

At ille moriturum potiùs, quàm fidem exueret, clamitans, ferrum à latere diripuit, elatumq; deferebat in pectus, nî proximi præhenſam dextram, vi attinuiſſent.

Conſul iterùm deſignatus, Romam, jubente Tiberio, cui ſuſpectus erat, redijt.

Armeniæ regem deuicit, *c* Ducentos Leones occîdit. *c Dio lib. 56. A. V. C. 765.*

d Tiberius, Germanicum filium ſuum adoptiuum, nulla charitate dilexit: & vsq; adeò ei obtrectauit, vt & præclara facta eius, pro ſupernacuis eleuaret, & glorioſiſſimas victorias, ceu damnoſas reipublicæ, increparet. *d Suet. in Tib. capite 52.*

Quòd verò Alexandriam, propter immenſam & repentinam famem, inconſulto ſe adijſſet, queſtus eſt in Senatu. *De morte Germanici, lege eleganter C. Tac. lib. 2. cap. 13. Annal.*

Etiam cauſam mortis fuiſſe ei per Cn. Piſonem legatum Syriæ creditur, quem mox hujus criminis reum putabant quidam mandata prolaturum, niſi ea ſecreta obſtarent, per quæ multifariam increpitum, & per noctes creberrimè acclamatum eſt:

REDDE GERMANICVM.

Quam ſuſpicionem confirmauit ipſe poſtea, conjuge etiam ac liberis Germanici, crudelem in modum afflictis.

e Quo defunctus eſt die, lapidata ſunt templa, ſubuerſæ Deûm aræ, Lares à quibuſdam familiaribus in publicum abjecti, partus conjugum expoſiti. *e Sue. in Cali. cap. 5.*

Quin & Barbaros ferunt, quibus intestinum, quibusque aduersus nos bellum esset, velut in domestico communiq; mœrore consensisse ad inducias. Regulos quosdam barbam posuisse, & vxorum capita rasisse, ad indicium maximi luctus.

a Suet. cap. 6.

a Romæ equidem, cùm ad primam famam valetudinis attonita & mœsta ciuitas sequentes nuncios opperiretur, & repentè jam vesperi, incertis authoribus, conualuisse tandem percrebuisset: passim cum luminibus & victimis in Capitolium concursum est, ac penè reuulsæ templi fores, ne quid gestientis vota reddere moraretur.

Expergefactus è somno Tiberius est, gratulantium vocibus, atque vndiq; concinentium:

SALVA ROMA, SALVA PATRIA, SALVVS EST GERMANICVS.

Et vt demum fato functum palàm factum est, non solatijs ullis, non edictis inhiberi luctus publicus potuit, durauitque etiam per festos Decembris mensis.

Moritur Antiochiæ, annum ætatis agens XXXIIII.

AGRIP-

Grippina, *a* M. Agrippæ & *b* Iuliæ, Augusti filiæ, filia, Germanico desponsata fuit, ex quo liberos *c* nouem sustulit. Quorum duo infantes, tertius puer extinctus est. Effigiem tertij, Liuia, habitu Cupidinis in æde Capitolinæ Veneris, dedicauit. Augustus in cubiculo suo positam, quotiescunq; introiret, exosculabatur. Cæteri tres filij, NERO, DRVSVS & C. CAESAR, Filiæ totidem, AGRIPPINA, DRVSILLA & LIVIA, Patri, superstites fuerunt.

a Sue. in Octa. capit. 64.
b de qua pa. ...
c Sue. in Cali. capite 7.

Neronem & Drusum Senatus, Tiberio Imp. criminante, hostes judicauit. C. Cæsar etiam *d* Caligula dictus, postea Imperator factus est. *e* Vir scelestissimus, qui jactare ausus est, hanc Agrippinam, matrem suam, ex incesto, quem Augustus cum Iulia filia commisisset, procreatam fuisse.

d de quo pa. 75.
e Sue. in Cali. capit. 23.

f Nero vigintiuiratum & Pontificatum, ingressus juuentam, postulante Tiberio, obtinuit: deinde *g* Iuliam, Iuliæ & Drusi filiam in vxorem duxit. Atrox Drusi ingenium super cupidinem potentiæ, & solita fratribus odia, accendebatur inuidia, quòd mater Agrippina promptior Neroni erat.

f Tac. l. 3. c. 6.
g de qua p. 41.

h Drusus postea ex Germanici liberis, togam virilem sumpsit, quæq; fratri eius Neroni decreuerat Senatus, repetita.

h Tacit. Ann. lib. 4. capite 1.

Primò L. *i* Othonis filiam sibi despondit: *k* postea Aemyliam Lepidam vxorem habuit, quæ crebris criminibus maritum insecuta est, & quanquam intestabilis, tamen impunita agebat, dum superfuit pater Lepidus.

i Sue. in Otho. cap. 1.
k de qua p. 99. Tac. li. 8. ca. 10.

l Tiberio Germanicus, vir omnibus virtutibus præditus, vt qui militum animos sibi deuinciret, suspectus erat.

l Dio Ro. hist. lib. 57. A, V. C. 768.

Neque minùs Agrippinam metuit, mulierem eam, cujus spiritus generis excellentiæ responderent.

Agrippinæ

a C. Tac. An. lib.1. capite 9.

a Agrippinæ amor tantus erga maritum fuit, vt etiam in maximis periculis, & militum seditionibus, eum deserere noluerit. Nam in Germania semper eius comes fuit, ac cùm victi & cæsi semel penè Romani essent, ac in exercitu fama percrebuisset, Germanorum agmina Gallias petere, ac in Agrippina impositum Rheno pontem solui prohibuisset, erant, qui id flagitium formidine auderent, sed fœmina ingens animi, munia ducis per eos dies induit, militibusq́; , vt quis inops aut saucius, vestem & fomenta dilargita est.

Tradit C. Plinius Germanorum bellorum scriptor, stetisse eam apud principium pontis, laudes & gratias reuersis legionibus habentem.

NOTA.

Pons iste apud Treuiros fuit. Nam Agrippina discedens à marito, tumultu militari, in Treuiros iuit, ibiq́; mansit.

Lips. Comm. in ipso loco.

Id Tiberij animum altiùs penetrauit, non enim simplices eas curas, nec aduersùs externos militem quæri: nihil relictum Imperatoribus, vbi fœmina manipulos interuisat, signa adeat, largitionem tentet, tanquam parùm ambitiosè filium ducis gregali habitu circumferat, Cæsaremque Caligulam appellari velit: potiorem jam apud exercitus Agrippinam, quàm legatos, quàm duces! compressam à muliere seditionem, cui nomen principis obsistere non quiuerit.

b Suet. in Tib. capite 54.

b Neronem & Drusum, judicatos à Senatu hostes, Tiberij Imp. fraude inductos, fame necauit.

Neronem in Insula Pontia, Drusum in ima parte Palatij. Putant, Neronem ad voluntariam mortem coactum, cùm ei carnifex, quasi ex Senatus authoritate missus, laqueos & vncos ostentaret: Druso autem adeò alimenta subducta, vt tomentũ

c C. Tac. Ann. lib. 6. capite 6.

è culcitra tentauerit mandere: c Quo tomento nonum ad diẽ seipsum detinuit, mox vbi exspes vitæ fuit, meditatas compositasq́; diras imprecabatur: vt quemadmodum nurum, filiũ fratris

tris

tris, & nepotes, domumq; omnem cædibus compleuisset, ità pœnas nomini generisq; majorum & posteris exsolueret.

a C. Cæsar Caligula, immanem animum subdola modestia tegens, non damnatione matris, non exilio fratrûm rupta voce permotus est, qualem diem Tiberius induisset, pari habitu haud multum distantibus verbis, *b* ipse quoq; induit, & ità dissimulare potuit, vt à Tiberio adoptatus, ei in imperio successerit.

a Tac. Ann. li 6. capite 6.

b Suet. in Tib. capi. 76.

c Agrippina filia, Cn. Domitij vxor, postea Claudij, mater Neronis fuit, *d* Drusilla à fratre Cajo stuprata, Cas. Longino consulari, collocata est.

c de qua p. 118.

d de qua p. 77.

e Liuia siue Liuilla, Vinicio Quantino Conf. nupsit.

e de qua p. 78.

f Nurum Agrippinam, Tiberius Imp. post mortem mariti liberiùs quiddam questam, manu apprehendit, Græcoq; versu, si non dominaris, inquit, filiola, injuriam te accipere existimas? Nec ullo mox sermone dignatus est. Quondam verò inter cœnam porrecta à se poma, gustare non ausam, etiam vocare desijt; simulans se veneni crimine accersitum: cùm præstructum vtrunq; consulto esset, vt & ipse tentandi gratia offerret, & illa quasi certissimum exitium caueret. Nouissimè calumniatus, modò ad statuam Augusti, modò ad exercitus confugere velle, Pandatariam relegauit, conuicianti que oculum per Centurionem verberibus excussit. Rursus mori inedia destinanti, per vim ore diducto, infulciri cibum jussit. Sed & perseuerantem, atq; ità absumptam, criminosissimè insectatus est, cùm diem quoq; natalem eius, inter nefastos referendum suasisset. Pœnituit eum etiam, quòd non laqueo strangulatam in *g* Gemonias abjecerit.

f Suet. in Tib. capite 53.

g Sunt scalæ, à quibus damnati præcipitabãtur.

h Post damnationem, Nurum ac nepotes nunquam aliter, quàm catenatos, obsutaq; lectica loco mouit, prohibitis per militem obuijs ac viatoribus respicere usquam vel consistere.

h Suet. in Tib. capite 64.

i Tiberius in Agrippinam post mortem fœdissimis crimi-

i C. Tac. Ann. lib. 6, capite. 6.

a maritum sororis Agrippinæ de qua pag. 55.

nationibus exarſit, impudicitiam arguens, & a Aſinium Gallum adulterum, eiusq; morte ad tædium vitæ compulſum. Sed Agrippina æqui impatiens dominandi auida, virilibus curis fœminarum vitia exuerat.

b Sue. in Octa. cap. 86.

b Quadam epiſtola Auguſtus Imp. Agrippinæ neptis ingenium collaudauit.

c idem in Cali. cap. 15.

c C. Caligula imperium adeptus, confeſtim Pandatariam & Pontias Inſulas, ad transferendos matris fratrisq; cineres feſtinauit, quos in duobus ferculis Mauſoleo intulit.

TRES FILIAE GERMANICI ET AGRIPPINÆ, C. CALIGVLÆ SORORES.

a Suet. in Cali. capit. 42. & Aur. Vict. in vita Calig. Ioseph de antiq. lib. 19. capite 2.

AGrippina, Drusilla, Iulia, quæ & Liuia & Liuilla dicta, filiæ Germanici, ex Agrippina, sorores C. Cæs. Caligulæ: quas omnes tres *a* constuprauit, & pleno conuiuio singulas infra se vicissim collocabat, vxore suprà cubante.

Agrippina Cn. Domitij vxor fuit, cui peperit Neronem Imperat. postea Claudio Imperatori jungitur, de qua vide paginam 118.

b in Cal. ca. 8.

Drusilla nascitur in Treuiris suprà confluentes, & aras ibi ostendi inscriptas, Agrippinæ puerperio, putat Aeneas Vicus ex Suetonio, *b* etsi aliqui id de C. Caligula intellexerunt.

c Ta. Ann. lib. 6. capite 4. d Dio Ro. hist. lib. 59. & Suet. in Cal. cap. 24. de quo Æmylio pag. 60. e idem in Cali. cap. 24. f de qua p. 47.

HAEc Drusilla, à Tiberio Imp. auo suo adoptiuo *c* L. Cassio, Plebeij generis, verùm antiqui honoratique conjuncta est. Postea *d* M. Aemylio Lepido data.

Hanc frater eius Caligula *e* vitiasse virginē, prætextat⁹ adhuc creditur. Atq; etiam in concubitu eius quondam depræhensus, ab auia *f* Antonia, apud quam simul educabantur. Mox Lucio Cassio Longino consulari collocatam abduxit, & in modum justæ vxoris propalàm habuit. Aeger eam hæredem quoq; bonorum, atq; imperij instituit. Eadem defuncta, justicium indixit: in quo risisse, lauisse, cœnasse, cum parentibus aut conjuge, liberisuè, capitale fuit. Nec vnquam postea, nisi per nomen Drusillæ dejerauit.

g Ro. hist. li. 59. A. V. C. 791.

Drusillæ maritum fuisse Mar. Lepidum, testatur Dion, *g* cum quo mutui stupri consuetudo erat Cajo, sed rem quoque frater cum ea habebat: tunc mortuam maritus laudauit, publicam sepulturam frater tribuit, ac Prætoriani milites, cum suo Tribuno, ac seorsim equester ordo, seorsim patricij pueri, Trojæ decursione, circum tumulum eius obequitârunt.

Decreta

Decreta ei omnia, quæ Liuiæ, ac inſuper vt immortalis haberetur, aurea in curia effigies eius vt poneretur, vt in foro imago Veneris, ſtaturæ eius æqualis collocaretur: ijſdemq; honoribus coleretur, peculiare fanum ei ædificaretur, eamq; ſtatuis ſacris, non modò viri, ſed mulieres etiam venerarentur. Vt mulieres eam jurarent, quoties aliquid ſacramento confirmarent: vt natali eius die, ludi Megalenſium ſimiles fierent, epulumq; Senatui & equitibus daretur. Itaq; tunc Panthea vocata eſt: & diuinis honoribus per omnes vrbes culta.

Druſillæ poſt mortẽ honores.

At Liuius Geminius ſenator, vidiſſe ſe eam in cœlum aſcẽdentem, ac cum Dijs conuerſantem, jurauit, pernitiem ſibi liberisq;, ſi vanum id aſſeruiſſet, imprecatus: vocatisq; ad hoc teſtibus, cùm alijs Dijs, tum ipſa Druſilla: ob id donatus eſt *a* decies ſeſtercium.

Li. Geminius ſe Druſillã vidiſſe in cœlum ire, iurat.

a xx. millia ▽ aurea.

Reuerſus Cajus, ad Druſillæ natalicia, effigiem eius Ele, phantis impoſitam bigis in theatrum inuexit, & ſpectacula exhibuit.

Dio Rom. hiſt. li. 59. V.C. 792.

L 3 LIVILLA

a Sue. in Cali. capite 7.
b idem in Cla. cap. 29.
c Tac. Ann. li. 2. cap. 10. A. V. C. 771.
d idem l. 6. c. 4.
e Sue. in Cali. cap. 24.
f Dio Ro. hist. lib. 60. ferè in ipso initio.
g Dio Ro. hist. lib. 60. A. V. C. 794.
Senec. exilatus.

Iuilla, *a* aut *b* Liuia à Sueto. *c* Iulia autem à Tacito dicitur. Agrippina hanc Iuliam in Insula Lesbo, nouissimo partu edidit. Iulia *d* M. Vinitio Quartino, homini nobili & virtuoso, à Tiberio Imp. vxor data est. *e* Hanc Caligula, nec cupiditate tanta, nec dignatione, vt sororē Drusillā, dilexit, tamē cum ea stupri consuetudinem fecit. *f* Postea à fratre Cajo, in Pontiam Insulam in exilium deportata, à Claudio Imp. vnà cum sorore Agrippina reducta, bona ijs restituta fuerunt.

g Sed postea Val. Messalina, Claudij Imperatoris vxor, indignè ferens, non honorari se ab illa, non adulari, formæque eius æmula, ac quod sæpiùs sola cum Claudio ageret, extorrem egit, paratis cum alijs, tum adulterij criminibus, ob quæ Seneca etiam in exilium pulsus est. Neq; multò post, Iuliam eadem necauit.

h Idem A. V. C. 799.

h Vinicius autem Iuliæ maritus, vir illustris, à Messalina, cui suspectus erat, quoniam ea vxorem eius Iuliam occiderat: indignante insuper, quòd coitum suum recusasset, veneno necatus est.

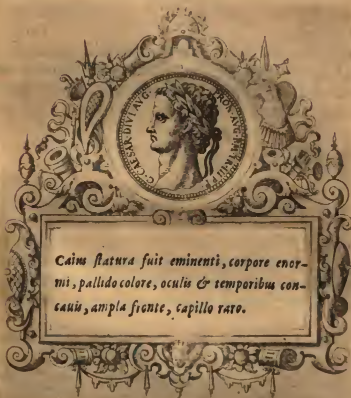
i in Cla. c. 29.

Suetonius *i* scribit, quòd Claudius Imp. hanc Iuliam Germanici filiam occiderit, crimine incerto, nec defensione vlla data. Inter numismata C. Caligulæ, vnum reperitur, cum facie Caji ad vnam partem, ad alteram verò III. suarum sororum, Agrippina in forma Deæ *k* Constantiæ, Drusilla in forma Concordiæ, & Iulia vt Dea Fortunæ. Quod hîc subjicere visum fuit.

k Æneas Vicus in vita Drusil.

C. CÆSAR

C. CAESAR CALIGVLA IIII. R. IMP. ADEPTVS EST IMP. ANNO à natiu. Chriſti, 39.

CAIVS

C. Sue. in Cali. capite 1.

Ajus Cæsar Caligula, ex Germanico & Agrippina natus est. Imperium magis in gratiam patris, populo ac militibus commendatus, quàm proprijs virtutibus assecutus est. *a* Et quia natus in exercitu fuerat, à militari calciamento, Caligulæ cognomen adeptus est.

a cap. 9.

Ante principatum verò talis, vt non immeritò vulgaretur, atrociorem illo dominum non fuisse,

b 12. Rerum gestarum studiosos, *b* quos Tiberius relegauerat, reuocauit omnes.

Iurisdictionem liberam Magistratib. reliquit, census, Vectigalia reformauit, incendiorum damna redintegrauit, multa

c 19. *c* spectacula, etiam nunquam visa, ordinauit. Nam Bajarum medium interuallum, & Puteolanas moles trium millium, & sexcentorum ferè passuum, ponte conjunxit, per quem vltrò

& Xiphil. è Dione. citrò commeauit, biduo continenti. *d* Hactenus de principe,

d 22. reliqua de monstro narranda sunt.

Plurima cognomina assumpsit: nam nunc pius, nunc Castrorum filius, mox pater exercituum, etiam optimus Cæsar est dictus.

Tandem in inanem atque vanam superbiam lapsus, se a-

e & Dio Rom. hist. lib. 59. dorari, & vocari Latialem *e* Iouem, mox Deum passus est, propria sibi sacerdotia constituens, victimasq; & hostias expetens, sæpè Iuno, Diana, Venusq; fiebat, mutato cum nomine etiam habitu.

Aliquando muliebri ornatu conspiciebatur; modò viri-

idem. A. V. C. 793. liter compositus clauam & leonis pellem gestabat: aliâs barbatus, aliâs imberbis: nunc tridentem tenens, nunc fulmen vibrans. Aliquando serico vestitu, aut triumphali ornatu, inter populum versabatur: paucos osculabatur, plerisq; etiam Senatorum, manum tantùm, aut pedem adorandum porrigebat.

Machinam

Machinam habebat Cajus, qua tonitribus obstreperet, ac contra fulgura fulguraret; ac quoties fulmen decidisset, lapidem ejaculabatur, semper Homericum illud addens:

TOLLITE ME, VEL EGO TE.

a Tum in propinquos, in auiam, proauiam, omnem sæuitiam exercuit. *a Sue. cap. 23.*

Tres suas sorores *b* stupro maculauit, vnamq; ex his virginem vitiauit. *b 24 & Iosep. de antiq. lib. 19. ca. 2. & Aur. Vict. in vita Caij.*

c In Palatio matronas nobiles publicæ libidini subjecit *d* ibiq; Lupanar constituit. *c 36.*

Primus diademate imposito, Dominum se jussit appellari. *e* Tanta incensus pecuniæ cupidine fuit, vt super aureorum aceruos, nudis pedibus spatiatus, & toto corpore aliquandiu volutatus sit. *d 41.* *e 42.*

Doluit R. populo non vnam esse ceruicem, vt vno ictu faciliùs & citiùs abscindi posset.

Senatores multos interfecit. Parentes filiorum supplicio interesse coëgit.

Optabat cædem, famem, pestem, incendia, terræ etiam hiatum, vt sua tempora redderentur illustriora: Homeri carmina comburere est conatus: Virgilium ignorantiæ, T. Liuium loquacitatis accusauit.

f Libidinis tā erat inexplebilis, luxuriæ portētosæ vt nō parceret vllis, & quod pudeat recitare: omnib. honestis insidiabatur matronis: quas cum maritis ad cœnā vocatis, vitiasset, palàm in conuiuijs omnibus dixit, earum has laudans, has vituperans. *f Suet. cap. 36. Plin. l. 37. ca. 2.*

g Vicies septies millies sestertium coëgisse, Tiberius dicitur, quæ omnia Cajus vno triennio absumpsit. *g Adolp. Occo, in Cali. sunt sexaginta sex milliones, & quinquaginta millia aureorum coronatorum.*

Tandem per *h* Chæream Cassium Tribunum, & Cornelium Sabinum, XXX. vulneribus est confectus. *i* Cùm cecidisset, nemo eorum qui aderant, à vulnerando etiam cadauere *h Iose. de anti. lib. 19. capite 1. Dio Ro. hist. lib. 59. in ipso fine.* *i Dio ibidem A.V.C. 793.*

eius abſtinuit, ac quidem carnes quoq; eius guſtârunt. Perijt anno ætatis XXIX: Imperij verò III. cum X. menſibus. Cadauer tumultuario rogo ſemiambuſtum, in hortis Lamianis leni ceſpite obrutum: à ſororibus tamen, ab exilio redeuntibus, concrematum.

Sue. cap. 49. Poſt mortem ipſius, in ſecretis eius reperti ſunt duo libelli diuerſo titulo, alteri Gladius, alteri Pugio, index erat. Ambo notas & nomina continebant morti deſtinatorum.

Inuenta & arca ingens, variorũ venenorum plena: quibus mox à Claudio demerſis, infecta maria traduntur, non ſine piſcium exitio. quos enectos æſtus in proxima littora ejecit.

IVNIA

IVNIA CLAV. I.
VXOR CALIGVLÆ, NONDVM IMPER.

LIVIA ORESTILLA, II. VXOR CALIGVLÆ IMPERAT.

iuia Oreſtilla, II. vxor C. Cæſaris Caligulæ, tunc Imperatoris, hanc Liuiam C. Piſoni nubentem, cùm ad officium & ipſe Cæſar veniſſet, ad ſe deduci imperauit, intraq; paucos dies repudiatam, biennio poſt relegauit: quod repetiſſe vſum prioris mariti tempore medio videbatur. Alij tradunt, adhibitum cœnæ nuptiali mandaſſe ad Piſonem contrà accumbentem:

C. Sue. in Cali. capite 25.

NOLI VXOREM MEAM PREMERE.

ſtatimq; è conuiuio abduxiſſe eam ſecum, & proximo die edixiſſe, matrimonium ſibi repertum, exemplo *a* Romuli, & *b* Auguſti.

Dio *c* hanc Corneliam Oreſtillam nominat, cùmq; Caligula eam ex nuptijs ereptam, duxiſſet, ante exitum II. menſis, eam & Piſonem relegauit, quòd coiiſſent medio tempore: Piſoni conceſſit, vt ſecum decem ſeruos abduceret: cumq; is plures peteret, liberum fecit, vt haberet quot vellet, addito totidem ei milites adfuturos.

a cùm Sabinorũ filias raperet.
b Sue. in Octa. capit. 26.
c Ro. hiſt. li. 59. A.V.C. 790.

LOLLIA

LOLLIA PAVLINA, III. VXOR CALIGVLÆ IMPERAT.

LOLLIA

C.Su..in Calig. capite 25.
a de quo in Ti. capite 13.

LOllia Paulina, tertia vxor C. Cæsaris Caligulæ Imp. *a* M. Lolli consulis filia, C. Memmio consulari, exercitus regenti, nupta fuit, facta mentione auiæ ei⁹, vt quondam pulcherrimæ, quo audito Caligula, subitò Memmium, eiusq; vxorem, ex prouincia euocauit, ac perductam à marito, conjunxit sibi.

b Ro.hist.lib. 59.A.V.C.791.
c idem A.V.C. 792.
d Suet.cap.25.
e lib.9.cap.35.

Dio ait: *b* Memmium Regulum coactum fuisse, à Cajo, vt eam sibi traderet, ne præter leges, videlicet non desponsam, duceret: sed hanc quoq; statim missam fecit, *c* & vt sterilem (sed re vera, quia satietas eius ipsum ceperat) repudiauit, *d* interdicto cujusquam in perpetuum coitu. *e* Plinius de ea sic ait: Lolliam Paulinam, quæ fuit Caji principis matrona, vidi, nec seriò quidem, aut solenni ceremoniarum aliquo apparatu, sed mediocrium etiam sponsalium cœna, Smaragdis margaritisq; opertam, alterno textu fulgentibus, toto capite, crinibus, spiris, auribus, collo, manibus, digitisq;, quæ summa *f* quadringenties sestertium colligebat; ipsam confestim paratam nuncupationem tabulis probare. Nec dona prodigi principis fuerunt, sed auitæ opes, prouinciarum scilicet, spolijs partæ. Hic enim rapinarum exitus: hoc fuit, quare Mar. Lollius infamatus, regum muneribus in toto Oriente, interdicta amicitia à C. Cæsare, Augusti filio, venenum biberet, vt neptis eius CCCC. sestertium opera spectaretur ad lucernas.

f 10000. millia aurea coronat.

g Sue.in Clau. cap.26.
h C.Ta. Ann. lib. 12. capite 1.
i idem ca.6. & Dio R. hist. lib. 60. V.C. 606.

g Postea imperante Claudio, ipse de hac Lollia, quæ C. Cæsari nupta fuerat, in matrimonium ducenda, tractauit. *h* Nam orto apud libertos certamine, quis deligeret vxorem Claudio; Calistus libertus Lolliam, quando nullos liberos genuisset, vacuam æmulatione, & priuignis parentis loco futuram, induci conatus est. At Pallas libertus, Agrippinam laudante, ea præualuit. *i* Quæ Agrippina postea atrox odio, ac Lolliæ infensa, quòd secum de matrimonio principis certauisset.

Molita

Molita est crimina & accusatorem, qui objiceret Chaldæos, Magos, interrogatumq; Appollinis Clarij simulacrum, super nuptijs Imperatoris. Exin Claudius inaudita rea, multa de claritudine eius apud Senatum præfatus, sorore L. Volusij genitam, majorem ei patruum Cottam Messalinum esse, Memmio quodam Regulo nuptam (nam de C. Cæsaris nuptijs consulto reticebat) addidit perniciosa in remp. consilia, & materiem sceleri detrahendam. Proin publicatis bonis, cederet Italia. Ità *a* quinquagies sestertium ex opib' immensis exuli relictum. In Lolliam missus est Tribunus, à quo ad mortem adigeretur.

a sunt CXXV. millia aurea coronat.

N CÆSO-

CAESONIA IIII. VXOR C. CALIGV LÆ IMPERATORIS.

CÆSO-

AEsonia, quarta & vltima vxor C. Caligulæ Imperatoris, *a* Dio eam Miloniam Cæsoniam nominat, quam Cajus, repudiata Lollia Paulina, adulterio priùs sibi cognitam, quam tunc vxorem ducere statuit, quia grauida erat, vt tricesimo die Pater ex ea fieret. *b* Cæsonij sic dicti fuerunt, à cæso matris vtero: *c* Hæc Cæsonia, neq; facie insigni, neq; ætate integra, mater jam ex alio viro trium filiarum, sed luxuriæ ac lasciuiæ perditæ fuit, eam Caligula ardentiùs & constantiùs amauit: vt sæpè chlamyde peltaque, & galea comatam, & juxta adequitantem militibus ostenderit: amicis verò etiam nudam. Quam enixam vxorio nomine dignatus est, vno atq; eodem die professus, & maritum se eius & patrem infantis (Iuliæ Drusillæ) ex ea octauo mense natæ. *d* Quoties vxoris, vel amiculæ collum exoscularetur, addebat: Tam bona ceruix, simul ac jussero, demetur. *a Ro. hist. lib. 59. A. V. C. 792.* *b Plin. l. 7. c. 9.* *c Suet. in Cali. capite 25.* *d Pli. li. 7. c. 5.*

Quin & subinde jactabat, exquisiturũ se vel fidiculis de Cæsonia sua, cur eam tantoperè diligeret. *e* Caligula semel, super 40. reos, vna sententia condemnauit, expergefactæ somno Cæsoniæ, gloriatus est, quantum egisset, dum ea meridiaret. *e idem cap. 38.*

f Creditur Caligulam potionatum fuisse à Cæsonia vxore, amatorio quodam medicamento, sed quod in furorem sese verterit. Cæsoniam & Claudium, aliosq; locupletissimos homines Caligula sacerdotes creauit. *f idem cap. 50.* *Xiphil. è Dione epitom. lib. 59.*

g Caligula confectus perijt, & vnà vxor Cæsonia. Vide plura in Iosepho, de antiq. lib. 19. cap. 2. *g idem ca. 59.*

IVLIA DRVSILLA, C. CALIGVLÆ ET CÆSONIÆ, FILIA.

IVLIA

IVlia Drusilla, C. Caligulæ Imp. ex Cæsonia, filia, dies XXX. post nuptias patris cum Cæsonia, nascitur. Hanc pater per omnium Dearum templa circumferens, Mineruæ gremio imposuit, alendamque & instituendam commendauit. Nec ullo firmiore judicio sui seminis esse credebat, quàm feritatis: quæ illi quoque tanta jam tunc erat, vt infestis digitis, ora & oculos simul ludentium infantium incesseret. *a* Hac nata, paupertatem, nec jam imperatoria modo, sed & patria conquerens onera, collationes in alimoniam atq; dotem puellæ recepit.

C. Sue. in Cali. capite 25.

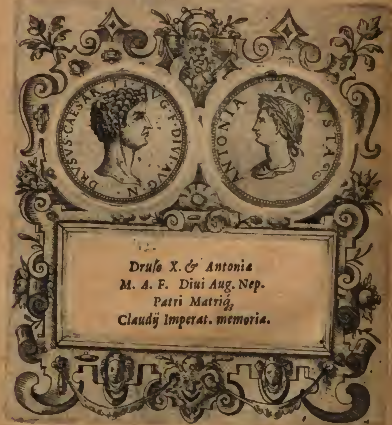
a idem ca. 42.

b Tandem pereunte patre & matre, ab eodem Centurione *c* Iulio Lupo, qui matrem occiderat, ipsa parieti illisa fuit.

b idem cap. 59.
c Iose. de antiquit. li. 19. ca. 2.

FINIS CALIGVLAE.

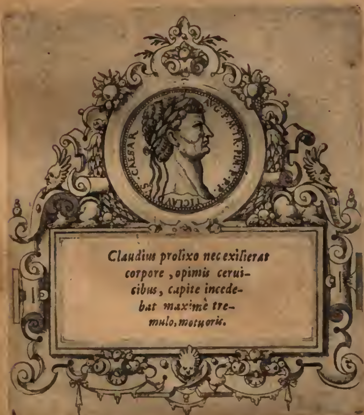
DRVSVS X. ET ANTONIA MINOR, PATER MATERQVE CLAVDII IMPERATORIS.

De isto Druso X. & eius vxore Antonia, patre & matre Claudij, vide paginam 49. 50. & 51.

CLAV-

CLAVDIVS V. RO. IMP. ADEPTVS EST IMPER. ANNO CHRISTI, 43.

CLAV

C. Sue. in Clau. capite 2. Laudius Tiberius Drusus, Drusi deci. & Antoniæ minoris, filius V. Rom. Imp. vniuersam penè pueritiam & adolescentiam, morbis afflictā habuit, ità; vt animo, simul & corpore esset penè hebetiori. Liberalibus artibus ab ætate prima, haud me-
3. a 24. diocrem operam dedit. *a* Græcè doctus & Latinè XLI. histori-
b Tac. l. 11. c. 4. arum libros conscripsit, ac nouas *b* literarum formas addidit.

Cajo occiso: cùm percussores inquirerentur, metuens,
c Iose. de antiq. lib. 19. cap. 2. & Suet. cap. 10. ne ad supplicium raperetur, sese *c* occultauit, deformi latebra repertus, à militibus extractus, ductusq; ad palatium vrbis, Im-
d sunt 350. cor, Gal. sed credibilior Dio. 25. dr. perator creatus est, anno ætatis L. promittens singulis quaterna dena *d* sestertia: & sic primus Cæsarum fidem militibus præmio
e Suet. cap. 11. est pignoratus. Parentibus ac *e* majoribus suis, auiæ & fratri, cunctisq; propinquis diuinos honores instituit, sacrificiaq; in
f 12. memoriam eorum, cum ludis & spectaculis celebrauit, *f* honores sibi illatos, spreuit. In cunctis tam ciuilem se gessit, vt breui
g 13. spatio omnium in se fauorem & amorem traxerit. *g* Priuatis tamen insidijs infestabatur, à F. Camillo Scriboniano, Dalmatiæ legato, quem milites etiam in Imperatorem elegerunt: Ve-
h 17. rùm intra quintum diem oppressus est. *h* Expeditionem in Britanniam sumpsit, quam cùm in deditionem recepisset, sexto demùm mense reuersus in vrbem, triumphum egit pretiosissi-
i 18. mum. *i* Curam vrbis maximam habuit, Senatum suppleuit,
k 20. famosos senatu amouit, ob id pater senatus dictus, *k* opera publica multa & magna extruxit.

l Pli. l. 36. c. 15. & Tac. Ann. l. 11. cap. 4. *l* Aquam Claudiam Romam introduxit. Per tria millia passuum, partim effosso monte, partem exciso canalem absoluit ægrè, & post vndecim annos, quamuis continuis XXX. hominum millibus sine intermissione operantibus. Portum O-
m 21. stiæ exstruxit. *m* Spectacula magnifica edidit. Ludos seculares fecit. Plurium indulgentissimus ac liberalissimus princeps.

Sed

a Sed libertorum & conjugis imperijs ſubjectus fuit. Vnde dicebatur: Abundè ei pecuniarum fore, ſi à duobus libertis in ſocietatem reciperetur. *b* Nam vnus ex illis Narciſſus potentiſſimus fuit, vt qui ampliùs *c* quater millies ſeſtertium poſſederit. *d* Ingens fames, ſub Claudio, in Europa & Aſia fuit.

Iudæos impulſore Chriſto aſſiduè tumultuantes, Roma expulit. *e* Conuitijs plus nimio deditus, vini cibiq; appetentiſſimus, vsque adeò, vt ſæpè vomitu ſtomachum exonerare cogeretur. Somni breuiſſimi. Libidinis in fœminas profuſiſſimæ, aleæ perquàm ſtudioſus, natura ſæuus, ſanguinariusq;, *f* alioqui timidus, & ad omnia pauidus. *g* Malitias & crudelitates perpetrauit. *h* Dicitur etiam meditatus edictum, quo veniam daret flatum, crepitumq; ventris in conuiuio emittendi, cùm periclitatum quendam præ pudore ex continentia reperiſſet.

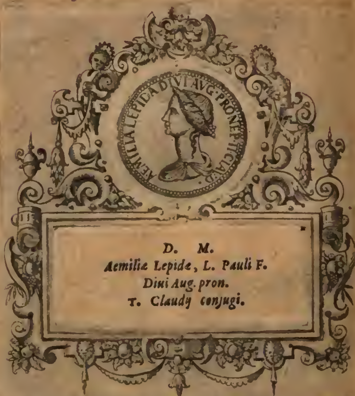
i Tandem fraude vxoris Agrippinæ veneno, in *k* boleto parato, perijt. *l* Vnde illud Neronis memoria dignum, qui fungos Deorum cibum eſſe dicebat, quoniam Claudius etiam boleti eſu Deus eſſet factus. Mortuus eſt ætatis ſuæ LXIIII. imperij verò XIIII. Funeratus ſolenni pompa principum, & in Deorum numerum relatus.

In Claudij Deificationem ſcripſit Iuuenalis:

Vilibus accipites fungi ponantur amicis,
Boletus domino, ſed qualem Claudius edit.
Ante illum vxoris, poſt quem nihil amplius edit.

a Aur. Victo. in Claud.
b Dio Ro. hiſt. lib. 60. in ipſo fine. & Plin. lib. 33. capite 10.
c x. millio. aur.
d Dio Ro. hiſt. lib. 60. A.V.C. 796. Act. Apo. c. 11.
e 32. 33.
f 36.
g 29. 34.
h 32.
i 25.
k Plin. lib. 22. capit. 22.
l Dio Ro. hiſt. l. 60. in ipſo fine.

AEMILIA LEPIDA
I. SPONSA CLAVDII NONDVM IMPER.

ÆMI-

AEmylia Lepida, L. Aemylij Pauli, & Iuliæ filia, *a* sponsa Claudij in adolescentia; Augusti proneptis fuit. Claudius hanc, virginem adhuc, repudiauit, propterea quòd parentes eius Augustum offenderant; *b* Mater Iulia, ob vitæ turpitudinem: Pater, ob conspirationem in Augustum. *c* Postea nupsit P. Quirinio Consulari, in cuius gratiam Tiberius condemnauit hanc generosissimam fœminam, eamq; demissam è matrimonio, post vigesimum annum veneni olim in se comparati arguebat: *d* Delata est quòd simulauerit partum ex P. Quirinio atq; orbo. Adjecta adulteria, venena, quæsitumque per Chaldæos in domo Cæsaris. Quirinius post dictum repudium adhuc infensus, quãuis infami ac nocenti miserationem addidit. Tormentis seruorum patefacta sunt flagitia, itumq; in sententiã Rubelli Blandi, à quo aqua atque igni arcebatur. Mox Scauro (qui filiam ex ea genuerat) datum, ne bona publicarentur. Tum demùm àperuit Tiberius, compertum sibi etiam ex P. Quirinij seruis, venenе eum à Lepida petitum.

a Sue. in Clau. capit. 26.
b Torr. Com. in Clau. ca. 26.
c idem in Tib. capit. 49.
d C. T. a. Ann. lib. 3. capite 4.

Lipsius in dubio est, an hæc Aemylia, *e* Drusi (Germanici filij, nupta) fuerit: attamen certum est, quòd hæc Lepida tunc temporis floruit, de qua Tacitus: *f* Et Aemylia Lepida, quam juueni Druso nuptam rettuli, crebris criminibus maritum insecuta quanquam, intestabilis, tamen impunita agebat, dum superfuit pater Lepidus. Post à delatoribus correpta est, ob seruum adulterum, nec dubitabatur de flagitio, ergò omissa defensione, finem vitæ sibi posuit.

Instemm. August. domus.
e de quo pa. 71.
f Ann. lib. 6. capite 10.

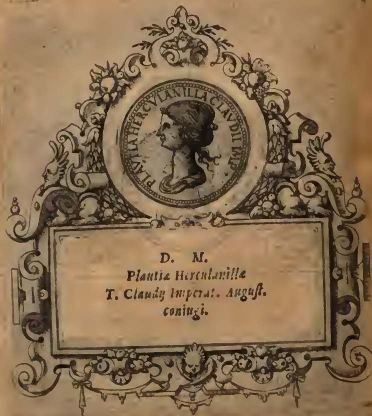
LIVIA MEDVLINAII, SPONSA CLAVDII NONDVM IMP.

LIVIA

IVIA MEDVLINA, cui & cognomen CAMILLAE erat, è genere antiquo DICTATORIS CAMILLI, ſecunda ſponſa CLAVDII, nondum IMPERATORIS fuit, quam ipſo die, qui erat nuptijs deſtinatus, ex valetudine amiſit. *G.Sue.in Clau. capit.26.*

PLAVTIA HERCV-LANILLA III. VXOR CLAVDII NONDVM IMPERATORIS.

PLAV-

Lautia Herculanilla, vel vt alij *a* Vrgulanilla, hæc tertia *b* vxor Claudij Imperatoris fuit, cum qua, ob *c* libidinum probra, & homicidij ſuſpicionem, diuorrium fecit.

Ex Plautia liberos tulit: *d* Druſum Pompeium & Claudiam; Druſum puberem amiſit, pyro per luſum in ſublime jacta-to, & hiatu oris excepto, ſtrangulatum, cùm ei ante paucos dies filiam Sejani deſpondiſſet. Quo magis miror fuiſſe qui traderent fraude à Sejano necatum. De Claudia vide ſequente pag.

a Torr. Com. in Suet. & Lipſ. Comm. in Tac.
b Sue. l. 5. c. 26.
c vt patet in ſequente pa. quòd ea ex Liberto concepit Claud.
d capite 27.

CLAVDIA, FILIA CLAVDII IMPER. ET PLAVTIÆ.

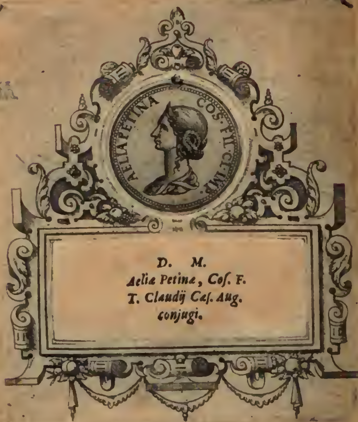
CLAV-

Laudia, quam Suetonius à Claudio, ex P. Herculanilla genitam fuisse, ait: cùm autem eam ex Liberto suo Botere conceptam fuisse animadverteret: quamvis ante quintum mensem diuortij natam, aliq; coëptam, exponi tamen ad matris januam, & nudam abjici jussit. C.Sue.in Clau. cap.27.

P ÆLIA

AELIA PETINA IIII. VXOR CLAVDII IMPERATOR.

ÆLI-

Elia Petina, è familia [a] Tuberonum, patre consulari, quarta (vel vt Lipsius, cùm ambæ sponsæ Claudij non numerantur) secunda vxor Claudij Imperatoris. Ex qua licet [b] Antoniam filiam haberet: tamen diuortium cum ea inijt ex leuibus offensis. Et quamuis in cœlibatu permanere proposuerat, tamen durare nõ valuit, quin de conditionibus continuò tractaret, etiam de Petina, quam olim exegerat. Tacitus refert: certamen inter Claudij libertos ortum fuisse, quis conjugem Imperatoris diligeret. Narcissus vetus matrimonium, familiam communem (nam Antonia ex Petina erat) nihil in penatibus eius nouum, differebat, si sueta conjunx rediret, haud quaquam nouercalibus odijs visura Pritannicum & Octauiam, proxima suis pignora. Calistus libertus improbatam longo dissidio, ac si rursus assumeretur, eo ipso superbam.

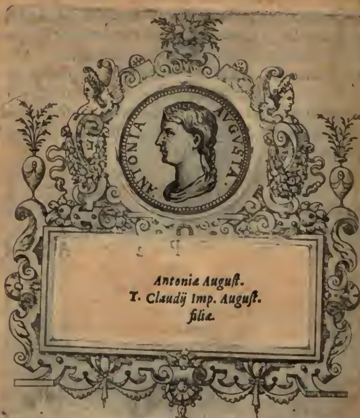
[a] Tac. Ann. li. 12. in ipso initio.

[b] Suet. in Clau. cap. 26. & 27

An. l. 12. vt sup.

P 2 ANTO-

ANTONIA, FILIA CLAVDII IMPERAT. EX ÆLIA PETINA.

ANTO-

Ntonia, Claudij nondum Imperatoris, & Aeliæ Petinæ, filia, à patre Cn. Pompeio Mag. nupta fuit: qui Pompeius postea à Claudio non recusatus modò, sed & interemptus, & Fausto Sullæ, nobilissimo iuueni, Antonia à patre, data fuit. Tacitus *a* hunc Cornelium Sullam nominat: scribitq; Pallantem ac Burrhum accusatos ante Neronem, postea Imperatorem fuisse, quod voluerint, vt Cornelius Sulla, claritudine generis & affinitate Claudij, cui per nuptias Antoniæ, gener fuerat, ad imperium vocaretur. *b* Qui Silla à Nerone, Grapti libertis fraude, cedere patria, & Massiliensium mœnibus coërceri, iussus est. *c* Cumq; Sullam maximè timeret Nero, suadente Tigellimo, sexto die peruectis Massiliam percussorib⁹, ante metũ & rumorem interfectus est, cùm epulandi causa discumberet. Relatum caput eius illusit Nero, tanquam præmatura canicie deforme.

C. Sue. in Clau. cap. 27. & Dio Ro. hist. lib. 60. A.V.C. 794.

a Ann. lib. 13. cap. 5.

b Sue. in Nero. cap. 13.

c Tac. Ann. li. 14. capite 16.

d Antoniam verò, Nero post mortem Poppææ vxoris eius, quasi molitricem nouarum rerum, interemit: eò quòd suas nuptias recusasset.

d Su. in Nero. capite 35.

VALER. MESSALINA V. VXOR CLAVDII IMPERATORIS.

VALE-

Aleria Messalina, quinta vxor Imperat. Claudij, M. Valerij Barbati Messalæ, consobrini Claudij, & *a* Lepidæ filia. Hæc Claudio duos peperit liberos, filium C. Germanicum, postea Britannicum (ob patris victoriam Britannicam) dictum, qui postea à Nerone *b* interfectus est: & filiam *c* Octauiam, quæ fuit vxor Neronis.

C.Sue.in Clau. capit. 27.
a de qua p. 130.
b Iose. de anti. lib. 20. cap. 5.
c de qua p. 112.

d Hæc Messalina, *e* extremæ libidinis ac impudicitiæ fœmina erat, primò clam, mox passim quasi jure adulterijs vtebatur. Ex quo facto plures metu abstinentes, extincti sunt: & ita liberti eius potestatem summam adepti, stupris, exilio, cæde, proscriptionibus omnia fœdabant. Claudium ad cædes exercendas instigauit. Nam si quem vellet occidere, metum Claudio incutiebat, atq; ità potestatem ab eo agendi, pro arbitrio suo accipiebat. C. Appium Silanum hominem nobilissimum, Hispaniæ præfectum, quòd cõcubitum Messalinæ recusasset, post subitò interfecit. *f* Proinde Messalina & libertorum Claudij Narcissus, ita non modò jus ciuitatis, exercituumque regendorum & procurationnm, ac præfecturarum officia vendebat: sed reliquarum etiam omnium instituram exercebat, vt venales omnes res magno jam pretio essent, adeò, vt Claudius coactus fuerit pretio judicare. Interim Messalina, cùm ipsa libidinosè viuebat, tum alias mulieres ad impudicitiam cogebat, multasq; in ipso palatio, in conspectu ac præsentia maritorum, adulteria vt committerent, adegit: qui ipsi in ea re obsequebantur, eos honoribus ac magistratibus ornabat: qui verò se in id flagitij nõ demittebant, eos odio habebat, ac exitium afferebat.

d Aur. Vict. in vita Claudij.
e Dio Rc. hist. 60. A. V. C. 795.
Messalina impudicitia.
f idem Dio A. V. C. 796.

Hæc tot & tanta scelera diu Claudium latuerunt, cui ancillas Messalina componebat thoro, ac eos qui per indicium aliquid deferre possent, beneficijs aut supplicijs præuertebat: ita Catonium militibus Prætorianis præfectum, cum Claudio aperire

rire

a de quap. 60. tire quippiam flagitij vellet nece præuenit *a* Iuliam quoque filiã Drusi, è Tiberio nati, quæ vxor Neronis Germanici filij, fuerat, æmulatione ducta, ac alteram *b* Iuliam Germanici filiam, interfecit. Dio quoque refert, hanc nimio cuiusdam Mnesteris amore flagrasse: cum autem eum nullo modo neque pollicitis neque nimis ad concubitum pellicere posset, cum marito locuta est, petens ut sibi eum parere cogeret, quasi alia in re eius indigens: itaque cum Claudius ei mandasset, vt Messalinæ in omnibus quæ jussisset, morem gereret, coijt cum ea Mnester, quasi id quoque ab eo jussus.

b Dio A.V.C. 796. in ipso fine.

Messalina quomodo Mnesteris concubitu petita.

Eodem modo permultis cum aliis egit Messalina, ita adulteria perpetrans, quasi conscio & permittente Claudio.

c Dio Ro. hist. lib. 60. A.V.C. 796.

c Hoc tempore, cum Cajus Caligulæ memoriam ægrè ferret, omnia ærea numismata quæ eius imaginem haberent, conflari jussa sunt: id quidem factum, non tamen æs in meliorem usum conuersum, quia Messalina ex eo Mnesteris histrionis statuas fecit.

d idē A. V. C. 799.

d M. Vinicius, Iuliæ maritus, indignante Messalina, quod coitum suum recusasset, veneno necatus est.

e lib. 10. ca. 63.

e Plinius scribens de coitu: Messalina Claudij Cæsaris coniunx hanc regalem existimans palmam, elegit in id certamen nobilissimam è prostitutis ancillam mercenariæ stipis, eamque die ac nocte superauit quinto ac vicesimo concubitu. *f* Item, Vectius Valens, adulterio Messalinæ Claudij Cæsaris nobilitatus fuisse.

f idē li. 29. c. 1.

g Satiro. lib. 2. Satir. 6.

g Iuuenalis, sic Messalinæ meminit.

Claudius audi

Quæ tulerit: Dormire virum cùm senserat vxor,
Ausa palatino tegetem prefer re cubili,
Sumere nocturnos meretrix Augusta cucullos,
Linquebat comite ancilla non ampliùs vna:
Et nigrum flauo crinem abscondente galero,
Intrauit calidum veteri centone lupanar:
Et cellam vacuam, atq; suam: tunc nuda papillis

Constitit

Constitit auratis, titulum mentita Lycisca,
Ostenditq́, tuum generose Britannica ventrem.
Excepit blanda intranteis, atque æra poposcit:
Mox lenone suas iam demittente puellas,
Tristis abit: sed quod potuit, tamen vltima cellam
Clausit, adhuc ardens rigida tentigine vulua,
Ac resupina iacens multorum absorbuit ictus,
Et lassata viris, nondum satiata recessit,
Obscurisq́, genis turpis, fumoq́, lucernæ,
Fœda lupanaris tulit ad puluinar odorem.

Et Dio: Messalina verò, adulterijs & stupris non contenta, (iā enim etiā in Lupāari, in palatio sese, & alias primarias fœminas prostituebat) maritos quoq; simul multos, scilicet lege quadam habere cupiuit. Ideò C. Silio *a* nupsit, regiamq́; ei donauit, pretiosissimis quibusq; Claudij rebus in eam congestis, denique Consulem eum designauit. *Ro. hist. lib. 60. A.V.C. 800.* *a de his illicitis nuptijs, lege C. Tac. Ann. lib. 11. capi. 9.*

Hæc omnibus audita visaque, solus Claudius ignorabat. Quippe rei frumentariæ ostiam ierat: Messalina verò, relicta Romæ simulatione morbi, magnum conuiuium instruxerat, in eoq; summa cum libidine luxuriata fuerat. Narcissus Claudio, ab ea sejuncto pellicum ministerio omnem rem aperit. Ergò reuersus in vrbem Claudius, Mnesterem & multos alios trucidauit, ipsamq́; deinde Messalinam. Tacitus ait: *b* Silium admotum tribunali non defensionem tentauisse, sed precatum vt mors accelaretur. Mnester cum alijs multis tribunali admotus, Claudium orauit, vt reminisceretur vocis, qua se obnoxium jussis Messalinæ dedisset: dilaniataq; veste clamitans, aspicerent verberum notas: Alijs largitione aut spei magnitudine, sibi ex necessitate culpam. Commotum his & pronum ad misericordiam Cæsarem, perpulêre liberti, ne tot *c* illustribus viris interfectis, histrioni consuleretur. *b Ann. lib. 11. in ipso fine c. 11.* *c qui cum Messalina adulterabant.*

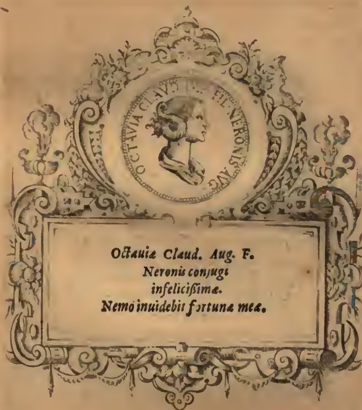
Ipſam Meſſalinā verò in horto Luculli, cum matre Lepida fuiſſe, quæ ſuaſerat ne percuſſorē opperiretur, verum fruſtra, quia animo per libidines corupto, nihil honeſtū inerat. Tum impetu venientium pulſæ fores, aſtitit tribunus per ſilentium. Tunc fortunam ſuam introſpexit, ferrumq́; accepit, quod fruſtra jugulo ac pectori per trepidationem admouens, ictu tribuni trāſfigitur. Nomen & effigies ipſius priuatis publicisq́; locis demolita fuerunt.

a Sue. in Clau. cap. 39.

a Obliuionem Claudij mirati ſunt multi: nam occiſa Meſſalina, paulo poſt quàm in triclinio decubuit, cur Domina non veniret, requiſiuit.

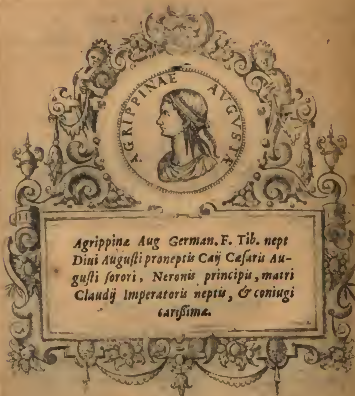
OCTA-

OCTAVIA, CLAVDII IMP. ET MESSALINÆ FILIA.

Hæc Octauia, Claudij Imperatoris ex Meßalina filia, Neronis postea Imperatoris vxor fuit. De qua infrà.

AGRIPPINA, VIDVA GN. DOMITII CLAVDII IMP. VI. VXOR.

AGRIP-

Grippina, *a* Germanici & Agrippinæ filia, soror C. Caligulæ, vxor Gn. Domitij Aenobarbi, & Claudij Imperatoris, in oppido *b* Vbiorum genita fuit, quo postea Coloniam deduci imperauit: cui loco nomen (Colonia Agrippina) inditum, ex vocabulo ipsius. *a de quo p. 61.* *b C. Ta. Ann. lib. 12. capite. 7.*

c A Tiberio auo adoptiuo, Gn. Domitio Aenobarbæ data fuit, & in vrbe celebrari nuptias jussa. In Domitio, super vetustatem generis, propinquum Cæsaribus sanguinem dilexerat, nam is auiam *d* Octauiam, & per eam Augustum auunculum præferebat. Huic Gn. Domitio, Agrip. vnicũ filiũ *e* Nero. postea Imp. peperit *f* prædictũ Agrippinæ fuit, ipsum regnaturũ esse, & matrẽ necaturum: atqui illa exclamauit: *c idẽ li. 4. c. 16.* *d de qua p. 24.* *e Suet. in Nero. cap. 5.* *f C. Tac. Ann. lib. 14. cap. 3. & Xiph. è Dio. Insanum responsum Agrippinæ.*

Me verò, inquit, occidat, dum imperet.

Cum hac *g* C. Caligula eius frater, vt cum alijs suis sororibus, stuprum fecit, tamen hanc non tanta cupiditate dilexit, vt Drusillam sororem. *h* Lepidum enim Drusillæ Caligulæ sororis, maritum, cum quo mutui stupri consuetudinem fecerat, qui cum hac Agrippina etiam ac Liuilla, rem post Cajum habuit, Cajus interfici jussit. Sorores suas, quòd cum eo coijssent, in Pontias Insulas relegauit, cùm multæ eas impietatis ac libidinis apud senatum per literas accusasset. Agrippinæ quoque ossa eius Lepidi, in vrna dedit, jussitq; vt ea in sinu per omnem viam Romanam vsque deferret. A quo exilio à Claudio reductæ sunt. *i* Lubricitatem suam Agrippina contineri non potuit, morte Domitij vidua facta, adhuc needum Cœlibem Galbam, adeò omnibus sollicitauerat modis, vt inter conuentem matronarum correpta jurgio, atq; etiam manu pulsata sit à matre Lepida. *g Suet. in Cali. cap. 24.* *h Dio. Ro. hist. lib. 59. A. V. C. 792.* *i Sue. in Galb. cap. 5.*

Postea *k* Passieno Crispo, bis consuli & oratori nupta fuit. *l* Post cuius mortem, & cædem Messalinæ, Claudius Imper. *k Pli. li. 16. ca. 44. & Lips. Co. in Tac. lib. 12. pa. 200. & Sue. in Ner. cap. 6.* *l Tac. li. 12. c. 1.*

a Sue.in Clau. cap.26. & idē cap.39.

eam (contra fas, vt dicit Suetonius) a in vxorem duxit. Ipse verò illecebris istius Agrippinæ, Germanici fratris sui, filiæ, per jus osculi, & blanditiarū occasiones, pellectus in amorē fuit: subornauitq; Claud. proximo senatu, qui censerēt cogendum se ad ducendū eam vxorem, quasi reip. maximè interesset: dandamque ceteris veniam talium conjugiorum, quæ ad id tempus incesta habebantur. Ac vix vno interposito die, confecit nuptias, non repertis qui sequerentur exemplum, excepto libertino quodam, & altero primipilari. b Sed impudicitia ne sic quidem, ab Agrippina abfuit, Pallante liberto adultero, ne quis ambigat, decus pudorem, corpus, cuncta regno viliora habebat. c Postea authoritate Pallantis festinauit adoptionem Dom. Neronis, nam is Pallas obstrictus Agrippinæ, vt conciliator nuptiarum, & mox stupro eius illigatus, stimulabat Claudium ad d adsciscendum in nomen familiæ Neronem, quasi parùm reprehenderetur, quòd adulto jam filio, priuignum adoptaret. e Virili toga Neroni maturata Claudius libens cessit, vt 20. ætatis anno consulatum Nero iniret: Britanicus Claudij filius in prætexta, Nero triumphali veste transuecti sunt, quasi in omen vtriusq; fortunæ. Tali occasione obuij inter se, Nero Britannicum nomine, ille Domitium salutauêre. Quod vt discordiæ initium fuit. Hæc Agrippina Claudij principis, edente eo naualis prælij spectaculum, assidente ei indυta paludamento auro textili sine alia materia fuit.

incestum Claudij, nam Agrippi. erat Germanici, ipsius fratris, filia.
b Tac.li.12. capite 13.
c idem cap.7. et Sue.in Clau. cap. 27.
Stuprum Agrippinæ.
d Sue.cap.39.
e Id.Tac.c.9.
Plin.lib.33.c.3.

f Tac.l.12.c.6.
g Idem lib.13. in initio.
h Sue.in Clau. cap.43. 44.

Per dolum Agrippinæ, Lollia, f Iulius Silanus proconsul Asiæ, g Narcissus Claudij libertus: & ipsemet Claudius Imperator necati sunt.

h Sub exitum vitæ, signa pœnitentis de matrimonio Agrippinæ, deque Neronis adoptione Claudius dederat.

Sed

Sed priusquam vltra progrederetur, præuentus ab Agrippina *a* veneno occisus est. *b* Plinius, Suetonius, & Tacitus consentiunt, Agrippinam Imperatorem boleto veneno parato, permisse.

a Iosep. de ant. lib. 20. cap. 5.
b li. 22. ca. 22. Sue. in Ner. 33. Tac. li. 12. c. 13.

c Nero autem imperium adeptus, matri Agrippinæ summam omnium rerum publicarum, priuatarumq; permisit. *d* Ipsa administrabat omnia, respondebat legatis, literasq; ad populos, & principes & reges mittebat.

c Sue. in Nero. cap. 9.
d Xiphil. è Dione in vit. Ner.

e Neronem matris concubitum appetijsse, & ab obtrectatoribus eius, ne ferox & impotens mulier, & hoc genere gratiæ præualere deterritum nemo dubitauit: vtiq; postquam meretricem, quam fama erat Agrippinæ simillimam, inter concubinas recepit.

e idem cap. 28.

Olim etiam quoties lectica cum matre veheretur, libidinatum inceste, ac maculis vestis proditum affirmant.

f Tac. l. 14. c. 1.

f Tradit Cluuius ardore retinendæ Agrippinam potentiæ eo vsque prouectam, vt medio diei, cùm id temporis Nero per vinum & epulas incalesceret, offerret se sæpius temulento comtam, & incesto paratam, iamque lasciua oscula, prænūcias flagitij blanditias, annotantibus proximis.

Fabius Rusticus, non Agrippinæ sed Neroni cupitum, id memorat.

Sed quæ Cluuius, eadem cæteri quoque authores prodidêre. Et fama huc inclinat, seu credibilior nouæ libidinis meditatio in ea visa est, quæ puellaribus annis stuprum cum Lepido spe dominationis admiserat, pari cupidine vsq; ad libita Pallantis prouoluta & exercita ad omne flagitium patrui nuptijs. Igitur Nero vitare secretos eius congressus: Postremò eam interficere constituit.

a Et

a Sue. in Nero. cap. 34. *a* Et cùm veneno ter tentasset, sentiretque antidotis præmunitam: lacunaria, quæ noctu super dormientem luxata machina deciderent, parauit. Hoc consilio per conscios parùm cælato, solutilem nauem, commentus est; sed vt diuersa omnia, nandoq; euasisse eam comperit, inops consilij, *b* Anicetum vnà cum nautis, aduersum matrem ire jubet, & eam occidi jussit. *c* Anicetus refracta janua, ad fores cubiculi venit, inerat modicum lumen, & ancillarum vna: qua abeunte, Tu quoq; me deseris, prolocuta, respexit Anicetum, sed prior Trierarchus fusti caput eius Agrippinæ afflixit. Nam in mortem centurioni ferrum distringenti, protendens vterum, ventrem feriri, exclamauit: multisq; vulneribus confecta est. Ac Dio: *d* eam de lecto desiluisse, & discissa veste denudataq; aluo, clamasse:

b Xiphi. è Dio. in vita Neron.

c Tac. Ann. li. 14. cap. 3.

d Xiphi. è Dio. in vita Neron.

Hanc tu percute, Anicete, percute, quoniam peperit Neronem.

e Sue. in Nero. cap. 34. *e* Adduntur his atrociora, nec incertis authoribus, ad visendum interfectæ cadauer accurrisse Neronem, contrectasse membra, alia vituperasse, alia laudasse, sitiq; interim oborta, bibisse. *f* Ac Dio: Nero eam cupiuit videre, & denudatam penitùs conspexit, tum vulnera eius contemplatus; Nesciebam, inquit, me tam pulchram matrem habere. Cremata est nocte eadē, conuiuali lecto, & exequijs vilibus. Neque dum Nero rerū potiatur, congesta aut clauso humo. Accenso rogo, libertus eius, cognomento Mnester, ipse ferro se transegit, incertum caritate in patronam, an metu exitij.

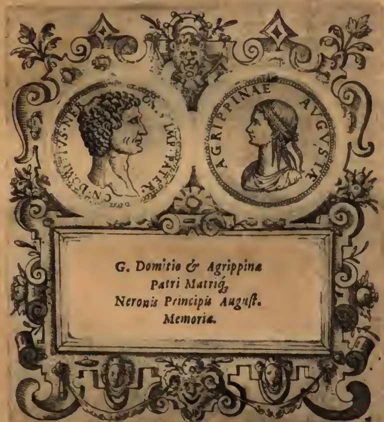
f Xiphil. idem.

C. Tac. Ann. li. 12. cap. 9. Hanc Agrippinā, Imperatoris natam, sororem, conjugē, & matrem fuisse, vnicum ad hunc diem, exemplum est.

FINIS CLAVDII.

C. DOMI-

G. DOMITIVS ET AGRIPPINA PATER ET MATER NERONIS IMP.

C. Sue. in vita Neron. capi. 4. a de quibus pag. 29.

N. Domitius (Lucij a Domitij Aenobarbi, & Antoniæ majoris, filius) pater Neronis, vir sceleſtiſſimus & omni parte vitæ deteſtabilis fuit. Siquidem comes ad Orientem C. Cæſaris juuenis, occidit libertum ſuum, quòd potare quantum jubebatur, recuſaret: demiſſus è cohorte amicorum, nihilo modeſtius vixit. Sed & in viæ Appiæ vico repentè puerum citatis jumentis, haud ignarus obtriuit: & Romæ medio fore cuidam equiti R. liberius jurganti oculum eruit: perfidiæ verò tantæ, vt non modo argentarios pretijs rerum coëmtarum, ſed & in prætura mercede palmarum aurigarios fraudauit.

Plin. li. 14. c. 3.

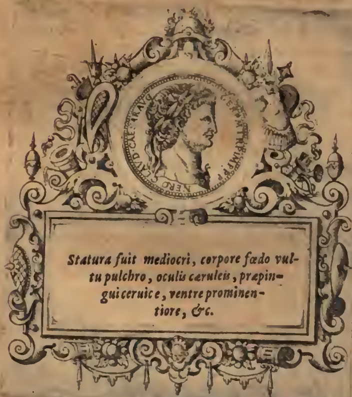
Dum judex eſſet pronunciauit mulierem videri plus vini bibiſſe, quam valetudinis cauſa, viro inſciente, ac dote mulctauit. b Notatus ob hæc & ſororis joco, quærentibus dominis factionum repræſentanda præmia in poſterum ſanxit. Majeſtatis quoque & adulteriorum, inceſtique cum ſorore Lepida ſub exceſſum Tiberij reus, mutatione temporum euaſit: deceſſitq; Pyrgis morbo aquæ intercutis.

b Sue. vt ſupr.

Ex Agrippina Germanici filia vnicum habuit filium, de quo prædixit: Non enim, inquit, fieri vllo modo poteſt, vt ex me, & illa, vir bonus naſcatur.

D. NERO

D. NERO VI. ROM. IMP. ADEPTVS EST IMP. ANNO CHRISTI LVII.

Xiphil. è Dion. Suet. in Neron. cap. 5. *a Plin. l. 7 c. 8.* *b 6.*

Omitius Nero, sextus Rom. Imp. Gn. Domitij Neronis & Agrippinæ Germanici filiæ, filius, *a* pedibus genitum ipsum fuisse, parens eius ipsamet Agrippina scribit. Trimulus patrem amisit. *b* Apud Lepidam amitam, sub duobus pædagogis Saltatore & Tonsore, est educatus. *c* Vndecimo ætatis anno à Claudio adoptatus, Annæoque Senecæ senatori in disciplinam traditus. Mortuo Claudio *d* 17. ætatis anno Imperator factus est. Hinc C. Claudium apertissimo funere laudauit, cumque in Deorum numerum referri præcepit. *e* Matri summam rerum commendauit. Primum quinquennium ita gessit, vt omnes principes libertate, clementia, comitate, beneuolentia superaret: *f* adeo vt Trajanus dicere solebat: procul distare cunctos principis à Neronis quinquennio. *g* Cùm de supplicio cujusdam capitis damnati ageretur, & vt subscriberet libello supplicij deputati admoneretur, chartam inuitus accipiens, dixit: *Quam vellem nescire literas.*

c 7. *d 8.* *e 9.* *f Aur. Vict. in vita Neronis.* *g 10.*

Quæ vox Senecam commouit, vt librum de clementia Neronis scriberet. Prauos mores emendauit, multas leges bonas tulit: sumptibus superfluis modum adhibuit. Inuentum eius est decoquere aquam, vitroq; demissam in niueis refrigerare. *h* Ianuam bis clausit, consulatus quatuor gessit. Pontum in prouinciæ formam redegit. *i* Christianos supplicijs afflixit. Eo namque dedecore reliquum vitæ egit, vt pudeat memorare. *k* Nam & Caligulam malis moribus ac crudelitate longè superauit. Et imperatoriæ dignitatis oblitus, eò progressus est, vt in Scenam prodire personatus concupierit, & in *l* Theatro publicè cantauerit. *m* Flagrauit aurigandi & cytharizandi studio. *n* Petulantiam, libidinem, luxuriam, auaritiam & crudelitatem exercuit. Magicæ arti deditus fuit. Post crepusculum statim popinas inibat: circumq; vicos vagabatur ludibundus, *o* ac sæpe cum vitæ periculo: nam à quodam, cuius vxorem attrectauerat, propè ad necem

Pli. lib. 31, ca. 3. *h 14.* *i 16.* *k Xiph. è Dion. in vita Neron.* *l 20. 21.* *m 22.* *n 26.* *Plin. li. 30. c. 20.* *o idē l. 13. c. 22.*

necem cæſus fuit. Dio *a* id à Iulio Montano ſenatore vxoris cauſa factum fuiſſe, ait. Pelle tectus feræ, vtriq; ſexui genitalia vultu contractabat: Inter cœtus ganeorum atq; ſcortorum nudus ſaltauit. *b* Pueris abuſus & nuptis. Virgini veſtali Rubriæ vim intulit. *c* Mortua Sabina, Sporo puero liberto exſecari juſſit, quòd Sabinæ ſimillim⁹ erat, eum etiam in vxorem duxit, ornamentis muliebrib. excultum. *d* Et ſicut ipſi Spor⁹, ita ipſe nupſit Doryphoro liberto. Tam prodigus fuit Nero, vt nullam veſtem bis indueret, piſcatus eſt reti aurea, purpura funibus nexis. Nunquam carrucis minus mille feciſſe iter, traditur, ſoleis mularum argenteis. Magnam exercuit ſæuitiam in Chriſtianos. Nero tanta erat petulantia, vt aqua in Amphitheatrum deducta, bellum nauale confecerit, & publicè ſumptuoſam cœnam dederit. In medio Amphitheatro, & in aqua poſita erant magna vaſa vinaria, & ſuper ea tabulæ fixæ: circumerant vndique tabernæ & diuerſoria ædificata. [Nero & Tigellinus præfectus huic cœnæ, cum conuiuis ſuis, medium locum tenebant, ac in tapetis epulabantur. cæteri in tabernis lætitiam capiebant, intrabantq; lupanaria, & cum omnibus mulieribus, quæ tum ibi conſederant, palàm rem habebant & impudenter. Aderant autem pulcherrimæ & clariſſimæ ancillæ, liberæ, ſcortæ, virgines, vxores multorum ciuium, non ſolum plebeiæ, ſed etiam nobiliſſimæ, & puellæ & mulieres: poterat quiſq; ea, quam cuperet, potiri: negare licebat nemini. Tum enim ſeruus cum Domina, præſente domino ſuo, & gladiator cum virgine nobili, inſpectante patre rem habuerunt. Inde grauiſſimæ altercationes, vulnera, tumultus, quibus ex cauſis multi homines mortui, multæ mulieres ſuffocatæ, multæ raptæ ſunt.

a Xiph. è Dion. in vita Neron.
b Suet. cap. 28.
c idem Xiphil.
d 29.
cap. 30.
Xiph. è Dion. in Neronem.

e Agrippinam matrem inceſtauit, & poſtea interemit: ſed nunquam poſtea tanti ſceleris conſcientiam ferre potuit, ſæpe confeſſus, exagitari ſe materna ſpecie, verberibus furiarum, ac

e 34.

tedis ardentibus. Lepidam amitam etiam interfici curauit, eiusque bona diripuit. a Britannicum filium Imp. Claudij secum cœnantem præparato veneno, è medio sustulit. Senecam & Burrhum præceptores interemit, libertos, senes multos veneno occidit.

a Suet. cap. 33.

b 35. b Octauiam Poppæam & Statiliam, in matrimonium duxit, viris earum trucidatis. c Vrbem ipsam incendit, durauitque incendium sex diebus, & noctibus septem, quod è turri Mecœnatiana prospiciens, scenico habitu, Trojanum incendium decantauit. Cum jam d Galli & e Hispani defecissent, & audisset Galbam Imperatorem ab exercitu salutatum, mensam subuertit, ac semimortuus humi cecidit, atque resipuit, veste descissa, actum de se pronunciauit. f Semet ictu gladij transegit, adjuuante trepidantem manum eunucho Sporo: nullo prius reperto, à quo feriretur, exclamauit:

c 38. d 40. e 42. f 49.

g *Itane ne amicum habeo, nec inimicum? dedecorose vixi, turpius peream.*

g Aur. Vict. in vita Neron. Suet. cap. 47.

Perijt anno ætatis 32. imperij 13. eo ipso die, quo vxorem Octauiam interemerat.

h Vltimus ex familia Iulia fuit Imperator. Inde populus hunc versum, vt ferè Sybillinum, canere cepit:

h Xiph. è Dion. in vita Neron. et Sue. in Otho. cap. 1.

Vltimus Æneadum matrem necat Induperator.

OCTAVIA

OCTAVIA, I. V- XOR NERONIS.

C. Sue. in Nero. cap. 7. & in Clau. cap. 3.
a de qua p. 113.
b Tac. Ann. li. 12. ca. 1. & Dio. Ro. hist. lib. 60. A.V.C. 794.

OCTauia, prima vxor Neronis, nondum Cæſaris, Claudio & *a* Meſſalinæ nata, antequam pater imperium adeptus erat. Primò à patre *b* L. Iunio Silano deſponſata fuit, quem juuenem Claudius inſigni triumphali, & gladiatorij muneris magnificentia protulerat ad ſtudia vulgi. Sed pactum inter Claudium & Agrippinam matrimonium, nuptias Domitij Neronis, quē ex Gn. Aenobarbo genuerat, & Octauiæ Claudij filiæ, moliri cepit: quod etſi ſcelere perpetrari non poterat, *c* tamen Nero 16. annos natus Octauiam in matrimonium accepit. Fratrem eius *d* Britannicum, veneno, ſecum cœnantem, è medio ſuſtulit: quod Octauia, quamuis rudibus annis, dolorem, charitatem & omnes affectus abſcondere didicerat.

c Dio idem A.V.C. 806. Tac. hist. li. 12. cap. 12. & Ioſe. Antiq. l. 20. c. 5.
d idem Dio V.C. 808.
e Suet. in Nero. cap. 35.

e Octauiæ conſuetudinem Nero citò aſpernatus, corripientibus amicis, ſufficere illi debere reſpondit vxoria ornamenta.

f Tac. Ann. li. 14. ca. 17. & 18. in fine libri.

Eandem mox ſæpè ſtrangulare fruſtra meditatus eſt. *f* Ac vbi cuncta ſcelerum, à ſe factis, pro egregijs, à ſenatu, Nero accipi vidit, exturbauit Octauiam, ſterilem dictitans. Exin Poppææ conjungitur.

Ea diu pellex & adulteri Neronis, mox mariti potens: quēdam ex miniſtris Octauiæ impulit, ſeruilem ei amorem obijcere: deſtinaturq; reus cognomento Eucerus, natione Alexandrinus, canere tibijs doctus.

Actæ ob id de ancillis quæſtiones, & vi tormentorum victis quibuſdam, vt falſa annuerent, plures perſtitêre, ſanctitatem dominæ tueri: ex quibus vna inſtanti Tigellino reſpondit: caſtiora eſſe muliebria Octauiæ, quàm os eius.

Monetur tamen primò ciuilis diſſidij ſpecie: domumque Burrhi, & prædia Plauti, infauſta dona accepit. Mox in Campaniam pulſa eſt, addita militari cuſtodia.

Inde

Inde crebri questus nec occulti per vulgus, cui minor sapientia, & ea mediocritate fortunæ, pauciora pericula sunt. His haud quaquam Nerone ad pœnitentiam flagitij permoto, conjugem reuocauit Octauiam.

Postea Nero, incitante Poppæa, confessionem alicuius quærebat, cui rerum quoq; nouatum crimen affingeretur. Et visus idoneus maternæ necis patrator a Anicetus, classi apud Misenum præfectus. a de quo pagina 120.

Igitur accitum eum Cæsar, operæ prioris admonet. Solum incolumitati principis aduersus insidiantem matrem subuenisse: locum haud minoris gratia instare, si conjugem infensam depelleret. Nec manu aut telo opus.

Fatetur Octauiæ adulterium, ille consentit: plura etiam quàm jussus erat, fingit, faceturque apud amicos: Tum in Sardiniam pellitur, Insulaque Pendateria Octauiam claudit. Non alia exul visentium oculos majore misericordia affecit.

Huic primus nuptiarum dies loco funeris fuit, deducta in domum, in qua nihil nisi luctuosum haberet, erepto per venenum patre, & statim fratre.

Tum ancilla domina validior: Et Poppæa non nisi in perniciem vxoris nupta. Postremò crimen omni exitio grauius.

Ac puella vicesimo ætatis anno, inter centuriones & milites, præsagio malorum jam à vita exemta, nondum tamen morte acquiescebat.

Paucis dehinc interjectis diebus, mori jubetur: cùm jam

viduam ſe & tantum ſororem teſtaretur, communeq; Germanici & poſtremò Agrippinæ nomen ejeraret.

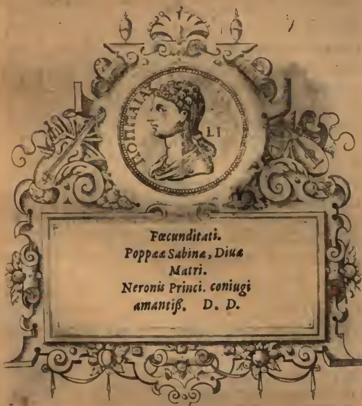
Octauia mors.

Reſtringitur vinculis, venæque eius per omnes artus exſoluuntur, & quia preſſus pauore, ſanguis tardius labebatur, præferuidi balnei vapore enecatur.

Additurque atrocior ſæuitia, quod caput amputatum latumque in vrbem, Poppæa vidit.

POPPÆA

POPPAEA SABINA II. VXOR NERONIS IMPERATORIS.

C. Tac. Ann. lib 13. cap 11.

Oppæa Sabina, ſecunda vxor Neronis Imperatoris, Titi Ollij filia, ſed nomen aui materni ſumpſit, illuſtri memoria Poppæi Sabini conſulari & triumphali decore præfulgentis. Ollium honoribus nondum functum (Suetouius *a* tamen Quæſtorium eum fuiſſe, ait.) Huic mulieri cuncta alia fuêre, præter honeſtum animum. Quippe mater eius ætatis ſuæ fœminas pulchritudine ſupergreſſa, gloriam pariter & formam dederat. Opes claritudini generis ſufficiebant. Sermo comis, nec abſurdum ingenium modeſtiam præferre & laſciuia vti. Rarus in publicum egreſſus, Idq; velata parte oris, ne ſatiaret aſpectum, vel quia ſic decebat. Famæ nunquam pepercit, maritos & adulteros non diſtinguens: neque affectui ſuo, aut alieno obnoxia. Vnde vtilitas oſtenderetur, illuc libidinem transferebat.

a in Neron. cap. 35.

Igitur agentem eam in matrimonio Rufi Criſpini, equitis Romani, ex quo filium genuerat: *b* Otho pellexit iuuenta ac luxu, & quia flagrantiſſimus in amicitia Neronis habebatur. Nec mora, quin adulterio matrimonium jungeretur.

b poſtea Imperat.

Otho amore incantus, laudare formam elegantiamq; vxoris apud principem cepit. Qui accepto aditu, Poppæa primùm per blandimenta & artes labaſcere, imparem cupidini ſe, & forma Neronis captam ſimulans: mox acri jam principis amore, ad ſuperbiam vertens, ſi vltra vnam atq; alteram noctem attineretur, nuptam eſſe ſe dictitans, nec poſſe matrimonium amittere, deuinctam Othoni per genus vitæ, quod nemo adæquaret. Illum animo & cultu magnificum, ſe ſumma fortuna dignam videri.

At Neronem pellice ancilla, & aſſuetudine Actes deuinctum, nil è contubernio ſeruili, niſi abjectum & ſordidum traxiſſe. Deijcitur familiaritate ſueta, poſt congreſſu & comitatu Otho: & poſtremò ne in vrbe æmulus ageret, prouinciæ Luſitaniæ

taniæ præficitur. Suetonius *a* ait: Othonem riualem quidem Neronem æquo tuliſſe animo. *a in Othone cap.3.*

Sed miſſos ad arceſſendam non modo non recepiſſe, ſed ipſum Neronem etiam excluſiſſe, quondam pro foribus aſtantem, miſcentemq́; fruſtra minas & preces, ac depoſitum repoſcentem. Quam ob cauſam in Luſitaniam miſſus eſt, vt enotuerit hoc diſtichon:

Cur Otho mentito ſit quæritis exul honore?
Vxoris mœchus cœperat eſſe ſuæ.

Dio *b* quoque, Othonem & Neronem cum ea pariter rem habuiſſe teſtatur. *b Xiph. è Dio. in Neron.*

Plutarchus *c* ait: æmulationem inter eos eſſe ortam, & eam Poppææ non ingratam fuiſſe: nam & abſente Othone Neronem excluſit: ſiue vt ſatietati voluptatis præueniret, ſiue à nuptijs Cæſarianis abhorrens. *c in vita Galbæ.*

d Nero autem flagrantior indies amore Poppææ, quæ ſibi matrimonium & diſſidium Octauiæ incolumi Agrippina haud ſperans, crebris criminationibus aliquando per facetias. Incuſare principem & pupillum vocare, qui juſſis alienis obnoxius, non modo imperij, ſed libertatis etiam indigeret. *d Tac. Ann. l. 14. in ipſo initio cap. 1.*

Cur enim differri nuptias ſuas? formam ſcilicet diſplicere & triumphales auos? Quod ſi nurum Agrippina non niſi filio infeſtam ferre poſſet, reddatur ipſa Othonis conjugio.

Hæc atque talia lacrymis & arte adulteræ, penetrantia incitabant Neronem: & matrem interficere conſtituit, quod breue factum.

e Poſtea exturbata Octauia, Poppææ conjungitur: Ea diu *e idem cap. 17. quaſi in fine libri,*

pellex, & adulteri Neronis, mox mariti potens. Sed reuocata Octauia, Poppæa semper odio tum & metu atrox, prouoluta genibus, Neroni ait: Non eo loci res suas agi, vt de matrimonio certet (quamuis id sibi vita potius) sed vitam ipsam in extremum adductam, à clientelis & seruitijs Octauiæ. Varius sermo, & ad metum atque iram accommodatus, terruit simul audientem & accendit, & a Octauiam quoque necari iussit. Et sic Nero propter Poppææ nuptias, vxori, sorori matriq; necem intulit.

a de qua p.127. Plutarchus in vita Galbæ.

b Natam sibi postea ex Poppæa filiam, Nero vltra mortale gaudium accepit, appellauitq; c Claudiam Augustam, dato & Poppææ eodem cognomento. d Hæc Poppæa à Dione Sabina dicta, adeo delicatè vixit, vt (nam hoc vno breuiter cognitio res manifesta erit) mulas quibus agebatur, haberet aureis funibus subligatas: (e & jumentis suis soleas ex auro inducere solebat.) & quingentæ asinæ, quæ proximè peperissent, quotidie mulgerentur, vt ipsa earum lacte f lauaretur. Formam enim & nitorem corporis magno studio curabat.

b Tac. Ann. li. 15. cap. 6. c Sue. in Nero. cap. 35. d Xiph. è Dio. in Nerone. e Pli. l. 33. c. 11. f idē l. 28. c. 12. & l. 11. cap. 4.

Nam cum aliquando se non satis bona forma in speculo cerneret, mori prius, quàm senesceret, optauit. Plutarchus g narrat: Neronem vsq; adeo deperisse Poppæam, vt cum illa haberet flauos crines, carmina heroica in laudem pilorum eius componeret, atq; adeo ipse omnes numeraret, curaretq; illi confici pectinem aureum, & si fortè pilus excidisset auro includeret, & in templo capiti Iunonis imponeret.

g de rebus gestis mulierum. & Pli. l. 37. c. 3.

h Poppæa mortem obijt, fortuita mariti, à quo grauida ictu calcis afflicta est: i quod se ex aurigatione serò reuersum, ægra conuicijs incesserat.

h Tac. lib. 16. ferè in ipsius initio. i in Nero. c. 35.

Neque

Neque enim venenum crediderim, quamuis quidam ſcriptores tradant, odio magis quàm ex fide. Quippe liberorum cupiens, & amori vxoris obnoxius erat.

Corpus non igni abolitum, vt Romanus mos: ſed regum externorum more differtum odoribus conditum, tumuloq; Iuliorum illatum.

Ductæ tamen publicè exſequiæ, laudauitq; ipſe apud roſtra formam eius, & quod diuinæ infantis parens fuiſſet, aliaq; fortunæ munera pro virtutibus.

CLAVDIA

CLAVDIA AVGVSTA NERONIS ET POPPÆÆ FILIA.

CLAVDIA

Laudia a Augusta, Neronis Imperatoris ex Poppæa, filia, adhuc admodum infans mortua est. b Nascitur A.V.C. 816. Memmio Regulo & Verginio Rufo Coss. Eam Nero vltra mortale gaudium accepit, appellauitq; Augustam, loc° puerperio colonia Antium, vbi ipse generatus erat. Iam Senatus vterum Poppææ commendauerant Dijs, votaq; publicè susceperat: quæ multiplicata exsolutaq;. Et additæ supplicationes, templumq; fœcunditati & certamen ad exemplar Atticæ religionis decretum: vtq; fortunarum effigies aureæ in solio Capitolini Iouis collocarentur: ludicrum circense, vt Iuliæ genti apud Bouillas, ita Claudiæ Domitiæq; apud Antium, ederetur: quæ fluxa fuêre, quartum intra mensem defuncta infante.

a Suet. in Ner. capi. 35.
b Tac. Ann. l. lib. 15. cap. 6.

Rursusq; exortæ adulationes, censentium honorem Diuæ, & puluinar, ædemq; & sacerdotem. Atque ipse Nero, vt lætitiæ ita mœroris immodicus fuit.

STATILIA MESSALINA III. VXOR NERONIS IMPERAT.

STATILIA

Tatilia Messalina, tertia & vltima vxor Neronis Imperatoris, Stalij Tauri bis consulis ac triumphalis abneptis. Antea Attico Vestino consuli nupserat, quem Nero, vt ea potiretur, & sibi vxorem acciperet, trucidauit. Tacitus *a* narrat: Odij Neronis in Vestinum causam fuisse etiam ex intima sodalitate, dum hic ignauiam principis penitus cognitam despicit, ille ferociam animi metuit, sæpe asperis facetijs illusus, quæ vbi multum ex vero traxere, acrem sui memoriam relinquunt: Accesserat repens causa, quod Vestinus Statiliam Messalinam matrimonio sibi junxerat, haud nescius inter adulteros & Cæsarem esse: quapropter eundem Vestinum conuiuium celebrantem interfici jussit, sic illi abscinduntur venæ, vigens adhuc balneo infertur, calida aqua mersatur, nulla edita voce, qua semet miseraretur. *b* Ad hanc Messalinam Neronis, quam matrimonio destinauerat Otho post Imperator, codicillos exarauit, eique reliquias suas & memoriam commendauit. *c* Vixit Statilia annos nonaginta nouem.

Suet. in Neron. capi. 35.

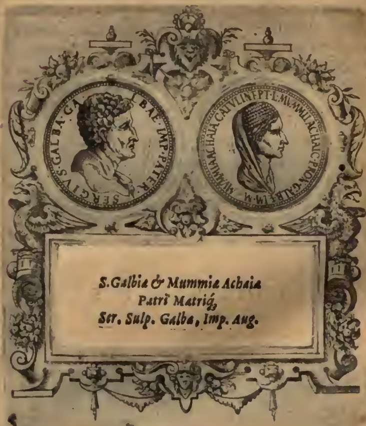
a Ann. lib. 15. cap. 15. quasi in fine libri.

b Sue. in Otho. cap. 10.

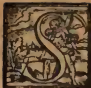
c Pli. l. 7. c. 48.

FINIS NERONIS.

SER. SVLP. GALBA ET MVMMIA ACHAIA PATER ET MATER IMPERAT. GALBAE.

SERGIVS

Ergius Sulpitius Galba, pater Sergij Galbæ Imperatoris: Consulatu functus est, quàm breui corpore, atque etiam gibboso, modicæq; in dicendo facultatis, causas industria actitauit. Vxores habuit Mummiam Achaicam, ex quo ei proles. Item Liuiam Ocellinam, diuitem admodum & pulchram, à qua tamen nobilitatis causa appetitus vltro existimatur & aliquando enixius, postquam subinde instanti vitium corporis secreto posita veste detexit, ne quasi ignaram fallere videretur. *Suet. in Galb. cap. 3.*

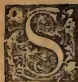
Mummia Achaica, neptis Catuli, proneptis L. Mummij, qui *a* Corinthum excidit, ex hac Achaica, Serg. Sulp. Galba, Caium & Serdium procreauit. Quorum maior Caius attritis facultatibus vrbe cessit: prohibitusq; à Tiberto sortiri anno suo proconsulatum, voluntaria morte obijt. *Idem. a Pl. l. 34. c. 2.*

Serg. Galba autem, qui & Imperator factus, natus est prope Terracinam sinistrorum Fundos petentibus. Adoptatus fuit à nouerca sua.

SERGIVS GALBA VII. ROM. IMP. ADEPTVS EST IMP. ANNO CHRISTI LXX.

SERGIVS

Ergius Galba, ſeptimus Romanorum Imperator, Sergij Sulp. Galbæ, & Mummiæ Achaiæ filius, natus Valerio Meſſala & Cn. Lentulo Coſs. *a* In adoleſcentia liberalibus diſciplinis, & juri operam dedit. *b* Honoribus ante legitimum tempus perfunctus eſt: Prætor ludos florales, & elephantos funambulos edidit. *Sueton. in vita Galb. cap. 3. et Plut. in vita Galbæ. et Tac. hiſt. l. 7. a 5. b 6.*

Aquitanniæ præfuit. Mox conſulatum geſſit. Durus & ſeuerus in re militari, vt communi prouerbio diceretur:

Diſcite milites militare, Galba eſt non Getulus.

c In Africam biennio proconſulem egit. *d* Ornamenta triumphalia accepit. Sacerdotium triplex inter 15. viros obtinuit. Taraconenſis Hiſpania per 8. annos acerbitate rexit. *c 7. d 8. 9.*

e Quapropter poſtea Romæ à Libone trib. pleb. Galba pro roſtris vehementer increpatus eſt, quod Luſitanorum magnam manum, interpoſita fide, prætor in Hiſpania, interemiſſet. Reus pro ſe jam nihil recuſans, paruulos liberos ſuos, flens commendare cepit. *e Valer. Max. lib. 8. cap. 1.*

Miſericordia illi, reſpectu puerorum, data eſt. Poſtea parum ſubmiſſius ſe gerens, in deſidiam & ſegnitiem conuerſus eſt, ne quid materiæ Neroni præberet. Carthagine noua conuentum agens tumultuari Gallias comperit.

Nec diu cunctatus conditionem partim metu, partim ſpe recepit: nam & mandata Neronis de nece ſua deprehenderat: *f* Cùm autem ſalutatus eſſet Imperator, legatum ſe ſenatus ac P. R. profeſſus eſt. *f 10.*

A liberto Neronis fraude præparata penè interemtus eſt: *g* ſed ſuperuenientibus ab vrbe nuncijs, vt occiſum Neronem cognouit, depoſita legati, ſuſcepit Cæſaris appellationem. *g 11.*

Iterq;

Iterq; ingressus est paludatus, ac dependente à ceruice pugione ante pectus, nec prius vsum togæ recuperauit, quàm oppressis, qui nouas res moliebantur.

a de auaritia Galba lege eleganter cap. 12. & 13. Suetonij.

a Cùm verò sæuitiæ ei⁹ ac auaritiæ præcessisset fama, quod ciuitates quasdam Hispaniarum Galliarumq; grauioribus tributis oppressisset, non admodum gratus fuit eius in vrbem aduentus.

b 14.

b Maiore fauore & authoritate adeptus est imperium quàm gessit: quanquam multa documenta egregij principis daret: sed nequaquam tam grata erant quàm inuisa, quæ secus fierent. Regebatur trium arbitrio.

c Cingo. Varro consul & Petr. Turp. Tac. hist. lib. 1. cap. 1.

d 15. et Tac. hist. l. 1. cap. 3. erant 55. millio. aurea.

e 16.

Quosdam c claros viros inauditos condemnauit. d Liberalitates Neronis non plus decimis concessis, reuocandas curauit.

At contra, nihil non per comites, atque libertos prætio addici, aut donari gratia passus est. e Per hæc prope vniuersis ordinibus offensis, vel præcipua flagrauit inuidia apud milites. Nam cum in verba eius absentis jurantibus donatiuum grandius solito præpositi pronunciassent: rem ratam non habuit, & subinde jactauit:

Se legere militem non emere.

f Tac. l. 1, c. 2.

Sic milites exacerbauit, prætorianosq; indignitate commouit. f Sed maximè superioris Germanicæ exercitus. Et ob id rupere fidem, sacramentum militare, nisi in nomen Senatus, rejicientes, Imperatoremq; in Hispania factum palàm displicere conclamabant.

g 17.

g Quod vt nunciatum est, Pisonem Frugi Licinianum, nobilem juuenem adoptauit. Sed conspiratione facta, intra 6. adoptionis diem, h in foro Rom. jugulatus est, ad lacum Curtij,

h 20. & Tac. hist. lib. 1, cap. 8.

tij, ac relictus, donec gregarius miles à frumentatione rediens, abjecto onere, caput ei amputauit, quod ad Othonem delatum & hastæ suffixum, circum castra calonij portârunt.

Ab his Patrobius libertus, centum aureis redemit: Serò tandem dispensator Argius, & hoc & truncum in priuatis eius hortis sepulturæ dedit.

Homo cibo & potu, & libidine luxuriosissimus fuit, suæ rei parcus, publicæ auarus. a Manibus pedibusq; articulari morbo distortissimus: vt neque calceum perpeti, neque libellos euoluere, aut tenere omninò valeret. Perijt 73. ætatis anno imperij mense septimo. a Sue. ca. 21.

V LEPIDA

LEPIDA VXOR GALBÆ IMP.

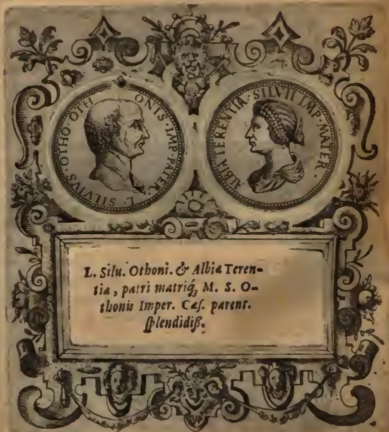

Epida, Galbæ nondum Imp. vxor, Domitij Ahenobarbi & *a* Antoniæ maioris filia, Cn. Domitij patris Neronis soror: Et sic *b* amitam Neronis, apud quam ipse enutritus est, sub duobus pædagogis Saltatore & Tonsore. Primum *c* M. Valerio Barbato Messalæ, data est vxor, cui peperit *d* Messalinam: Quæ in conspectu matris Lepidæ à Tribuno transfixa est. Lepida postea vxor *e* Ap. Silani. Demum *f* Galbæ nondum Imperatoris vxor fuit: qua amissa & duobus ex ea filijs, ipse Galba in cœlibatu remansit. *g* frater ei⁹ Cn. Domitius, pater Neronis, sub excessu Tiberij reus factus est, adulteriorum, incestiq; cum hac Lepida sua sorore, perpetrati, sed mutatione temporum euasit. Tacitus: *h* Hæc Lepida *i* minore Antonia genita, auunculo August. & *k* Agrippina eius sobrina, ac *l* Gnei mariti eius soror, parem sibi claritudinē credebant, nec forma, ætas, opes multum distabant, & vtraq; impudica, infamis, vinolenta, haud minus vitijs æmulabantur quam si qua ex fortuna prospera acceperant. Enimuero certamen acerrimum, amita potius an mater apud *m* Neronem prævaleret. Nam Lepida blandimentis & largitionibus iuuenilem animū deuinciebat, truci contra ac minaci Agrippiua. Cæterum Lepidæ obiecta sunt, quod coniugium principis deuotionibus petiuisset, quodq; parum coërcitis per Calabriam seruorum agminibus pacem Italiæ turbaret. Ob hæc *n* mors indicta, multum aduersante Narcisso. Nero autem imperio adepto *o* iunxit parricidio matris *p* amitæ necem: Quam cum ex duritia alui cubātem visitaret: & illa tractans lanugiam eius, vt assolet, jam grandis natu, per blanditias forte dixisset: simul hanc excepero, mori volo: conuersus ad proximos confestim se positurum velut irridens ait: præcepitq; medicis, vt largius purgarent ægram. Nam necdum defuncta bona inuasit, suppresso testamento, ne quid abscederet.

a Tac. li. 12. Ann. cap. 13.
b Lip. in Aug. dom. stem. et in com. Ta. p. 318.
c Suet. in Ner. cap. 6.
d de quo p. 94.
e Dio Ro. hist. lib. 60.
f Sue. in Galb. cap. 5.
g Suet. in Nero. cap. 5.
h An. l. 12. c. 31.
i lege maiore, vt Lipsius bene correxit.
k de qua p. 89.
l pater Neron.
m tunc nondū Imperator.
n tamen non moritur.
o in Ner. c. 34.
p huius Lepid.

FINIS GALBAE.

L·OTHO ET ALBIA TERENTIA PATER MATERQVE OTHONIS IMPERATORIS.

LVCIVS

Vcius Otho, pater Othonis Imperatoris, M. Syluij Othonis filius fuit, qui ex familia vetere & honorata atque ex principibus Hetruriæ originem traxit: pater Imp. L. Otho, materno genere præclaro, multarum & magnarum propinquitatem, tam carus, tamq; non absimilis facie Tiberio principi fuit. vt plerique procreatum ex eo crederent. Vrbanos honores proconsulatum Africæ, & extraordinaria imperia seuerissimè administrauit. Ausus etiam est in Illyrico milites quosdam, quod motu Camilli ex pœnitentia præpositos suos, quasi defectionis aduersus Claudium authores, occiderant, capite punire: & quidem ante principia se coram: quamuis ob id ipsum promotos in ampliorem gradum à Claudio sciret: Quo facto, sicut gloriam auxit, ita gratiam minuit: quam tamen maturè recuperauit, detecta equitis R. fraude, quem prodentibus seruis necem Claudio parare compererat. *C. Sueto. in Othon. cap. 1.*

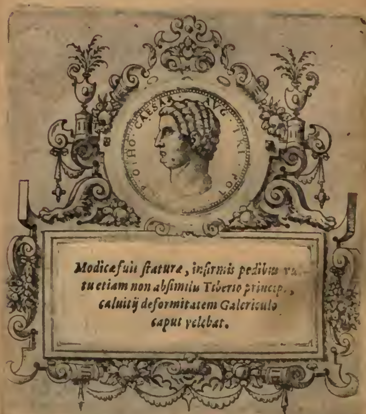
Namq; & Senatus honore rarissimo, statua in palatio posita, prosecutus est eum: & Claudius allectum inter patricios, collaudans amplissimis verbis, hæc quoq; adiecit: vir, quo meliores liberos habere ne opto quidem.

Albia Terentia, mater Othonis Imp. splendidissima mulier, vxor L. Othonis. Ex quo duos tulit filios: L. *a* Titianum & minorem M. Othonem Imperatorem, & filiam, quam nondum nubilem, *b* Druso Germanici filio despondit.

Idem.
a cuius filius Salbius Coceeanus à Domitiano occisus est. Dom. c. 10. Lauin. Tor. Com.
b de quo p. 68.

M. OTHO, VIII. RO. IMP. ADEPTVS EST IMP. ANNO CHRISTI LXX.

MENS. VII

M. SYLVIVS

. Siluius Otho, octauus Rom. Imp. L. Siluij Othonis ex Albia Terentia filius. A prima adolescentia prodigus, ac procax, adeo vt sæpe flagris obiurgaretur à patre. Ferebatur & vagari noctibus solitus. Post patris mortem libertinam aulicam gratiosam, quo efficacius coleret, etiam diligere simulauit, quamuis anum, ac penè decrepitam. Per hanc insinuatus Neroni, facile inter amicos summum locum tenuit, congruentia morum: vt vero quidam tradunt, & consuetudine a mutui stupri: Neroni vestigia pedum ad luxuriam quodam vnguento tingi, monstrauit. Nam Nero Sabinam nobilem fœminam abductam à viro, Othoni vxorem dedit, cum qua vterq; pariter rem habebat. Cum autem Nero eam sibi seruare vellet, Otho in Lusitaniam legatus missus, prouinciam decem annis, summa moderatione administrauit. b Deficiente à Nerone Galba, Otho primus ex ducibus ad Galbæ partes accessit, eodemq; momento & ipse spem imperij cepit. Animos militum omni obsequio deuinciebat, & beneficio conciliabat, vt palam omnes hunc solum successione Imperij dignum iudicarint. c sperauerat autem fore, vt adoptaretur à Galba, idq; in dies exspectabat. sed postquam Pisone prælato, spe decidit, ad vim conuersus, conspirationem inijt. d Destinata die, mane Galbam salutauit: utque consueuerat, osculo exceptus, etiam sacrificanti interfuit, deinde abscessit, Tunc abditus properè muliebri sella in castra contendit: ac deficientibus lecticarijs, cum descendisset, cursumq; cepisset, laxato calceo restitit, donec omissa mora succollatus, Imperator salutatus est, Inde missis qui Galbam & Pisonem truncidarent

Sue. in Ot. c. 2. Tac. hist. l. c. 9.

a Xiph. è Dio. in Nerone. Tac. An. li. 14. cap. 1. Plin. li. 13. ca. 3.

b 4.

c 5.

d 6.

a Vergente

a Sue. cap. 7. a Vergente die ingressus est Senatum, positaq; breui ratione, quasi raptus de publico, & suscipere imperium vi coactus, gesturusq; communi omnium arbitrio, palatium petit: vbi per quietem pauefactus, repertus est ante lectum jacens, à quo per Galbam expelli se viderat. *b 8. & Tac. hist. l. 1. cap. 10.* b Interim exercitus Germanicus Vitellium Imperatorem eligunt. Quod vt comperit, autor Senatui fuit, mittendæ legationis, quæ doceat, electum jam principem, horteturq; ad concordiam. Otho etiam per internuncios, consortē imperij, generumq; se Vitellio obtulit, sed aduersis Dijs atq; auspicijs, bellū ciuile molitus est. Tribus leuibus prælijs *c 9.* contra Vitelliones congressus victor extitit. c Quarto apud Bebryacum superatus est, & tunc tamen militum Othonis incredibilis fuit fides: nemo eorum neque discessit, neque ad victorem se contulit, neque visus est rebus imperatoris desperatis *Plut. in vita Othonis.* de suo sollicitus: omnes ad fores eius se contulerunt, Imperatorem salutârunt, magna cum voce & summis precicus contenderunt, ne desererc ipsos, aut prodere hostibus vellet, sed vti, dum animi adhuc corporaq; ipsorum spirarent. Quin & vnus de obscurioribus gladium intendens, scias, inquit, Cæsar, hoc modo omnes pro te paratos: itaq; locutus, seipsum eo transadegit. *d Oratio Othonis. & Tac. hist. l. 1. cap 16.* Nihil horum Othonem inflexit: sed sereno vultu: d Pro certo habere, ait: ô comilitones mori, mihi esse honestius, quā imperare, neque enim tantum Romanis prodero, victoriam obtinens: quantum si me ipsum patriæ impendam.

Xiphil. in Othon. è Dione. Sufficiunt, inquit, ea quæ facta sunt: odi enim bellum ciuile licet vincam. Charumq; habeo populum Rom. multo enim melius, multoq; justius vnum pro multis, quam pro vno multos interire. Vos, si me amatis, quæso finite me mori vt volo: nolite me cogere, vt viuam inuitus, sed ad victorem abite, eumque colite.

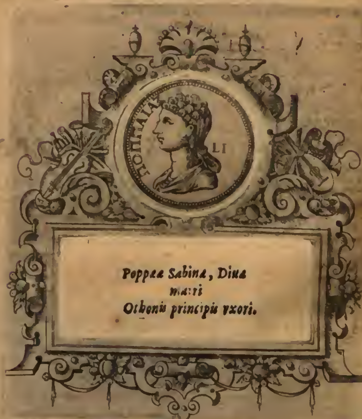
e Suet. ca. 11. Hæc locutus, discedere amicos & Senatores jussit. e Post arripuit

arripuit duos pugiones & explorata utriusque acie, cum alterum puluino subdidisset, (foribus adopertis) arctissimo somno quieuit. Et circa lucem expergefactus vocato liberto, abi jam nunc, inquit, teque militibus ostende, ne te meæ necis adiutorem putent.

Eo digresso, vno se traiecit ictu infra læuam papillam. Et sic exanimatus est, Anno ætatis 38. & 95. Imperij die, & celeriter (vt præceperat) funeratus est.

X POPPÆA

POPAEA SABINA.
VXOR OTHONIS.

HÆcilla

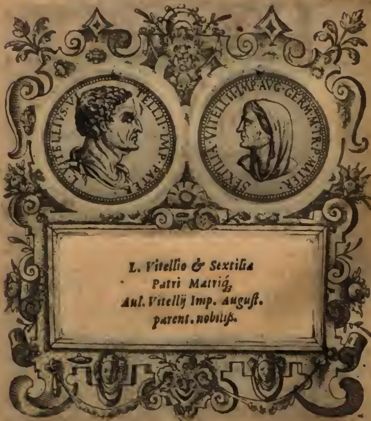

HAEc illa POPPAEA, quæ OTHO à marito ſuo RVFO CRISPINO, Equ. Romano abduxit. Sed vt ipſe formam & elegantiam vxoris apud NERONEM ſæpe laudabat, inflamabatque principem, à NERONE OTHO in Luſitaniam miſſus eſt, vt ea NERO ſolus potiretur. Lege pag. 132. 133. 151.

De hac vide pagin. 132.

FINIS OTHONIS.

L. VITELLIVS ET SEXTILIA PATER ET MATER VITELLI IMP.

L. VITEL-

. Vitellius, pater Auli Vitellij Imperatoris, Ex consulatu *a* Syriæ præpositus, Arthabanum Parthorũ regem summis artibus, non modo ad colloquium suum, sed etiam ad veneranda legionum signa pellexit. Mox cum Claudio principe, duos insuper ordinarios consulatus, censuramq; gessit. Curam quoq; imperij sustinuit, absente Claudio, expeditione Britannica: vir innocens & industrius, sed amore Libertinæ perinfamis, cuius etiam saliuis melle commistis, non clam quidem aut rarò, sed quotidie ac palã arterias & fauces pro remedio fouebat. Idem miri in adulando ingenij, primus *b* C. Cæsarem adorari vt Deum instituit, cum reuersus ex Syria non aliter adire ausus esset, quam capite velato, circumuertensq; se, deinde procumbens: *c* fecit id verò Lucius vt necem effugeret. Nam Dio *d* refert: cum à Cajo accitum, vt interficeretur: eo modo se neci eripuisse, composuerat se longè quàm gloria eius ferret humiliori habitu, Caijq; pedibus aduolutus, effusis lachrymis, ac eum multis diuinis honoribus demulcens, vouensq; si incolumis euasisset, se ei sacrificaturum: ita hominem emollijt ac sibi placauit, vt non modo veniam ab eo consequeretur, sed & inter præcipuos posthac amicos haberetur. Aliquando Cajus rem sibi esse cum luna dixit, percontatusq; est Vitellium, vidisset ne se cum Dea congredi? Tum Vitellius quasi attonitus, oculis in terram demissis, tremens exigua voce: Solis, inquit, Domine, vobis Dijs licet inuicem videre: eoq; facto initio Vitellius, omnes reliquos adulando superauit.

e Claudium vxoribus, libertisq; addictum, ne qua non arte demereretur, pro maximo munere à Messalina petijt, vt sibi pedes præberet excalceandos, detractumq; socculum dextrum, inter togam, tunicasq; gestauit assiduè, nonnunquam osculabundus.

Suet. in Vitell. cap. 2.
a Fl. l. 15. c. 19.
b de quo p.
c Lu. Tor. com. in hoc loco.
d Ro. hist. l. 59.
A. V. C. 703.
adulatio L. Vitellij.
e Suet. capi. 2.

a Liberti. *a* Narcissi quoq; & Pallantis imagines aureas inter lares coluit. Huius & illa vox est, *b* sæpe facias: cum seculares ludos edenti Claudio gratularetur.

b adulatio est. nam hi ludi singulis 100. annis tantum exercebantur.

c Ann. l. 6. c. 8.

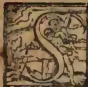
De Lucio, Tacitus: *c* Eo de homine haud sum ignarus sinistram in vrbe famam, plæraq; fœda memorati: cæterum regendis prouincijs prisca virtute egit.

Vnde regressus & formidine Caij Cæsaris, familiaritate Claudij, turpe in seruitium mutatus: exemplar apud posteros adulatorij dedecoris habetur, cesseruntq; prima postremis, & bona iuuentæ, senectus flagitiosa oblitterauit.

d Sue. cap. 3.

d Decessit Paralysi altero die quam correptus est, duobus superstitibus, ex Sextilia, filijs, quos consules vidit. Defunctum Senatus publico funere honorauit: item statua pro rostris cum hac inscriptione. Pietatis immobilis erga principem.

Sue. in Vitellio cap. 3.

Extilia, probatissima nec ignobilis fœmina, vxor Lucij Vitellij, Auli Vitellij Imperatoris mater. Filium videns, missum ad legiones & appellatum Imperat. pro afflicto statim lamentata est: propter mathematicas prædictiones.

e Tac. hist. li. 2. ca. 12.

f hoc nomẽ Vitellio simul & Imperatoris datum fuerat.

e Ferebatur enim dixisse ad primas filij sui epistolas, à se non *f* Germanicum, sed Vitellium genitum. Nec vllis postea fortunæ illecebris, aut ambitu ciuitatis in gaudium euicta, domus suæ tantum aduersa sensit.

g idẽ li. 2. c. 18.

g Vitellius primo Capitolium ingressus, atq; ibi matrem complexus, Augustæ nomina honorauit. Præ paupertate Vitellius antequam fuerat Cæsar, ex aure matris Sextiliæ detractum *h* vnionem, pignerauerit ad itineris impensas.

h margaritã.

Suspectus

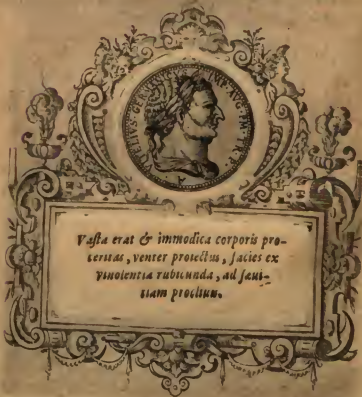
Suſpectus ipſe A. Vitellius de morte matris fuit: quaſi ægræ præberi cibum prohibuiſſet. Vaticinante Catta muliere, cui velut oraculo acquieſcebat, ita demum firmiter ac diutiſſimè imperaturum, ſi ſuperſtes parenti extitiſſet. *Suet, cap. 14.*

Alij tradunt: ipſam tædio præſentium & imminentium metu, venenum à filio impetraſſe, haud ſane difficulter. *Idē li. 3. cap. 14.*

Tacitus de ea: Erat Vitellio & feſſa ætate parens, quæ tamen paucis ante diebus opportuna morte, excidium domus præuenit. Nihil principatu filij aſſecuta, niſi luctum & bonam famam.

AVLVS

AVLVS VITELLIVS
IX. R. IMP. ADEPTVS EST
IMP. ANNO CHRISTI LXX.
MENS. X.

AVL. VI-

VL. Vitellius, IX. Rom. Imperator, ex L. Vitellio & Sextilia prognatus. Primam ætatem apud Tiberiana ſcorta capreis egit, & ipſe perpetuo *a* ſpintria cognominatus: *b* Dehinc omnibus probris contaminatus, in aula præcipuum obtinuit locum, & Caio per aurigandi, Claudio per aleæ ſtudium, Neroni per citharœdos & Muſicæ certamina factus familiaris, *c* quorum principum fauore honoribus etiam & ſacerdotijs eſt auctus. Proconſulatum Africæ poſthæc, curam quoq; operum publicorum adminiſtrauit, ſed ornamenta templorum ſurripuiſſe, & commutaſſe: proq; auro & argento ſtannum & aurichalcum ſuppoſuiſſe, ferebatur. *d* Poſtea à Galba in inferiorem Germaniam, contra opinionem miſſus eſt: ſatis conſtat exituro viaticum defuiſſe. *e* Caſtra ingreſſus nihil cuiquam poſcenti negauit. Comem, blandum, benignum, & ſupra modum facilem omnibus ſe exhibuit. Vnde vix menſe tranſacto, veſpere ſubito à militibus raptus è cubiculo, ita vt erat in veſte domeſtica, Imperator eſt conſalutatus. Aſſenſit & voluntati militum. Cognomen Germanicè delatum ab vniuerſis cupidè recepit: Auguſti diſtulit: Cæſaris in perpetuum recuſauit. Cum ei Galbæ cædes annunciata eſſet, compoſitis Germanicis rebus partitus eſt copias, quas aduerſus Othonem præmitteret, quasque ipſe perduceret. Cum adhuc in Gallia eſſet, de Othonis exitu & ſuorum victoria audijt. Prætorianos exautoratos, vt peſſimi exempli, juſſit arma tradere tribunis. Centum autem atque viginti quorum libellos Othoni datos inuenerat, expoſcentium præmia, ob editam in cæde Galbæ operam, conquiri, & ſupplicio affici imperauit: Priusquam in vrbem veniret, in ciuitatibus ac villis, more triumphantis apparatus fecit, nulla diſciplina militem coërcens, rapinas ac petulantiam omnium in jocum vertens. Vrbem deniq; ad claſſicum introijt palu-

Y datus,

Sue. in vita Vitellij, ca. 3.
a i.e. inuentor monſtruoſæ libidinis.
b cap. 4.
c 5.
d 7.
e 8.
9.
10.
Egregiè factum Vitellij.
11.

datus, ferroq; succinctus inter signa atq; vexilla. Magis deinde ac magis, omni diuino humanoq; jure neglecto: Alliensi die pontificatum maximũ cepit, ordinauitq; se perpetuum consulem. *a* At cum arbitrio histrionum & aurigarum gubernaretur, & horum consilio imperium administraret, pronus erat ad necem, vario genere fraudis nobiliores consodales suos in societatem imperij vocatos, occidit. Mathematicos omnes tota Italia submouit.

a Sue. cap. 12.

14.

13. Sed praecipue *b* luxuriae, saeuitiaeq; deditus erat: Indicebat autem aliud alij eadem die, nec cuiquam minus: singuli apparatu *c* quadringenis millibus nummum constiterunt. Patinam vnam apparauit, in quam impedit *d* decies sestertium, linguis, cerebrisq; & jecoribus piscium, & quarundam auium in eam conie ctis.

b Pl. l. 35. c. 12.

c 10. millia corona aurea.

Xiphil. e Dione in Vitellio.

d 25. millia corona aurea.

Octauo imperij mense desciuerunt ab eo exercitus Moesiarum atq; Pannoniae: Item ex transmarinis, Indaicus & Syriacus: ac pars in absentis, pars in praesentis Vespasiani verba jurarunt. Hoc vbi intellexit, militum omnium beneuolentiam studuit retinere, omnia largiens sine modo & mensura. Sed cum vrgeret hostis terra, mariq;, L. Vitellium fratrem cum exercitu misit, qui apud Cremonam superatus est.

e In hoc notabilior caedes fuit, quia filius patrem interfecit; rem tradam: Iulius Mansuetus ex Hispania, rapaci legioni additus, impuberem filium domi liquerat. Is mox adultus, inter septimanos à Galba conscriptus, oblatum forte patrem & vulnere stratum, dum semianimem scrutatur, agnoscensq;, & exanguem amplexus, voce flebili precabatur placatos patris manes, neue se vt parricidam auersaretur: publicum id facinus: & vnum militem quotam ciuilium armorum partem? simul attollere corpus, aperire humum, supremo erga parentem officio fungi.

e Tac. hist. lib. 3. cap. 6.

15. Reliqui Vitelliani duces in partes Vespasiani transierunt.

erunt. Vitellius destitutus ab omnibus, sero concordiam petebat. Igitur sibi metuens cum duobus comitibus, pistore & coquo, Auentinum & paternam domum clam petijt. Sue. cap. 16.

Mox leui rumore, tanquam pax impetrata, referri se in palatium passus est, vbi cum deserta omnia reperisset, confugit in cellulam janitoris, religato pro foribus cane, lectoq; & culcitra obiectis. Sed ab antecessoribus extractus, religatis post terga manibus, iniecto ceruicibus laqueo, veste discissa, seminud' in forum tractus est, *a* quibusdam scœno & stercoribus incessantibus, alijs incendiarum, alijs ebriosum vociferantibus: quibus libera voce respondit: 17.

a Xiph. è Dio. in vita Vitellij.

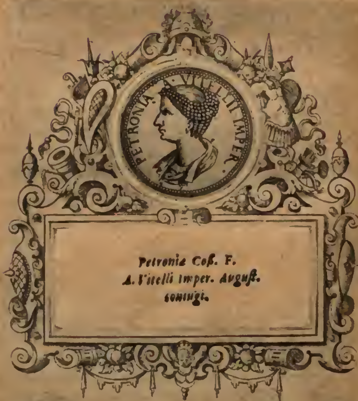
Se tamen Imperatorem fuisse.

b sunt scalæ, è quib. damnati præcipitabantur.

Apud *b* Gemonias, vbi *c* Sabinum Vespasiani fratrem necari permiserat, minutissimis ictibus excarnifactus, atq; confectus est, & inde vnco tractus in Tiberim. Aetatis anno 57. Imperij mens. 8. *d* Postea ab vxore Galeria sepelitur.

c Aur. Vict. epit. in vita Vit.
d Xip. è Dione in Vitellio.

PETRONIA, I. VXOR VITELLII IMP.

PETRONIA

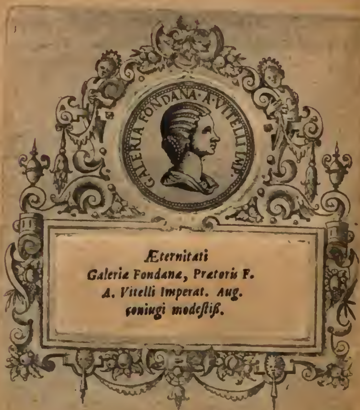
PEtronia prima vxor Auli Vitelli, nondum Imperatoris: consularis viri filia, ex ea Vitellius filium Petronium, captum altero oculo, habuit: a Postea ipsam repudiauit, & à Cornelio Dolabella in matrimonium accepta fuit: Quapropter Vitellius factus Imperator, Dolabellam necari jussit.

Sue. in vita Vitellij, cap. 6.

a Ta. hist. l. 2. cap. 12.

Petronium heredem à matre sub conditione institutum, si de potestate patris exisset, manu emisit: breuiq; vt creditum est, interemit, insimulatum insuper parricidij, & quasi paratum ad scelus venenum, ex conscientia hausisset.

GALERIA FONDANA II. VXOR VITELLII IMPERATORIS.

GALERIA

Aleria Fondana, Auli Vitellij Imperatoris ſecunda vxor, patre Prætorio: De hac Galeria, Imperatoris vxore, meminit Tacitus: ipſam *a* Trachalum, aduerſus criminantes protexiſſe: modeſtam, nec minacem triſtibus, & pari probitate, matris Vitelliorum Sextiliæ, fuiſſe.

Suet. in Vitell. cap. 6.

a Tac. hiſt. lib. 2, cap. 11. & 12.

b Sue. vt ſupr.

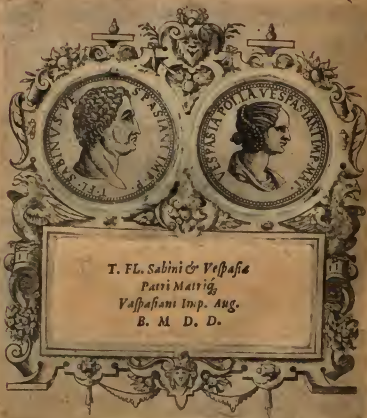
b Ex hac Vitellius liberos quoque vtriuſque ſexus tulit, ſed marem, titubantia oris, prope mutum & elinguem, *c* qui poſtea cum patre perijt. Hæc Galeria ridere ſolebat, quod in regia parum ornatus reperiſſet. Vitellius ab ea ſepultus eſt.

c capit. 18. Xiphil. è Dione in Vitellio.

FINIS VITELLII.

T. FLAVIVS

T. FLAVIVS SABINVS ET VESPASIA POLLA PATER MATERQVE VESPASIANI IMPERAT.

T. FLA-

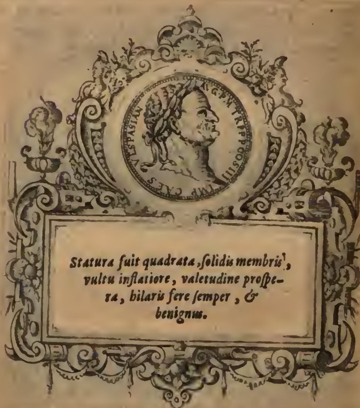

. Flauius Sabinus, patre municipe Reatino natus, maritus Veſpaſiæ Pollæ, pater Veſpaſiani Imperatoris: expers militiæ (etſi quidam cum ª primipilarem: nonnulli cum adhuc ordines duceret, ſacramento ſolutum, per cauſam valetudinis, tradunt) publicum quadrageſimæ in Aſia egit, Manebantq; imagines à ciuitatibus ei poſitæ. Poſtea fænus apud Heluetios exercuit, ibiq; diem obijt, ſuperſtitibus vxore Veſpaſia Polla, & duobus ex ea liberis: quorum maior Sabinus ad præfecturam vrbis, minor Veſpaſianus ad principatum vſq; proceſſit. *Suе. in Veſpaſ. cap. I.* ª *Centurionẽ*

Eſpaſia Polla, vxor T. Flauij Sabini, mater Sabini & Veſpaſiani Imperatoris: Nurſiæ honeſto genere orta fuit, patrem habuit Veſpaſium Pollionem, ter Tribunum militum, præfectumq; caſtrorum, fratremq; ſenatorem prætoriæ dignitatis. Locus etiam nunc ad ſextum miliarium à Nurſia ſpoletum euntibus in monte ſummo appellatur Veſpaſiæ: vbi Veſpaſiorum complura monumenta extant, magnum indicium ſplendoris familiæ & vetuſtatis. *Sueton. idem.*

F. VESPASIANVS X. R. IM. ADEPTVS EST IMP. ANNO CHRISTI LXXI. MENSE VI.

Statura fuit quadrata, solidis membris, vultu inflatiore, valetudine prospera, hilaris fere semper, & benignus.

FLAVIVS

FLAuius Vespasianus X. Rom. Imperator, natus est in Sabinis, Flauij Sabini & Pollæ filius, ab auia paterna Tertulla educatus. Sumpta toga virili, *a* latum clauum, quanquam fratre adepto, diu auersatus est: Tribunatum militum in Thracia meruit. Quæstor Cretam, & Cyrenas prouinciam sorte cepit: ædilitatis, ac mox præturæ candidatus, etiam non sine repulsa, sextoq; loco vix adeptus est: sub Caligula pro eius victoria Germanica ludos edidit. Claudio principe, Narcissi liberti gratia, legatus legionis in Germaniam missus est. Inde *b* Britanniam translatus tricies cum hoste conflixit. Duas validissimas gentes, superq; 20. oppida, & Insulam *c* Vectem Britanniæ proximam in deditionem redegit. Quare triumphalia ornamenta, & in spatio breui duplex sacerdotium, etiam consulatum & proconsulatum accepit. Africam integerrime administrauit, nisi quod Adrumeti seditione quadam rapæ in eum iactæ sunt. Rediit certe nihilo opulentior, vt qui prope labefactata jam fide omnia præda fratri *d* obligârit. *e* Et credebatur affectam eius fidem præiuuisse: & necessario ad mangonicos quæstus descenderit, propter quod Mulio vocabatur. Dehinc cum Iudæi arma contra Romanos caperent, prouincia illa ei, quasi duci strenuo oblata est: additis igitur ad copias duabus legionibus, octo alis, cohortibus decem, atque inter legatos maiore filio Tito assumpto, ciuitates Iudææ in se conuertit. *f* Othone atque Vitellio de principatu certantibus, in spem imperij venit: nam vnus ex nobilibus captiuis Iudæis *g* Iosephus, cum conijceretur in vincula, constantissime asseuerauit fore, vt ab eodem breui solueretur, verum jam Imperatore. prædixitq; de Titi Imperio. Vespasianus tamen nihil quidquam ante tentauit, quam sollicitatus: Mœsiaci exercitus circa Aquileiam eum primo Imperatorem elegerunt: nomenq; eius vexillis inscripserunt.

Sueto. in vita Vespas. cap. 2.
a Senatoriam dignitatem.
b nunc Angliam.
c nunc VVich dicit Boutiere in Su. Læ. Tor. in com. ex Pli. dicit, eã inter Britan. et Hib. Ptolem. vero, Vectim ponit inter Galliam & Britanniã.
d vt creditores fraudarentur.
e Tac. hist. li. 3. cap. 14.
f Suet. cap. 5.
g Ios. de bello Iud. l. 3. c. 27. & Xip. è Dio. in Vespasian. cap. 6.

Mox præfectus Aegypti in verba Vespasiani legiones adegit: Iudaicus deinde exercitus. Præterea ex præsidibus prouinciarum Lucinius Mucianus, Syriacum promisit exercitum.

a Parth. rex. Suet. cap. 7. a Vologesus Parthus 40. millia sagittariorum. Suscepto igitur ciuili bello, ac ducibus copijsq; in Italiam præmissis: interim Alexandriam transijt, vt Claustra Aegypti obtineret.

Paulo post aduenêre literæ, fusas apud Cremonam Vitellij copias, ipsum in vrbe interemptum nunciantes.

b Sue. in Vespas. cap. 7. Tac. hi. li. 4. c. 12. Xiph. è Dione. c de hoc triũpho illustri lege Iose. de bello Iud. li. 7. c. 16. 17. &c. b De miraculis quæ ab eo, in initio principatus facta, scribunt authores: cum fabulosa videantur, omitto.

In vrbem igitur Imperator Vespasianus reuersus, acto, cum filio, de Iudæis c triumpho, consulatus octo veteri addidit. Suscepit & censuram: ac per totum imperij tempus nihil habuit antiquius, quam prope afflictam, nutantemq; rempub. stabilire primo, deinde & ornare: militum licentiam reprimere: seditiosos coërcere: disciplinam militarem corrigere: Tum Achaiam, Rhodum, Lyciam, Byzantium, Samum insulam, Thraciam, Ciliciam & Comaginem, in prouinciarum formam redegit.

d cap. 9. e de hoc Iose. de bello Iud. l. 7. cap. 19. d Vrbem veteribus incendijs deformem, nouis ædificijs reparauit. Templum e pacis ædificauit. Capitolium incensum redintegrauit. Condidit & amphitheatrum, media vrbe.

11. Libidinem & luxuriam coërcuit. Cæteris in rebus, statim ab initio principatus vsq; ad exitum ciuilis & clemens.

12. Mediocritatem pristinam neque dissimulauit vnquam, ac frequenter præ se tulit. Tribunicium & patris patriæ nomen

13. sero recepit. Amicorum libertatem, ac Philosophorum contumaciam, lenissime tulit, fuitq; offensarum inimicitiarumque

14. minime memor, Vitellij hostis sui filiam, splendidissime maritauit, dotauitq; etiam & instruxit.

Non temere quis punitus insons reperitur, nisi absente eo.

Sola est

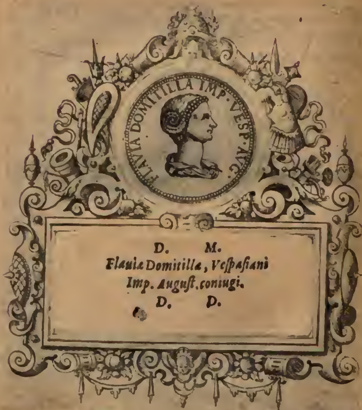
Sola est in qua merito culpetur, pecuniæ cupiditas: Sunt contra qui opinentur, ad manubias & rapinas necessitate compulsum summa ærarij fisciq; inopia: de qua testificatus sit initio statim principatus: professus *a* quadringenties millies opus esse, vt respublica stare possit. *a 1000. milliones aureæ.*

Ingenia & artes vel maxime fouit: primus è fisco Latinis, Græcisq; Rhetoribus annua *b* centena constituit. Valetudine prosperrima vsus est. In principatu maturus semper, ac de nocte vigilabat: deinde perlectis epistolis, officiorumq; breuiarijs, amicos admittebat: ac dum salutabatur, & calceabat ipse sese, & amiciebat. Super cœnam autem semper alias comissimus, multa joco transigebat. Repræhendenti filio Tito, quod etiam vrinæ vectigal commentus esset, pecuniam ex prima pensione admouit ad nares, sciscitans num odore offenderetur: & illo negante, atqui, inquit, è lotio est. Prima quoque morbi accessione, vt inquit puto: *b 2500. drac. aureæ.*

DEVS Fio.

Profluuio autem ventris laborans, extinctus est. Aetatis anno 69. imperij 10.

F. DOMITILLA, IM-PERAT. VESPASIANI VXOR.

Lauia Domitilla *a* Liberta, vxor Veſpaſiani nondum Imperatoris: filia Flauij Liberalis Ferentini, nec quidquam amplius quam Quæſtorij ſcribæ. Quæ Flauia olim à Statilia Cappella equite Romano Sabratenſe, ex Africa delata, mox ingenua & ciuis Romana recuperatorio judicio, aſſerente eam in libertatem patre, pronunciata fuerat.

Sue. in Veſpaſ. cap. 3.
a Aur. Vict. in Veſpaſiano.

Ex hac Veſpaſianus liberos tulit: Titum, Domitianum, & Domitillam. Vxori autem & filiæ, ſuperſtes Veſpaſianus fuit, atq; adhuc vtramque priuatus amiſit. Titus & Domitianus, ambo Imperatores facti ſunt.

DOMITILLA

Omitilla, Vespasiani, & Flauiæ Domitillæ, filia, obijt antequam pater fuit Imperator. Ad eius memoriam perpetuam institutum à Tito Imperatore fratre suo, vt Carpentum à mulis circensibus traheretur vt constat ex nummis. *Sueto. in Vesp. cap. 3.*

Ti. Cæs. Diui Vesp. F. Aug. P. M. T. R. P. P. P. Imp. VIII.
Memoriæ Domitillæ.
S. P. Q. R.
S. C.

CAENIS VESPASIANI IMPERATORIS PELLEX.

CÆNIS

AEnis siue Cænidis, Antoniæ Claudij matris, liberta, hanc Vespasianus post vxoris excessum, & à manu, dilectam quondam sibi reuocauit in contubernium: habuit etiam Imperator eam, pene iustæ vxoris loco. a Dio istius Cænidis meminit: Per id tempus, inquit, obijt Cænis pellex Vespasiani Imperat. cuius propterea mentionem feci, quod maxima fide, & excellenti memoria fuit. Hæc enim heræ suæ Antoniæ matri Claudij, quæ ad Tiberium per eam nonnihil de Seiano scripserat, iusseratq; , vt id, ne quis forte deprehenderet, statim deleretur: frustra, inquit, Domine iussisti: hæc enim atq; cætera omnia, quæ mihi imperas, ita semper in memoria habeo, vt ex ea deleri non possint. *Sue. in Vespas. capit. 3.* *a Xiph. è Dio. in vita Vespas.*

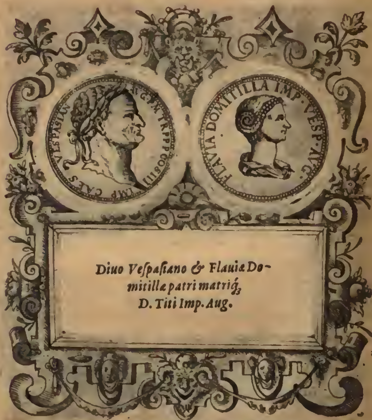
Id igitur in ea admiratus sum, tum etiam quod Vespasianus valde delectabatur eius consuetudine, cuius etiam causa magnam potentiam assecutus est, ac per eam opes innumerabiles, vt creditum est, comparauit. Hæc enim multa accipiebat à multis, cum magistratus procurationesq; prouinciarum, & officia militum, ac sacerdotia, ipsa quoque responsa principis nonnullis venderet.

Vespasianus quidem neminem occidi iussit pecuniæ causa, sed plerosq; , quod pecuniam darent, incolumes seruauit. Quas omnes cum Cænis caperet, id fieri de voluntate Vespasiani, suspicio erat ex cæteris quæ gerebat.

Post mortem Cænidis, plurimas concubinas habuit Vespasianus, quarum aliqua, ipso quieti vacante, in defunctæ Cænidis locum, accubabat. *Sue. in Vespas. cap. 21.*

FINIS VESPASIANI.

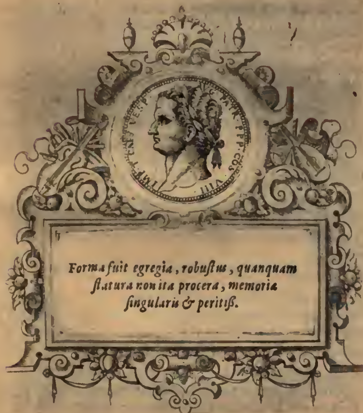
VESPASIANVS ET F. DOMITILLA, PATER ET MATER TITI IMP.

Vespasianus Imperator, & Flauia Domitilla, pater & mater Titi Imperatoris, de quibus vide pag. 171. & 175.

TITVS

TITVS XI. RO. IMP. ADEPTVS EST IMP. ANNO CHRISTI LXXXI. MENSE VI.

Forma fuit egregia, robustus, quanquam statura non ita procera, memoria singularis & peritiß.

Suet. in Tito. cap. 2.

Itus Vespasianus, XI. Rom. Imp. ex patre Vespasiano, & matre Fl. Domitilla, natus, anno quo Caligula occisus est. Educatus in aula cum Britannico simul ac paribus disciplinis, & apud eosdem magistros institutus: de potione venenata, qua Britannicus perijt, Titus quoque juxta cubans, gustasse creditur,
3. graui morbo afflictus est diu. In puero statim corporis, animiq; dotes exsplenduerunt: docilitate ad omnes fere, tum belli, tum pacis artes, donatus. Armorum & equitandi peritissimus, Latinæ, Græcæq; linguæ, vel in orando, vel in fingendis poëmatibus promptus: sed ne Musicæ quidem rudis: scri-
4. bere notis ita nouit, vt omnes velocitate præcelleret.

Tribunus militum & in Germania & in Britannia (vbi patrem Vespasianum à Barbaris *a* circundato, in extremo periculo, eripuit) militauit, tanta fama, vt imaginibus & statuis donaretur. Quæstor factus, meruit præfecturam legionum in Iudæa, Taricheam & Gamalam, vrbes validissimas in potestatem suam redegit: equo quadam acie sub fœminibus amisso, alteroq; inscenso, cuius rector contra se dimicans occubuerat.
5. Galba tenente temp. missus ad gratulandum, quaqua iret, conuertit homines: vbi vero turbata cuncta sensit, ad patrem in Iudæam profectus est. Sed vbi pater potius ad vrbem se contendit, Titus ad perdomandum Iudæam relictus: Hierosolymam crudeli oppugnatione, fame, ferro, flammaq; confecit, ea die qua sibi filia nata est. *b* In ea obsidione tanta cædes Iudæorum facta est, vt numerus 11. centum millia excedat, & captiuorum 97. millia.

a Dio hist. Ro. lib. 60. A. C. V. 800.

b Iose. de bello Iud. l. 6. c. 45.

6. Deinde Romam reuersus, particeps & tutor Imperij factus cum patre de Iudæis triumphauit, censuramq; gessit vnà. Eidem collega & in tribunitia potestate, & in septem consulatibus fuit.

Præfecturam quoque Prætorij suscepit, egitq; aliquanto inciuilius & violentius: siquidem suspectissimum quemq; sibi, oppressit. In his A. Cæcinnam consularem, vocatum ad cœnam (a ob suspicionem stupratæ Berenicis vxoris suæ) confodi jussit: sane vrgente discrimine, dicit Suetonius. Quibus rebus imposterum plurimum contraxit inuidia. Propter sæuitiam suspecta in eo etiam luxuria erat: quod ad mediam noctem commessationes cum profusissimo quoque familiarum extenderet. Spadonum & exoletorum greges aleret: tum etiam propter insignem Berenices reginæ amorem, cui etiam nuptias pollicitus, ferebatur. Suspecta & rapacitas: quod constabat in concionibus patrijs nundinari præmiariq; solitum. Deinde à plerisq; Nero dictus: sed hæc in melius conuersa, immortalem ei gloriam pepererunt. b Nam vbi patriæ curam, mortuo patre, solus suscepit, signum mutatæ intemperantiæ protulit. Berenicem dimisit, inuitus inuitam. Nulli ciuium quicquam ademit: abstinuit alieno, vt siquis vnquam, & tamen nemine ante se mimificentia minor: ita vt amor & delitiæ humani generis diceretur. Cæteris vero desiderijs, ita animos hominum occupauit, vt ne quem dimitteret sine spe, dicens:

a S. Aur. Vict. in Tito. Sue. cap. 7.

b Xiph. è Dio. in vita Titi.

8.

Non oportere quenquam à sermone principis, tristem discedere.

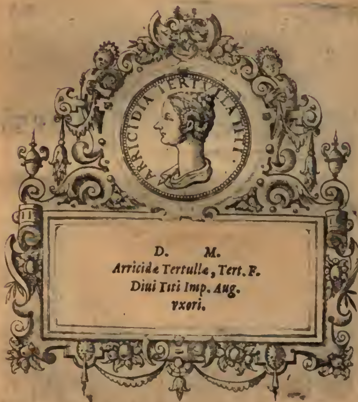
Atque quodam die recordatus inter cœnandum, quod nihil tota die cuiquam præstitisset, Amici, ait:

Perdidimus diem.

Tristia quædam, sed fortuito, sub eo acciderunt, vt conflagratio Vesuuij montis, in Campania, incendium Romæ per triduum, totidemque noctes: item pestilentia, quando non temere alias.

In his

ARRICIDIA, I. VXOR TITI IMPERATORIS.

Sueto. in Tito. cap. 4.

RRICIDIA TERTVLLA, TITI nondum IMPERATORIS, prima vxor, TERTVLLII equitis Romani & præfecti quondam prætorianarum cohortium, filia, quæ absque liberis decessit.

MARTIA FVLVIA II. VXOR TITI IMPERATORIS.

Sueto. in Tito. cap. 4.

ARTIA FVLVIA, TITI nondum Imperatoris, secunda vxor, post obitum ARRICIDIÆ splendido genere nata, cum qua (sublata filia IVLIA) diuortium fecit.

IVLIA

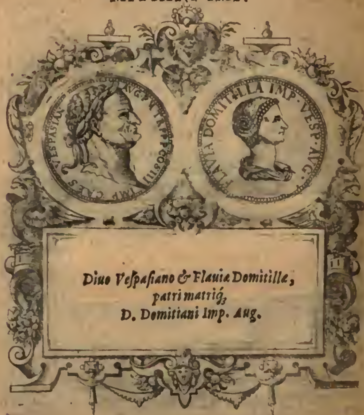
IVLIA, TITI NONDVM IMP. FILIA.

De hac Iulia, Titi Imperatoris ex Martia Fuluia, filia, vide pagina 198.

FINIS TITI.

VESPASIANVS IMPERAT. ET FL. DOMITILLA PATER MATERQVE DOMITIANI IMP.

VESPA-

ESPASIANVS IMPERATOR & FLAVIA DOMITILLA, pater & mater DOMITIANI IMPERATORIS, de quibus vide paginam 171. & 175.

Omitianus XII. Romanorum Imperator, Vespasiani & Domitillæ filius, natus est, patre Cos. designato. Pubertatis ac primæ adolescentiæ tempus, magna inopia & infamia gessisse, & constupratus fuisse, fertur. Bello Vitelliano, cum patruo Sabino, in capitolium fugit, & Isiaci habitu euasit. Post victoriam progressus, & Cæsar consalutatus, honorē præturæ cum consulari potestate suscepit. Cæterum omnem vim dominationis tam licenter exercuit, vt jam tum, qualis futurus esset, ostenderet: contrectatis multorum vxoribus, Domitiam Aeliæ Lamiæ nuptam, abduxit. Expeditionem in Galliam & Germaniam, non necessariam inchoauit: triumphum patris & fratris Iudaicum, equo albo, comitatus est. Inter Sex Consulatus non nisi unum ordinarium gessit. simulauit & ipse mirè modestiam: in primisque poeticæ studio operam dedit. Patre defuncto nunquam iactare dubitauit, relictum se participem Imperij, sed fraudem testamento adhibitam. Neque cessauit ex eo, fratri clam palamque insidias struere: quo ad correptum graui valetudine, priusquam efflaret animam, pro mortuo deseri iussit: defunctumq; nullo, præterquam consecrationis honore dignatus. *Sue. in Domi. cap. 1.* 2.

Inter initia principatus, aliquandiu se varium præstitit: mistura quoque inæquabili vitiorum atque virtutum, donec inopia rapax, metu sæuus factus. 3.

Quotidie secretum sibi horarium sumere solebat: nec quicquam amplius, quam muscas captare, ac stylo præacuto configere, vt cuidam interroganti, esset ne quis intus cum Cæsare, non absurdè responsum sit:

Ne musca quidem.

Spectacula magnifica assidue & sumptuosa edidit, secula- 4.

a Aur. Vict. in vita Domit. res ludos fecit: omnibus certaminibus præſidit, habitu Deorum veſtitus, a ac more Caligulæ dominum ſeſe, Deumque
Suet. capit. 5. dici coëgit. Multa ædificia publica & ampliſſima opera, incendio abſumpta, reſtituit: in quibus & Capitolium. Expeditiones quatuor habuit: Duas aduerſus Dacos, vnam contra Sarmatas, &
6.
Cattos: Bellum ciuile aduerſus ſe motum, mira felicitate confecit. Hiſtrionibus ſcenam interdixit. Caſtrari mares vetuit. Ius
7.
8. diligenter & induſtrie dixit, & ſæpius ſententias centumvirorum reſcidit. Magiſtratib. quoq; vrbicis prouinciarumq; præſidibus coërcendis, tantũ curæ adhibuit, vt neq; modeſtiores vnquã, neq; juſtiores extiterint. Probroſus fœminis jus capiendi legata, hæreditasq; ademit. Inceſta veſtalium virginum, à patre ſuo quoque & fratre neglecta, varie ac ſeuerè coërcuit: Corneliam virginem maximam conuictam, defodi imperauit. Ferebatur
9.
vox eius:

Princeps qui delatores non caſtigat, irritat.

Sed neque in clementiæ, neque in abſtinentiæ tenore permanſit: mox ad crudelitatem conuerſus, nobiliſſimos ex Senatu complures interemit: Philoſophos ac Mathematicos Italia
12. ſubmouit. Indies ferocior, imo magis ſanguinarius Nerone. Ad rapinas dehinc animum adiecit, vſq; adeo libidinoſus fuit, vt inter vulgantiſſimas meretrices noctu dieq; verſaretur.

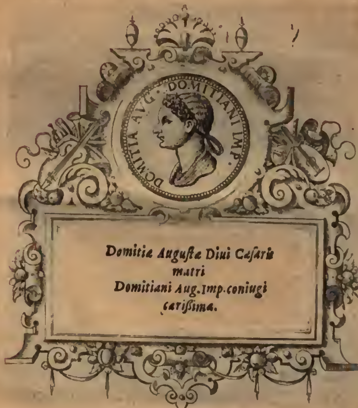
13. Pulſus arrogantia, cum procuratorum ſuorum nomine formalem dictaret epiſtolam, ſic cepit:

Xiph. è Dio. in vita Domit. *Dominus & Deus noſter ſic fieri iubet.*

Per hæc terribilis cunctis & inuiſus, tandem oppreſſus eſt
14. amicorum libertorumq; intimorum conſpiratione, ſimul & vxoris, in ſuo cubiculo occiſus, vulneribus ſeptem contrucidatus eſt, anno ætatis 45. imperij 15. Cadauer eius loculo plebeiorum incluſum eſt.

DOMI

DOMITIA LONGINA, VXOR DOMITIANI IMPERATORIS.

Sueto. in vita Domit. c. 3. a Xip. è Dio. in Veſpaſi.

Omitia Longina, vxor Domitiani Imperatoris, hæc Aelio Lamiæ nupta erat, cui Domitianus hanc abduxit, *a* & in numero amicarum, in Albano monte ſecum habuit, eandemq; poſtea ſibi in matrimonium accepit. Imperium adeptus,
10. Aelium ob ſuſpicoſos quidem, verum & veteres, & innoxios jocos: quod poſt abductam vxorem laudanti vocem ſuam,

Heu taceo, Heu taceo,

dixerat, necari juſſit. Ex hac Domitianus ſecundo ſuo conſ. filium tulit. Poſtea de cæde Domitiæ vxoris conſultauit, propter admiſſum adulterium, capto conſilio de ſententia Vrſi, eam repudiauit: propter quam Paridem ſaltatorem in media
13. via occidit. Principatum vero adeptus, eam reuocauit, neq; jactare dubitauit, eam vocatam in puluinar ſuum. Acclamari Imperator libenter audiuit:

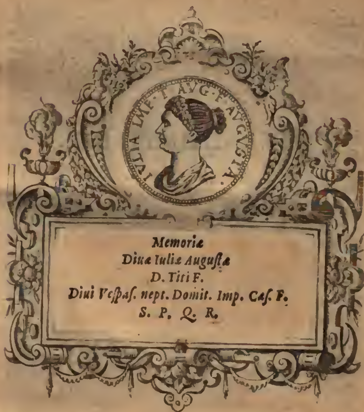
Xip. è Dio. in Domitiano.

Domino & Dominæ feliciter.

Altero anno, quod ei filium peperit, conſalutauit vxorem vt Auguſtam. *b* Domitia mortem Imperatoris ignoraſſe non creditur: Nam & ipſa in odium eius venerat, timebatq; ne ſe interfici juberet. Equidem illud etiam accepi: Domitianum ſtatuiſſe eam Parthenium & Sigerum cubicularios, Stephanum libertum & alios, interficere: atq; eorum nomina ſcripta in tabulis fuiſſe, ſub puluinari ei⁹ lecti, in quo requieſcebat: quas cum inde nudus & garrulus puer, forte dormiente Imperatore, accepiſſet, eaſq; interdiu haberet, in manibus, ignorans quid ferret: Domitiam forte occurriſſe, eaq; quæ ſcripta erant, legiſſe, ac poſtremo rem omnem illis ſignificauiſſe, inſidiaſq; ſimul præparauiſſe.

b Xip. è Dio. in vita Dom.

IVLIA DOMITIANI IMPER. NEPTIS ET PELLEX.

Sueto. in Tito capi. 4. 22.

IVlia, Titi Imperatoris & Martiæ filia, Domitiani ex fratre neptis, hanc ipso Domitiano adhuc virginem in matrimonium oblatam fuisse, fertur: cum autem Domitiæ nuptijs deuictus, pertinacissime Iuliam recusasset, non multo post Iuliam alij collocatam, Domitianus eam corripuit.

Idem in Dom. cap. 17.

Et quidem viuo etiam tum Tito, mox patre ac viro orbatam, ardentissime palamq; dilexit: vt etiam causa mortis extiterit, coactæ conceptum a se abigere. Reliquiæ Domitiani à Phylle nutrice, cineribus Iuliæ Titi filiæ, quam & ipse educauerat, commixti fuerunt.

FINIS DOMITIANI.

INDEX

INDEX PRIMVS, NOMINVM XII.

Imp. ipſorumq; LXIIII. parentum & vxorum, quorum effigies in hoc libello continentur.

A

C

D.

F.

G

I.

L.

Liuilla

FINIS

FRANCOFORTI AD MOENVM

Impreſſum typis Ioannis Collitij, impenſis Pauli Brachfeldij.

M. D. XCVII.

